

Stichting CRH Pensioenfonds – Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

Algemene informatie	2
Kerncijfers	4
Verslag van het bestuur	5
Verslag van het verantwoordingsorgaan	35
Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan	39
Verslag van de visitatiecommissie	42
Reactie van het bestuur op het oordeel van de visitatiecommissie	46
Jaarrekening	49
Balans per 31 december (na resultaatbestemming)	50
Staat van baten en lasten	51
Kasstroomoverzicht	52
Toelichting behorend tot de jaarrekening	53
Algemene toelichting	54
Toelichting op de balans	60
Toelichting op de staat van baten en lasten	67
Risicobeheer	72
Overige gegevens	
Controleverklaring van de accountant	78
Actuariële verklaring	79

Algemene informatie

Dit jaarverslag bevat de gegevens van Stichting CRH Pensioenfonds, statutair gevestigd te Amsterdam.

Kantooradres

De Klencke 10-12
1083 HL AMSTERDAM

Postbus 51091
1007 EB AMSTERDAM

Website

www.crhpensioenfonds.nl

Bestuurssamenstelling

Aan het eind van het verslagjaar 2021 is de samenstelling van het bestuur als volgt:

Namens de werkgever		
F.A.J. Brouwer, voorzitter	Man	1959
A.N. Jager	Man	1968
R.H. Pennings	Man	1967

Namens de werknemers en gepensioneerden		
R.J. Boesjes	Man	1948
P. Weeting	Man	1979
Vacature		

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie is per 31 december 2021 als volgt samengesteld:

R.W. van Gils (pensioenbureau)	Man	1978
G.P.T. van Heiningen (pensioenbureau)	Man	1959
A.N. Jager (bestuurslid)	Man	1968
E. Krijgsman (Mercer), voorzitter	Man	1972
P.J.M. Ruigrok (oud-bestuurslid)	Man	1950

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie is per 31 december 2021 als volgt samengesteld:

F.A.J. Brouwer (bestuurslid)	Man	1959
G.P.T. van Heiningen (pensioenbureau)	Man	1959
M.K. Thijssen (pensioenbureau)	Vrouw	1981
P. Weeting (bestuurslid, voorzitter)	Man	1979

Commissie governance, deskundigheid en communicatie

De commissie governance, deskundigheid en communicatie is per 31 december 2021 als volgt samengesteld:

R.J. Boesjes (bestuurslid, voorzitter)	Man	1948
R.H. Pennings (bestuurslid)	Man	1967
M.K. Thijssen (pensioenbureau)	Vrouw	1981

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is per 31 december 2021 als volgt samengesteld:

Namens de werknemers		
A.M. Bieman	Vrouw	1969
E. Hendriks	Vrouw	1960
F.C. Kramers	Man	1977

Namens de werkgever		
Vacature		

Namens de gepensioneerden		
N.A. van den Akker	Man	1954
J. de Wit (voorzitter)	Man	1947

Visitatiecommissie

De visitatiecommissie voor het boekjaar 2021 is als volgt samengesteld:

L.E.M. Duynstee	Vrouw	1962
E.P.M. van Kalmthout	Vrouw	1963
A.F. de Kraa	Man	1971

Sleutelfunctiehouders

Per 31 december 2021 zijn de volgende sleutelfunctiehouders (SFH) aangesteld:

SFH Interne Audit		
P.E.M. Peerboom (Peerboom Support & Advies)	Man	1967

SFH Actuariel		
J.H.M. Terheggen (Mercer, certificerend actuaris)	Man	1968

SFH Risicobeheer		
P. Weeting (bestuurslid)	Man	1979

Vermogensbeheer

Het vermogensbeheer van Stichting CRH Pensioenfonds is ondergebracht bij NN Investment Partners (NN IP) te 's-Gravenhage.

Adviseur Beleggingscommissie

Als adviseur van de beleggingscommissie treedt op Mercer (Nederland) B.V. te Amstelveen.

Accountant

Mazars Accountants N.V. te Rotterdam fungeert als de accountant van de Stichting.

Actuaris

Als adviserend actuaris treedt op Mercer (Nederland) B.V. te Rotterdam.

Als certificerend actuaris treedt op Mercer (Nederland) B.V. te Amstelveen.

Kerncijfers

	2021	2020	2019	2018	2017
Aantallen					
Actieve deelnemers	1.215	2.775	3.338	3.421	3.312
Gewezen deelnemers	10.126	8.307	7.606	7.337	7.190
Pensioengerechtigden	1.724	1.611	1.536	1.450	1.382
Totaal	13.065	12.693	12.480	12.208	11.884
Bedragen (in EUR 1.000)					
Ontvangen premies en koopsommen	20.384	41.143	27.164	26.722	25.488
Uitkeringen	14.026	13.258	12.338	11.523	11.048
Vermogen (in EUR 1.000)					
Algemene reserve	59.010	-/- 64.253	-/- 22.376	-/- 13.551	38.071
Technische voorz. eigen rekening *	1.005.955	1.081.237	936.473	789.795	746.123
Gemiddelde interne rekenrente	0,60%	0,20%	0,80%	1,50%	1,57%
Actuele dekkingsgraad	105,8%	94,2%	97,7%	98,3%	105,0%
Beleidsdekkingsgraad **	101,3%	89,1%	95,3%	104,0%	101,5%
Toeslag (indexatie)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Beleggingsresultaten					
Vastrentende waarden	-/- 3,22%	8,03%	11,83%	1,03%	-/- 0,32%
Zakelijke waarden incl. valutahedge	22,49%	6,42%	24,89%	-/- 9,73%	14,59%
Totaal rendement	4,24%	8,29%	16,06%	-/- 2,43%	4,52%
Beleggingen (in EUR 1.000)					
Vastrentende waarden	648.576	642.618	601.534	527.597	509.469
Zakelijke waarden	414.948	350.147	306.971	243.139	268.118
Overige beleggingen	-/- 922	1.650	839	-/- 943	669
Totaal	1.062.602	994.415	909.344	769.793	778.256

*) Technische voorz. eigen rekening: dit betreft de technische voorzieningen onder aftrek van de post Herverzekering.

***) De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de achterliggende 12 maanden.

Per 31 december 2021 is geen toeslag verleend.

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Inleiding

Het jaar 2021 stond net als het jaar 2020 in het teken van de coronacrisis. Nog steeds is het coronavirus een bron van zorg, maar het lijkt niet langer een reden tot paniek. Op de financiële markten stegen de aandelenkoersen tot recordhoogte en ook de rente liet een relatief sterke stijging zien. Dit alles leidde er toe dat de financiële positie van CRH Pensioenfonds sterk verbeterde. De actuele dekkingsgraad steeg van 94,2% eind 2020 naar 105,8% per 31 december 2021. Een korting van de opgebouwde pensioenen raakt daarmee langzamerhand uit beeld.

In het jaar 2021 stak echter de inflatie de kop op. De gestegen dekkingsgraad van het fonds laat in nominale termen weliswaar een verbetering zien, in reële termen gemeten staat de koopkracht van het pensioen sterk onder druk. Tot op heden is CRH Pensioenfonds immers niet in staat de pensioenen te indexeren. De gestegen (nominale) dekkingsgraad kan dan ook niet tot tevredenheid stemmen.

Nadat in het jaar 2021 al sprake was van een Russische militaire dreiging is in de loop van het jaar 2022 met de Russische inval in Oekraïne sprake van een hevige oorlog. Deze humanitaire ramp leidt tot grote onzekerheid op de financiële markten. De financiële positie van CRH Pensioenfonds is sterk afhankelijk van deze ontwikkelingen en beweegt dan ook onvermijdelijk mee op de golven van de economische onzekerheid.

In het jaar 2021 hebben werkgever en werknemersvertegenwoordigers een akkoord bereikt over een nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2022. Deze overeenkomst kent een looptijd van vier jaar. Nu deze regeling klaar is, kunnen de sociale partners en het pensioenfonds zich richten op de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel. Het is noodzakelijk dat in het jaar 2022 de eerste concrete stappen worden gezet.

Gedurende het boekjaar 2021 kwam het bestuur zestien keer in vergadering bijeen. De beleggingscommissie van het fonds vergaderde in het verslagjaar dertien maal. Met het verantwoordingsorgaan vonden drie overlegvergaderingen plaats en één keer werd vergaderd met de visitatiecommissie. De risicomangementcommissie kwam zeven keer in vergadering bijeen waarvan tweemaal tezamen met de beleggingscommissie. De commissie governance, communicatie en deskundigheid kwam vier keer in vergadering bijeen.

De vereiste toetsing op geschiktheid heeft met positief gevolg plaatsgevonden voor de heer Pennings, zodat hij per 1 juli 2021 formeel is toegetreden tot het bestuur als lid namens de werkgever. Hij is hiermee de opvolger van de heer R.W.T.H. de Kok. Een toetsing op betrouwbaarheid was niet vereist, omdat de heer Pennings reeds bestuurslid is bij een ander pensioenfonds. De heer Pennings is ook lid geworden van de commissie governance, deskundigheid en communicatie. De heer Pennings is werkzaam als HR Director bij CRH Nederland BV. De zittingsduur van de heer De Kok liep tot 1 januari 2022. De werkgever heeft de heer Pennings voor herbenoeming voorgedragen. Het bestuur heeft de heer Pennings per 1 januari 2022 herbenoemd voor een periode van 4 jaar.

Bij CRH Pensioenfonds staat nog één vacature open, zijnde bestuurslid namens de werknemers. In 2020 is deze vacature aan de actieve deelnemers gecommuniceerd en is er een kandidaatstelling ontvangen van de heer I.M. Meijer. Er hebben zicht geen tegenkandidaten gemeld, waardoor verkiezingen niet nodig zijn gebleken. De heer Meijer werkt als senior manager financial reporting controls bij CRH Nederland BV. Sinds eind 2020 neemt hij deel als aspirant-bestuurslid aan de vergaderingen. Ook is hij sinds begin 2021 toevoerder bij de risicomangementcommissie. De heer Meijer heeft inmiddels zijn SPO-opleiding 'Geschikt worden op niveau A' succesvol afgerond, zodat de heer Meijer als bestuurslid kan worden aangemeld bij DNB.

Bestuursstructuur

CRH Pensioenfonds kent een paritair bestuursmodel. De bestuursleden vormen in dit model een collegiaal bestuur van zes leden waarvan er drie door de werkgever worden voorgedragen, twee vanuit de werknemers worden gekozen en één bestuurslid namens de gepensioneerden zitting heeft. Zij worden vervolgens na goedkeuring door DNB benoemd door het bestuur. Het intern toezicht was in 2021 ondergebracht bij een visitatiecommissie. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan.

Per 31 december 2021 heeft het belegd vermogen van CRH Pensioenfonds voor het tweede jaar op rij een niveau bereikt van meer dan een € 1 miljard. Wetgeving zorgt ervoor dat bij een paritair bestuursmodel het intern toezicht niet langer door een visitatiecommissie uitgevoerd kan worden, maar door een Raad van Toezicht. Omdat het paritair bestuur als model naar tevredenheid functioneert, is per 1 april 2022 een Raad van Toezicht aangesteld. Deze bestaat uit de volgende drie onafhankelijke leden: mevrouw L.E.M. Duynstee (voorzitter), mevrouw E.P.M. van Kalmthout en de heer A.F. de Kraa. Deze leden zullen over 2021 de visitatie uitvoeren.

Missie, visie, strategie

In 2021 is de missie, visie en strategie van CRH Pensioenfonds door het bestuur geëvalueerd. De missie, visie en strategie vormen de basis voor de Eigen Risico Beoordeling die eind 2021 is uitgevoerd. Zie voor meer informatie pagina 20.

Missie

Stichting CRH Pensioenfonds voert op professionele wijze de pensioenregelingen uit die CRH met de deelnemers is overeengekomen. De belangen van de deelnemers en de werkgever staan hierbij voorop en worden op evenwichtige wijze behartigd. De uitvoering is kwalitatief van een hoog niveau en vindt plaats tegen marktconforme kosten. De communicatie met de deelnemers is helder en open alsook laagdrempelig door de persoonlijke contacten. Het streven is op maatschappelijk verantwoorde wijze te beleggen.

Visie

Pensioen is een belangrijke arbeidsvoorwaarde die mee verandert met de maatschappelijke ontwikkelingen. Ook de pensioenregelingen van CRH Pensioenfonds moeten regelmatig worden herzien. Hierbij is een goede dialoog met werkgever en deelnemersvertegenwoordiging onontbeerlijk. Doel hierbij is om de sociale partners zo veel mogelijk te ontzorgen.

Het eigen pensioenfonds biedt de mogelijkheid om een pensioenbeleid op maat te voeren indien de onderneming dit noodzakelijk acht. Het pensioenfonds bewaakt de uitvoerbaarheid en de communiceerbaarheid van de pensioenregelingen. Hiermee wordt voorkomen dat de uitvoeringskosten nodeloos oplopen.

CRH Pensioenfonds is gebaat bij continuïteit binnen het bestuur en het pensioenbureau. Dit geldt zowel op beleidsmatig als op uitvoeringstechnisch terrein. Uiteraard zullen er met enige regelmaat vacatures ontstaan. Bij de invulling hiervan wordt gestreefd naar een zo goed mogelijke diversiteit van de bezetting. Daarnaast is het van belang om ook de aanwezige ervaring aan boord te houden.

Binnen het CRH concern is sprake van een actief aan- en verkoopbeleid van aangesloten ondernemingen. Dit kan significante gevolgen hebben voor de omvang van de deelnemerspopulatie.

Ook heeft de onderneming een zelfstandige verantwoordelijkheid ten aanzien van de te maken keuzes in het kader van het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur heeft geen directe invloed op deze ontwikkelingen maar streeft naar korte overleglijnen met de werkgever om adequaat op deze ontwikkelingen te kunnen inspelen.

CRH Pensioenfonds ziet een toenemende aandacht voor maatschappelijk verantwoord beleggen. Het fonds onderschrijft dit belang en volgt de ontwikkelingen op de voet. Doelstelling is om op maatschappelijk verantwoorde wijze een marktconform rendement te behalen binnen de grenzen van het door sociale partners onderschreven risicoprofiel.

Strategie

Stichting CRH Pensioenfonds beschikt over een professioneel en slagvaardig paritair bestuur. Het is belangrijk dat de bezetting van het bestuur op peil blijft. Het kost minimaal een jaar om een kandidaat klaar te stomen voor een positie in het bestuur. Het streven is om tenminste één aspirant bestuurslid “op de bank” te hebben, zodat vervanging van een bestuurslid snel kan plaatsvinden. Het bestuur streeft naar een bezetting die voldoende diversiteit biedt en bestaat uit bestuursleden die complementair zijn aan elkaar. Bij de werving van nieuwe bestuursleden wordt hiermee bij het opstellen van het profiel rekening gehouden.

Verder is het noodzakelijk dat het bestuur zijn kennis up-to-date houdt. Dit vindt plaats aan de hand van een opleidingsplan waarbij permanente educatie een belangrijk aandachtspunt is. Ook het volgen van de ontwikkelingen op pensioengebied maakt hier onderdeel van uit. Het bestuur is derhalve in staat om ontwikkelingen te onderkennen en er op in te spelen. Er is sprake van een open sfeer binnen het bestuur waarbij ruimte is voor ieders individuele mening en de bestuurders elkaar durven aan te spreken op hun verantwoordelijkheden.

De deelnemersadministratie, communicatie en bestuursondersteuning vinden plaats binnen het eigen pensioenbureau. Het pensioenbureau is deskundig en slagvaardig en in staat kwaliteit te leveren. De medewerkers van het pensioenbureau zijn goed opgeleide, gemotiveerde teamspelers. Binnen het pensioenbureau is er oog voor de persoonlijke ontwikkeling van de medewerkers. Op deze wijze wordt continuïteit binnen het pensioenbureau nagestreefd. Waar nodig wordt externe deskundigheid ingehuurd.

De deelnemersadministratie wordt gevoerd met behulp van een modern pensioensysteem. Dit systeem stelt het fonds in staat de pensioenaanspraken op grond van de pensioenregeling foutloos te administreren en hierover helder te communiceren met de deelnemers. Bij de aanschaf van het pakket was een belangrijke eis dat aanpassingen in de pensioenregeling relatief eenvoudig kunnen worden doorgevoerd. Zo heeft het systeem reeds bewezen dat het opschuiven van de pensioenleeftijd eenvoudig kan worden aangepast. Ook wordt het systeem bij andere klanten al gebruikt voor Defined Contribution regelingen.

Sociale partners en de politiek hebben in 2019 landelijk een Pensioenakkoord afgesproken. De verwachting is dat deze herziening van het pensioenstelsel vanaf 1 januari 2023 van kracht wordt, waarbij men de tijd krijgt tot 1 januari 2027 om de bestaande pensioenregeling aan de nieuwe wetgeving aan te passen. CRH als werkgever heeft haar commitment uitgesproken om de pensioenregeling minimaal tot invoering van het nieuwe stelsel bij het CRH pensioenfonds onder te brengen.

De herziening van de pensioenregeling zal een ingrijpend en complex traject zijn. Sociale partners bij CRH hebben hier reeds een traject voor opgestart. Zij moeten onder meer het initiatief nemen met het uitspreken van een voorkeur voor onder meer het type pensioenregeling alsmede het al dan niet

‘invaren’ van de huidige verplichtingen in het nieuwe stelsel. De daadwerkelijke uitwerking in risicohouding en in de systemen is een proces wat veel aandacht, tijd en afstemming met de diverse stakeholders zal vragen van het pensioenfonds. Naar verwachting zal het systeem technisch mogelijk zijn om dit als fonds zelf uit te voeren. Voorafgaand aan de daadwerkelijke invoering zal de balans opgemaakt worden of de regeling door het fonds uitgevoerd kan worden dan wel dat gekozen wordt voor een andere uitvoeringsvorm. Dit mede ook in het licht van de voortgaande consolidatie van pensioenfondsen in de pensioensector. Voor het pensioenfonds is het belangrijk alsdan voorbereid te zijn op alternatieve scenario’s.

De beleggingen van het fonds sluiten aan bij de risicohouding van het bestuur en sociale partners. De risicohouding van het pensioenfonds is een belangrijke variabele in het beleidskader. Deze komt voort uit artikel 1a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen.

Daarin is het volgende bepaald: “De risicohouding van het pensioenfonds voldoet aan de prudent person regel en komt voor de lange termijn tot uitdrukking in de door het pensioenfonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets en voor de korte termijn in de hoogte van het vereist eigen vermogen of een bandbreedte hiervoor.” Zie pagina 18 voor de invulling van de risicohouding.

De inrichting van de beleggingsportefeuille geschiedt aan de hand van de door het bestuur opgestelde investment beliefs. Belangrijk uitgangspunt hierbij is het believen “passief, tenzij”. Het fonds streeft er naar het benchmark rendement te behalen of zo dicht mogelijk te benaderen, tegen lage kosten.

Het pensioenfonds onderkent het belang van een goede relatie met de stakeholders van het fonds. Bestuur en pensioenbureau stellen zich hierbij pro-actief op. Het fonds is transparant over de bedrijfsvoering en wijst partijen op de uitvoerbaarheid en communiceerbaarheid van de pensioenregeling.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid en bevat normen voor “goed pensioenfonds bestuur”.

De Code Pensioenfondsen is wettelijk verankerd. De in deze Code opgenomen normen vormen een aanvulling op wet- en regelgeving. Er mag van deze normen worden afgeweken, maar dit moet dan wel op goede gronden gebeuren. De Code gaat uit van het “pas toe of leg uit” beginsel. Bij de invoering van de nieuwe bestuursstructuur per 1 juli 2014 heeft de Code Pensioenfondsen als leidraad gediend. Hieronder wordt ingegaan op de zaken waarbij niet volledig aan de Code Pensioenfondsen wordt voldaan.

CRH Pensioenfonds heeft in haar Investment beliefs opgenomen dat het goed bestuur en maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk vindt. Het fonds streeft ernaar haar portefeuille in lijn hiermee in te richten maar beschikt nog niet over een volledig uitgewerkt ESG-beleid. Over dit onderwerp heeft dan ook nog geen afstemming plaatsgevonden met de belanghebbenden.

In het uitbestedingsbeleid van CRH Pensioenfonds is het uitgangspunt opgenomen dat alle leveranciers een beheerst beloningsbeleid hanteren. Doel hierbij is dat de partijen niet worden aangemoedigd om risico’s nemen die voor het pensioenfonds niet wenselijk zijn. Vooralsnog komt dit alleen tot uiting in de afspraken met de vermogensbeheerder waarmee geen performance gerelateerde beloning is overeengekomen.

Binnen het pensioenfonds heeft het bestuur naast een zelfevaluatie ook de interne organen en de externe partijen geëvalueerd. Ook heeft in het verslagjaar een zelfevaluatie door het verantwoordingsorgaan plaatsgevonden.

Onderdeel van de Code Pensioenfondsen is de diversiteit in de samenstelling van het bestuur. Hoewel het fonds niet beschikt over een uitgewerkt diversiteitsbeleid wordt er bij werving en selectie van nieuwe bestuursleden wel nadrukkelijk gestreefd de diversiteit in het bestuur te bevorderen. Invulling van de diversiteit gaat naar de mening van het bestuur verder dan alleen kenmerken als geslacht en leeftijd. Ook opleiding en ervaring zijn belangrijke aspecten waarop bestuursleden zich van elkaar kunnen onderscheiden. Bij het invullen van de recente vacatures is overigens wel nadrukkelijk gezocht naar vrouwelijke kandidaten maar tot op heden is dit niet gelukt. Het bestuur blijft dit echter wel uitdrukkelijk nastreven.

De medewerkers van het pensioenbureau zijn in dienst van CRH Nederland. Het beloningsbeleid van CRH Nederland sluit niet volledig aan bij de Code Pensioenfondsen. Dit is besproken door het bestuur van Stichting CRH Pensioenfonds. Het bestuur is van oordeel dat het beloningsbeleid van CRH Nederland passend is voor Stichting CRH Pensioenfonds.

De bestuursleden verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. Uitzondering hierop is het bestuurslid namens de gepensioneerden. Deze ontvangt een vrijwilligersvergoeding, omdat geen gebruik kan worden gemaakt van de kantoorfaciliteiten van CRH. Daarnaast ontvangt dit bestuurslid een reiskostenvergoeding op basis van de werkelijk gemaakte kosten voor openbaar vervoer of een vergoeding van € 0,19 per gereden kilometer. Het bestuur van CRH Pensioenfonds kent een door de werkgever benoemd extern bestuurslid. De beloning van dit extern bestuurslid komt voor rekening van de werkgever.

CRH Pensioenfonds beschikt over een klachtenprocedure. In het jaar 2021 zijn er geen klachten ontvangen.

Pensioenbureau

Het bestuur heeft de uitvoering van de pensioenregelingen uitbesteed aan CRH Nederland B.V. door middel van een administratieovereenkomst. CRH Nederland B.V. heeft deze werkzaamheden ondergebracht bij het pensioenbureau. De dagelijkse leiding van het pensioenbureau is in handen van de directie van het pensioenbureau. De bezetting van het pensioenbureau bedraagt 3,7 FTE.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit minimaal vijf en maximaal tien leden waarbij er:

- Maximaal één vertegenwoordiger namens de werkgever wordt benoemd;
- Minimaal één vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden wordt benoemd;
- Minimaal drie vertegenwoordigers namens de deelnemers worden benoemd.

Op 31 december 2021 bestond het verantwoordingsorgaan uit:

- Twee vertegenwoordigers namens de gepensioneerden;
- Drie vertegenwoordigers namens de deelnemers;
- Voor de positie namens de werkgever bestaat een vacature.

In 2021 kwam het verantwoordingsorgaan driemaal bijeen in een vergadering met het bestuur. Voor het verslag van het verantwoordingsorgaan over het jaar 2021 wordt verwezen naar pagina 35. Per 1 oktober 2021 is mevrouw Bieman door de beëindiging van deelname van BME aan CRH Pensioenfonds geen actief deelnemer meer in CRH Pensioenfonds. Op grond van de nieuwe statuten

was het echter mogelijk haar deelname aan het verantwoordingsorgaan voort te zetten. De werkgever beraadt zich nog over de invulling van de vacature namens de werkgever.

Statuten en Reglement

Het doel van Stichting CRH Pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerde deelnemers en hun nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Ook voorziet het fonds in voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

De statuten zijn op 10 september 2021 gewijzigd. Toegevoegd is onder meer dat het lidmaatschap aan het verantwoordingsorgaan kan worden voortgezet als er sprake is van uitdiensttreding. Ook is het dagelijks bestuur verwijderd, aangezien het fonds geen one-tier board meer heeft, maar een paritair bestuur. Op grond van nieuwe wetgeving is een regeling opgenomen inzake belet en ontstentenis van bestuurders en een bepaling opgenomen inzake het voorkomen van belangenverstrengeling.

In 2021 zijn de pensioenreglementen aangepast. Deze wijzigingen waren niet inhoudelijk van aard, maar de volgorde en structuur van de reglementen is verbeterd.

Economische ontwikkelingen in het boekjaar

De wereldeconomie liet in 2021 een verder herstel zien van één van de scherpste en diepste recessies in de geschiedenis. Hoewel COVID-19 een factor bleef, was de impact daarvan minder voelbaar dan in 2020. Dit kwam doordat de lockdown maatregelen in grote ontwikkelde economieën vooral gericht waren op de dienstensector. Bovendien rolden veel landen hun vaccinatie programma's uit, waardoor langzaam maar zeker de druk op de zorg verminderde.

Landen waar het vaccinatie tempo achterliep richtten zich in plaats daarvan op striktere lockdown maatregelen om het stijgend aantal besmettingen tegen te gaan. Dit leidde tot uiteenlopend wereldwijd herstel. De VS, Europa en andere regio's met sterk gevaccineerde populaties heropenden, wat leidde tot een scherpe opleving van de economische activiteit. Een groot deel van Azië-Pacific, zoals Japan, Australië, China en een aantal opkomende landen waar de vaccinatiegraad niet hoog was, kozen ervoor om opnieuw beperkingen op te leggen. Dit zorgde ervoor dat het economisch herstel van deze landen achterbleef bij de rest.

Centrale banken zetten hun steunmaatregelen voort waardoor het voor bedrijven en consumenten mogelijk bleef om goedkoop te lenen. Dit had een positief effect op zowel het bedrijfs- als het consumentensentiment. Ook de regeringen bleven steun verlenen, met de uitbreiding van maatregelen zoals; inkomenssteun in de VS en verlofmaatregelen in het Verenigd Koninkrijk (VK), maar ook in Nederlands met verlenging van de coronasteun voor ondernemers.

De heropening van de maatschappij (zij het niet wereldwijd) in combinatie met ondersteunende beleidsmaatregelen zorgden voor een sterke groei van de wereldeconomie in het tweede en derde kwartaal. Economisch momentum vertraagde enigszins in het vierde kwartaal, toen centrale banken zich bezighielden met een mogelijk versnelde afbouw van de financiële stimulans, energieprijzen die stegen, verstoorde toeleveringsketens en de Chinese economische groei vertraagde door de strikte regelgeving.

Eén van de meest besproken onderwerpen - en misschien wel één van de belangrijkste marktaanjagers van het jaar - was inflatie. De inflatie trok sterk aan in een aantal economieën. Onder andere hoge consumentenvraag, hogere grondstofprijzen en verstoorde toeleveringsketens droegen bij aan de druk op goederenprijzen.

Financiële markten

Aandelen

Het jaar 2021 was een uitstekend jaar voor aandelen in de ontwikkelde markten. Deze lieten een stijging zien op jaarbasis van ongeveer 31%. Oorzaken hiervan waren de sterk gestegen bedrijfswinsten en het aanhoudende soepele monetaire beleid. Het was echter een bijzonder volatiel jaar. Er was sprake van een sterk oplopende inflatie. Eén van de gevolgen hiervan was dat in de eerste maanden van 2021 waarde-aandelen beter presteerden dan groeiaandelen. Rond de zomer draaide dit sentiment onder meer als gevolg van de zorgen om de Delta variant van het Coronavirus. Dit leidde ertoe dat technologieaandelen een outperformance lieten zien.

De aandelenkoersen in de opkomende markten hadden het relatief moeilijk. Dit werd met name veroorzaakt door dalende koersen in China onder andere als gevolg van de strikte lockdown maatregelen. Daarnaast drukte ook de gestegen Amerikaanse dollar het beleggerssentiment. Aandelen in opkomende markten rendeerden over 2021 ongeveer 5%. Ze bleven daarmee ongeveer 26%-punt achter op de aandelen in ontwikkelde markten.

Vastrentende waarden

Mede als gevolg van de oplopende inflatie liet de rente een relatief sterke stijging zien. Hierdoor daalden de obligatiekoersen. De vastrentende waarden kenden dan ook een negatief rendement over 2021. Voor de kredietmarkten was 2021 een vrij rustig jaar. De spreads van investment-grade bedrijfsobligaties daalden licht als gevolg van het herstel van de wereldeconomie. High Yield obligaties deden het beter en lieten in navolging van de aandelenmarkten een positief resultaat zien. De obligaties uit de opkomende markten hielden op zich goed stand maar de obligaties die noteerden in harde valuta kenden een negatief effect als gevolg van de daling van de Euro.

Vooruitzichten

In de loop van het jaar 2022 leidt de verdere afbouw van de Coronamaatregelen tot een heropening van het economisch verkeer. Het virus is echter niet verdwenen. Het is eigenlijk afwachten wanneer het (en in welke variant) opnieuw de kop opsteekt. De afgelopen jaren is inmiddels de nodige ervaring opgedaan met het inperken van de verspreiding van het virus maar een gehele of gedeeltelijke lockdown valt geenszins uit te sluiten.

Na een maandenlange troepenopbouw viel in februari 2022 Rusland Oekraïne binnen. Dit was het begin van een verwoestende oorlog. De NAVO landen verlenen hierbij steun aan Oekraïne maar vechten niet daadwerkelijk mee. Onderdeel van deze steun zijn de economische sancties tegen Rusland. Ook de economieën van de Westerse landen zelf lopen hierbij schade op. Verder is er de dreiging van een verdere escalatie van het conflict. Dit zorgt voor een aanhoudende volatiliteit op de aandelenmarkten.

Mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne zijn de energieprijzen scherp gestegen en zijn daarmee aanjager van de inflatie. In de loop van het jaar 2022 laat de inflatie een niveau zien dat dat vergelijkbaar is met de zeventiger jaren van de vorige eeuw. Tezamen met de verkrapping van het monetaire beleid geeft dit een sterke opwaartse druk op de rente. Het jaar 2022 lijkt daarmee een jaar te worden van stijgende rente en volatiele aandelenmarkten.

Vermogensbeheer en rendement

Strategische Asset Allocatie

De huidige Strategische Asset Allocatie is in het boekjaar 2018 tot stand gekomen. In onderstaande overzichten zijn de posities per 31 december 2021 afgezet tegenover de normposities en de bijbehorende onder- en bovengrenzen.

Categorie	Positie 31-12-2021	Norm	Ondergrens	Bovengrens
Vastrentende waarden	61,0%	67,5%		
Zakelijke waarden	39,0%	32,5%		
Totaal	100,0%	100,0%		

De vastrentende portefeuille kan worden onderverdeeld in een deel matchingportefeuille (norm 59,0%) en een deel returnportefeuille (norm 8,5%).

Vastrentende waarden matching	Positie 31-12-2021	Norm	Ondergrens	Bovengrens
Duration Matching Fondsen	27,4%	31,0%	26,0%	36,0%
Bedrijfsobligaties	24,1%	25,0%	20,0%	30,0%
Hypotheke	2,5%	3,0%	0,0%	6,0%
Totaal	54,0%	59,0%	54,0%	64,0%

Vastrentende waarden return	Positie 31-12-2021	Norm	Ondergrens	Bovengrens
Global Loans	2,2%	2,5%	0,0%	5,0%
Emerging markets HC	2,4%	3,0%	2,0%	4,0%
Emerging markets LC	2,5%	3,0%	2,0%	4,0%
Totaal	7,1%	8,5%		

Zakelijke waarden return	Positie 31-12-2021	Norm	Ondergrens	Bovengrens
Aandelen, ontwikkelde landen	18,8%	14,0%	9,0%	19,0%
Dividend aandelen	7,9%	7,0%	4,0%	10,0%
Small Cap aandelen	4,7%	4,0%	2,0%	6,0%
Emerging Markets aandelen	5,0%	5,0%	2,0%	8,0%
Onroerend goed (indirect)	2,5%	2,5%	1,0%	4,0%
Totaal	38,9%	32,5%		

De Strategische Asset Allocatie is in ingevuld met inachtneming van de investmentbeliefs. In het jaar 2021 heeft een aantal mutaties plaatsgevonden in de beleggingsportefeuille waarvan de belangrijkste hierna worden toegelicht. In de maanden maart en juni 2021 werd de bovengrens van de categorie aandelen ontwikkelde landen doorbroken. In beide gevallen besloot het bestuur tot een beperkte rebalancing waarbij een verkoop ter grootte van ongeveer 1% van het belegd vermogen werd verricht. De vrijgekomen middelen werden belegd in het Liquid Fund en in bedrijfsobligaties.

Als gevolg van de gestegen rente werd conform de beleidsstaffel de renteafdekking verhoogd naar 35%. Dit werd geëffectueerd door binnen de matchingportefeuille de looptijd te verlengen.

Over het boekjaar 2021 werd een rendement gerealiseerd van 4,24% (benchmark 2,35%). Het rendement is na aftrek van 0,38% vermogensbeheerkosten hetgeen een outperformance impliceert van ruim 2%.

Het rendement op de vastrentende matching portefeuille bedroeg -/- 5,95% (benchmark -/- 6,77%). De grootste bijdrage werd geleverd door de Duration Matching Fondsen en het hypotheekfonds.

Het rendement op de vastrentende returnportefeuille bedroeg 0,18% ten opzichte van een benchmark van -/- 0,31%. In positieve zin viel hierbij de categorie Global Loans op met een positief rendement van 5,69% ten opzichte van de benchmark van 4,56%.

De aandelenportefeuille kende een rendement over het jaar 2021 van 22,49% terwijl de benchmark 21,35% bedroeg. In positieve zin vielen op de categorie Dividend Aandelen (rendement 33,35%, benchmark 31,07%) en de categorie indirect onroerend goed (rendement 36,56%, benchmark 35,67%). De small caps lieten een wisselend beeld zien. Een rendement van 33,1% in Amerika en 16,68% in Europa. Daarbij bleef het Europese Small Cap fonds ook nog eens sterk achter bij de benchmark. Het betreffende beleggingsfonds wordt door de vermogensbeheerder en de beleggingscommissie kritisch gevolgd. Het rendement van de categorie Emerging Markets bleef met 6,51% achter bij het positieve beeld van de overige aandelen categorieën maar was wel hoger dan de benchmark van 4,86%.

Investmentbeliefs

De investmentbeliefs zijn in het jaar 2019 voor het laatst geëvalueerd. De investmentbeliefs luiden sindsdien als volgt:

Doelstelling van de beleggingen

- De beleggingen moeten gericht zijn op het nu en in de toekomst kunnen voldoen aan de verplichtingen van het fonds. Risico moet beschouwd worden in termen van waarschijnlijkheid dat niet aan de verplichtingen voldaan kan worden.
- Het pensioenfonds heeft de ambitie om pensioenen te kunnen indexeren, waarbij het risico dat de pensioenen mogelijk gekort moeten worden niet uit het oog wordt verloren.

Risico – rendement

- Het fonds onderkent dat rendement alleen kan worden bereikt met het nemen van risico, terwijl risico geen garantie geeft dat er rendement zal worden gegenereerd.
- Risicobeheer neemt een centrale plaats in bij het nemen van alle beleggingsbeslissingen. Het pensioenfonds streeft ernaar om alleen risico's te nemen die naar verwachting waarde toevoegen.

Actief – passief binnen asset classes

- Sommige markten zijn efficiënt, andere niet. Niet efficiënte markten bieden de mogelijkheid middels actief beheer extra rendement te behalen. Bij de afweging tussen actief en passief beleggen zijn kosten en governance belangrijke aandachtspunten..

Transparantie

- Aangezien een gebrek aan transparantie een risico herbergt, streeft het fonds naar transparantie ten aanzien van beleggingen.
- Gebrek aan transparantie in sommige instrumenten of beleggingsstrategieën kunnen een significant niet geïdentificeerd risico vormen. Transparantie en begrip zijn daarom cruciaal.

Derivaten

- Het gebruik van derivaten voor het verminderen van risico's is toegestaan evenals het gebruik van deze derivaten voor een efficiënt portefeuille beheer.

-
- Het gebruik van derivaten mag niet gebruikt worden voor speculatie. De werking van de te gebruiken derivaten moet in hoofdlijnen begrijpelijk zijn.

Complexiteit

- Complexiteit van de beleggingen moet in overeenstemming zijn met de kennis en governance binnen de organisatie.
- Hierbij rekent het fonds het pensioenbureau en adviseurs ook als onderdeel van de organisatie.

Rolverdeling bestuur – extern

- Het bestuur stelt het beleggingsbeleid vast en de uitvoering ligt bij andere partijen. Het bestuur is verantwoordelijk.
- Uiteraard controleert het bestuur de uitvoering, hierbij gesteund door de beleggingscommissie en haar adviseurs.

Verantwoord beleggen

- Het fonds waardeert goed bestuur en maatschappelijk verantwoord beleggen als belangrijk en streeft ernaar haar portefeuille in lijn hiermee in te richten.
- Het fonds wil zaken doen met vermogensbeheerders die de United Nations Principles for Responsible Investments (UNPRI) hebben ondertekend. Bij de selectie van vermogensbeheerders vormt de integratie van maatschappelijk verantwoord beleggen een belangrijk onderdeel van de besluitvorming.

Diversificatie

- Diversificatie verhoogt de efficiëntie van het genomen risico.

Liquiditeit

- Er bestaat een premie voor illiquiditeit en voor het beleggen op lange termijn.
- Door de lange termijn verplichtingshorizon is het mogelijk in minder liquide categorieën te beleggen en hiervoor een extra risicopremie te incasseren.

Kosten

- Het fonds is kostenbewust en weegt daarbij de kosten af tegen de verwachte toegevoegde waarde die daar tegenover staat.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Stichting CRH Pensioenfonds heeft ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen de onderstaande beleggingsovertuiging geformuleerd.

Het fonds waardeert goed bestuur en maatschappelijk verantwoord beleggen als belangrijk en streeft ernaar haar portefeuille in lijn hiermee in te richten.

Het bestuur wil zaken doen met vermogensbeheerders die de United Nations Principles for Responsible Investments (UNPRI) hebben ondertekend. Bij de selectie van vermogensbeheerders vormt de integratie van maatschappelijk verantwoord beleggen een belangrijk onderdeel van de besluitvorming.

In de ABTN van CRH Pensioenfonds is het volgende opgenomen ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen.

Vanaf 1 januari 2013 geldt een wettelijk verbod op het (laten) uitvoeren van transacties, het verstrekken van leningen of verwerven van niet vrij verhandelbare deelnemingen in bedrijven die

betrokken zijn bij de productie, distributie of verkoop van clustermunten of cruciale onderdelen daarvan. Het fonds onthoudt zich van beleggingen die verboden zijn op grond van Nederlands en internationaal recht. Vanwege het feit dat wordt belegd in beleggingsfondsen, is het fondsbeleid in lijn met dat van de vermogensbeheerders. De vermogensbeheerders onderkennen het verbod en hebben daartoe onder meer een uitsluitingenlijst opgesteld, die op hun website beschikbaar wordt gesteld. Deze lijst wordt minimaal op jaarbasis geüpdatet en bevat enerzijds bedrijven die zijn gelieerd aan clustermunten (controversiële wapens) alsmede landen, waarin niet mag worden belegd.

Het fonds heeft het stemrecht, via participaties in beleggingsfondsen van de vermogensbeheerder, ook uitbesteed aan de vermogensbeheerder. De vermogensbeheerder voert, zoals omschreven in haar Beleid Verantwoord Beleggen ook een actief aandeelhoudersbeleid en gebruikt het stemrecht ook ter behartiging van de cliënten die participeren in de beleggingsfondsen, waaronder het fonds.

Ook heeft de fiduciair beheerder aangegeven te voldoen aan EU verordening 826/2014 en EU-verordening 833/2014 betreffende sanctiemaatregelen die vanaf 2014 voor bedrijven in Rusland gelden. Jaarlijks zal het fonds bij de fiduciair beheerder checken of hij nog steeds gevolg geeft aan alle EU-verordeningen die gelden.

Bij de selectie van de beleggingsfondsen baseert het pensioenfonds zich op het advies van Altis. Altis is de aan NNIP gelieerde, doch onafhankelijk Investment Management onderneming die onder andere werkzaam is op het gebied van manager- en fondsselectie. Hierbij vindt ook een beoordeling plaats op het gebied van maatschappelijk verantwoordelijk beleggen. Dit wordt door Altis vertaald in een zogenoemde ESG-score. Deze scores worden door bestuur en beleggingscommissie nadrukkelijk meegewogen bij het selectieproces.

SFDR-wetgeving

Op 10 maart 2021 is de Europese Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) in werking getreden. Doelstelling hiervan is een klimaatneutraal Europa in 2050. Deze verordening is ook van toepassing op Nederlandse pensioenfondsen. Op grond van deze regelgeving zijn pensioenfondsen verplicht om inzicht te geven in hoe zij omgaan met duurzaamheidsrisico's; hoe deze risico's worden meegenomen in beleggingsbeslissingen, of rekening wordt gehouden met ongunstige effecten van de beleggingen en of duurzaamheidsrisico's onderdeel zijn van het beloningsbeleid.

De gedragslijnen inzake de integratie van duurzaamheidsrisico's in het beleggingsbeleid van het fonds zijn vastgelegd in de "Verklaring inzake beleggingsbeginselen" die te vinden is op de website van CRH Pensioenfonds.

Financiële entiteiten met minder dan 500 medewerkers kunnen ervoor kiezen niet te rapporteren over de ongunstige effecten van het beleggingsbeleid. CRH Pensioenfonds heeft hiervoor gekozen.

CRH Pensioenfonds heeft haar SFDR-verklaring gepubliceerd op de website van het fonds. Ook heeft het fonds haar beloningsbeleid geactualiseerd op basis van de SFDR. Het bestuur van het fonds heeft verder bepaald dat de pensioenregeling in het kader van de SFDR wordt aangemerkt als een "Overig product" (SFDR, artikel 6).

Afdekking renterisico

Het fonds hanteert een beleidsstaffel ten behoeve van het rente-afdekkingbeleid. In april 2021 steeg de 30 jaarsswaprente boven de 0,50%. Conform de beleidsstaffel was dit aanleiding om de afdekking van het renterisico te verhogen van 30% naar 35%. Tot een niveau van afdekking van 40% geldt dat ook bij een dalende rente de renteafdekking niet zal worden verlaagd.

De renteniveaus in de staffel zijn ijkpunten. Aanpassing van het afdekkingspercentage is geen automatisme. De staffel ziet er per 31 december 2021 als volgt uit.

Tabel ijkpunten afdekking renterisico		
Rente percentage 30 jaar Swap	Afdekkingspercentage	Bandbreedte
< 0,75%	35%	+/- 5%
0,75% - 1,00%	40%	+/- 5%
1,00% - 1,25%	45%	+/- 5%
1,25% - 1,50%	50%	+/- 5%
1,50% - 1,75%	55%	+/- 5%
1,75% - 2,00%	60%	+/- 5%
2,00% - 2,25%	65%	+/- 5%
2,25% - 2,50%	70%	+/- 5%
2,50% - 2,75%	75%	+/- 5%
➤ 2,75%	80%	+/- 5%

Bij de renteafdekking wordt gebruik gemaakt van een drietal Duration Matching Fondsen, de bedrijfsobligatiefondsen en het hypotheekfonds. De overige, meer risicovolle vastrentende fondsen worden hierbij buiten beschouwing gelaten. Door gebruik te maken van de verschillende looptijden van de DMR fondsen wordt het curverisico beperkt. De duration van de technische voorzieningen eigen rekening bedraagt ultimo 2021 22,5 jaar. De afdekking van het renterisico berekend op basis van marktwaarde komt hiermee uit op 34,2%.

Afdekking valutarisico

Het valutarisico wordt op totaalniveau uitgedrukt in een percentage van het belegd vermogen. Daarnaast zijn begrenzings gesteld aan de individuele valuta. Dit betekent in de praktijk dat naast hetgeen binnen de beleggingsfondsen reeds wordt afgedekt alleen het dollarrisico aanvullend door het pensioenfonds zelf wordt afgedekt. Het afdekkingsbeleid ziet er als volgt uit.

- Totale non-Euro valuta exposure (niet afgedekt):
 - 13,5% met bandbreedte van +3,0% (dus max. 16,5% aan non-Euro currency exposure; geen minimum)
- Ontwikkelde landen valuta exposure:
 - Maximaal 5% aan US\$ exposure
 - Maximaal 2,5% per overig individueel ontwikkelde landen valuta exposure
- Opkomende/Frontier landen valuta exposure:
 - Maximaal 1,5% per valuta
 - Voor Renminbi/Yuan geldt een valutilimiet van maximaal 2,5% gezien de omvang van de marktkapitalisatie en economie van China.

Per 31 december 2021 bedroeg de netto positie in de dollar 4,2% van het belegd vermogen. Deze bevindt zich daarmee dus binnen de toegestane bandbreedte.

Ook de overige valuta bevinden zich binnen de vastgestelde begrenzings.

Nieuw pensioenstelsel

In juni 2019 hebben kabinet, werknemers- en werkgeversorganisaties een principeakkoord bereikt over een nieuw pensioenstelsel. Dit nieuwe pensioenstelsel is in 2020 uitgewerkt in het wetsvoorstel Wet Toekomst Pensioen.

Dit wetsvoorstel is eind 2020 ter consultatie voorgelegd aan de pensioensector. Dit heeft geleid tot het wetsvoorstel van de Wet toekomst pensioenen. Dit zal in de loop van het jaar 2022 in de Tweede Kamer worden behandeld.

De kern van het wetsvoorstel is dat er geen pensioenaanspraken meer worden opgebouwd. In plaats daarvan wordt er een persoonlijk kapitaal opgebouwd. Dit gebeurt door een leeftijdsonafhankelijke (vlakke) premie in het individuele pensioenpotje van de deelnemer te storten. De sociale partners hebben hierbij de keuze uit twee contracten. Het flexibele pensioencontract en het solidaire contract.

De Wet Toekomst Pensioen zou volgens planning per 1 januari 2022 in werking moeten treden. Vervolgens zouden uiterlijk 1 januari 2026 alle pensioenregelingen moeten zijn aangepast naar een premieregeling op basis van een vlakke premie. Inmiddels is in dit traject vertraging opgetreden. De verwachting is op dit moment dat de wetgeving op 1 januari 2023 ingaat en is de uiterste datum waarop de pensioenregelingen moeten zijn aangepast verschoven naar 1 januari 2027.

Gedurende de periode van 1 januari 2022 tot 1 januari 2027 is er sprake van een transitieperiode. De werknemers en werkgever zullen hierin een keuze moeten maken voor een nieuwe pensioenregeling en een pensioenuitvoerder. De werkgever zal vervolgens een transitieplan moeten opstellen en de pensioenuitvoerder zal moeten zorgen voor een implementatieplan en een communicatieplan.

Inmiddels is ten behoeve van de invoering van het nieuwe pensioenstelsel binnen CRH een projectstructuur ingericht waarbij alle stakeholders zijn betrokken. Gedurende het jaar 2022 heeft dit project als gevolg van de totstandkoming van de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2022 nagenoeg stil gelegen. Het bestuur van CRH Pensioenfonds doet een beroep op alle betrokkenen om dit project met grote voortvarendheid op te pakken. De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is een bijzonder complexe operatie waarbij de keuzes die door sociale partners en pensioenfonds gemaakt moeten worden naadloos op elkaar aan dienen te sluiten.

Het COVID-19 virus

In 2020 maakten we kennis met het coronavirus, dat ook zijn stempel op het jaar 2021 drukte. De wereldwijde uitbraak van het COVID-19 virus heeft ook in het jaar 2021 tot grote economische en maatschappelijke gevolgen geleid. Waar enige sectoren zwaar te lijden hadden onder deze coronacrisis, stegen de dekkingsgraden in de pensioensector. Zakelijke waarden stegen, in lijn met voorgaande jaren, onverminderd door. Anders dan in andere jaren liep ook de rentestand op, met in totaliteit een verhoging van ongeveer 0,5%-punt in 2021. De actuele dekkingsgraad steeg van 94,2% eind 2020 naar 105,8% eind 2021.

Sinds het uitbreken van de Coronacrisis wordt er bij CRH Pensioenfonds vrijwel volledig vanuit huis gewerkt. Het bestuur heeft hierop een risicoanalyse uitgevoerd. Uitkomst hiervan was dat de primaire processen binnen het pensioenfonds (bestuur en pensioenbureau) maar ook bij de belangrijkste uitbestedingspartijen zonder noemenswaardige problemen doorliepen.

Bestuur en governance

Toets kostendekkende premie

Jaarlijks dient het bestuur van het pensioenfonds vooraf te toetsen of de premie van het pensioenfonds kostendekkend is. Omdat CRH Pensioenfonds een CDC-regeling met een vaste premie kent, kan de premie niet tussentijds door het bestuur worden aangepast. Dit betekent dat wanneer de premie niet kostendekkend is, het bestuur de hoogte van de jaarlijkse pensioenopbouw moet verlagen.

De kostendekkendheid van de premie voor het jaar is ex-ante getoetst. De ex-ante toetspremie bedroeg 17.278. De ex-ante feitelijk premie bedroeg 22.293. Per saldo is dit 5.015 hoger is dus aan de eis van kostendekkendheid voldaan.

Bij de berekening van de kostendekkende premie baseert het bestuur zich sinds het jaar 2017 op het verwacht rendement. Als aanvullende eis hierbij stelde het bestuur wel dat de premiedekkingsgraad in principe niet lager mag zijn dan 90%. Hiermee wordt het negatieve effect dat toekenning van de volledige beoogde pensioenopbouw op de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds heeft, beperkt.

De geraamde premiedekkingsgraad voor 2021 kwam als gevolg van de gedaalde rente aanmerkelijk lager uit dan de ondergrens van 90%. Na rijp beraad heeft het bestuur begin 2021 besloten, de pensioenopbouw voor 2021 te verlagen naar 1,35% met een bijbehorende ex-ante geraamde premiedekkingsgraad van 86%.

Per 1 januari 2022 is een nieuwe vijfjaarsperiode ingegaan voor de DNB-rts en de veronderstelde indexatie in het verwacht rendement. De verwachttrendementscurves zijn aanzienlijk gedaald. Na onderhandelingen tussen sociale partners, is per 1 januari 2022 tevens een nieuwe vierjaarsperiode ingegaan waarin de verschuldigde premies voor de collectieve beschikbare premiereregeling vaststaan. De premies, zowel werkgevers- als werknemersdeel, zijn gestegen ten opzichte van de vorige periode (2017-2021). Gegeven het premiebudget en de toezegging om bij het uitgangspunt van een premiedekkingsgraad van 90% het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen naar boven af te ronden op een veelvoud van 0,05%, is in 2022 een opbouwpercentage van 1,50% mogelijk. De ex-ante geraamde premiedekkingsgraad is hierbij 87,1%.

(Nieuw) Financieel Toetsingskader (nFTK)

De voorziening pensioenverplichtingen wordt conform het nFTK vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur, inclusief de UFR.

Het beleid van het pensioenfonds ten aanzien van het korten van (opgebouwde en ingegane) pensioenen en het verlenen van indexatie wordt op basis van wet- en regelgeving gebaseerd op de beleidsdekkingsgraad in plaats van op de actuele dekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan het gemiddelde van de dekkingsgraden van de afgelopen twaalf maanden.

Pensioenfondsen zijn verplicht buffers aan te houden. In het kader van het nFTK zijn rekenregels ter bepaling van het vereist vermogen opgenomen. Het vereist vermogen bedraagt per 31 december 2021 115,5%. Omdat de beleidsdekkingsgraad van CRH Pensioenfonds per 31 december 2021 101,3% bedroeg is er sprake van een reservetekort. Omdat de dekkingsgraad ook beneden de grens van het minimaal vereist vermogen van 104,0% ligt, is er tevens sprake van een dekkingstekort.

In het nFTK is korten van pensioen het uiterste redmiddel. Kortten van pensioen vindt plaats indien:

- De beleidsdekkingsgraad naar verwachting niet binnen tien jaar toegroeit naar het niveau van het vereist vermogen;
- De beleidsdekkingsgraad gedurende vijf achtereenvolgende jaren lager is dan het minimaal vereist vermogen en de actuele dekkingsgraad na vijf jaar eveneens lager is dan het minimaal vereist vermogen. Omdat de actuele dekkingsgraad per 31 december 2021 105,8% bedroeg bevindt deze zich boven de grens van het minimaal vereist eigen vermogen. Hierdoor hoefden de opgebouwde pensioenen per 31 december 2021 niet te worden verlaagd.

Het beleid van het pensioenfonds dient gebaseerd te zijn op de risicohouding. De risicohouding wordt vastgesteld door het bestuur na overleg met het verantwoordingsorgaan en sociale partners. De risicohouding van het bestuur is laatstelijk in 2015 vastgesteld door middel van een zogenoemde

blind-tasting sessie. Tijdens deze sessie kon het bestuur aangeven in hoeverre men bepaalde uitkomsten van risicomaatstaven (zoals de kans op korten van pensioen en het nominaal en reëel pensioenresultaat) aanvaardbaar vond zonder dat men wist welk beleggingsbeleid daarbij hoorde. De uitkomst van dit proces was dat het bestuur qua gewenst risicoprofiel van het beleggingsbeleid uitkwam in de buurt van het op dat moment geldende beleggingsbeleid. Het bestuur heeft destijds dan ook besloten dit beleggingsbeleid te handhaven. Deze uitkomsten zijn aanvaard door het verantwoordingsorgaan en de sociale partners (werkgever en pensioenraad).

De risicohouding is door het bestuur gekwantificeerd in een risicohouding op korte termijn en op lange termijn.

Voor de korte termijn risicohouding geldt een bandbreedte rond het vereist eigen vermogen. Op het moment van vaststellen van de risicohouding in 2015 bedroeg het vereist eigen vermogen 19%. De bandbreedte voor het vereist eigen vermogen is ingevuld met een ondergrens van 70% en een bovengrens van 125% van het vereist eigen vermogen op basis van de strategische beleggingsportefeuille. Dit komt neer op een bandbreedte van ca. 13% tot ca. 23% rond het feitelijke vereist eigen vermogen van 19%.

Deze bandbreedte wordt toegepast om de volgende redenen:

- het vereist eigen vermogen is geen vast percentage, maar onder andere afhankelijk van de rentestand. Een hogere of lagere rente heeft tot gevolg dat het vereist eigen vermogen hoger of lager uitkomt dan het vastgestelde niveau van afgerond 19%;
- het pensioenfonds heeft een tactische beleidsruimte in het beleggingsbeleid en kan dus afwijken van de strategische wegingen van de beleggingscategorieën, alsmede afwijken van de strategische afdekking van het renterisico en valutarisico. Het mogelijk afwijken van de strategische wegingen kan leiden tot een hoger of lager vereist eigen vermogen;

Voor de bepaling van de risicohouding op lange termijn dient het pensioenfonds gebruik te maken van de zogeheten haalbaarheidstoets. De uitkomst van de haalbaarheidstoets geeft het pensioenresultaat weer. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud van het pensioen. De formule van het pensioenresultaat is:

Som van de verwachte reële uitkeringen conform pensioenfondsbeleid * 100%
Som van de verwachte reële uitkeringen zonder korten, met volledige prijsindex

Bij deze berekening worden 10.000 door DNB voorgeschreven scenario's doorgerekend gedurende een periode van zestig jaar.

Door het bestuur is destijds in overleg met sociale partners de ondergrens in het mediane scenario vastgesteld op 85%. Per 1 januari 2021 kwam deze berekening uit op 87,5%. Het pensioenresultaat 2021 voor het mediane scenario voldoet hiermee.

Het bestuur heeft vastgesteld dat het verwachte pensioenresultaat in het slechtweerscenario niet meer dan 37% mag afwijken van het gemiddelde pensioenresultaat. Per 1 januari 2021 kwam deze uit op 37,2%. De maximale afwijking valt in 2021 dus net niet binnen de vastgestelde grenzen. De uitkomsten zijn met Sociale Partners gedeeld.

Ook in het jaar 2021 is de Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) geactualiseerd. Dit betrof met name een aantal aanbevelingen van de certificerende actuaris.

[Algemene Verordening Gegevensbescherming \(AVG\)](#)

Sinds 28 mei 2018 bestaat de AVG. Dit is verwerkt in het Privacybeleid van het fonds. Verder beschikt het fonds over een verwerkingsregister waarin het doel, de herkomst en de soort persoonsgegevens die worden bewaard staan beschreven. CRH Pensioenfonds heeft ook een “procedure melding datalekken” opgesteld waarin onder andere staat beschreven wat onder een datalek wordt verstaan en hoe de melding hiervan bij de autoriteit persoonsgegevens dient te geschieden. Het pensioenfonds heeft als uitgangspunt dat op uiterst vertrouwelijke wijze met de persoonsgegevens van de deelnemers en hun medeverzekerden wordt omgegaan en dat deze gegevens met geen ander doel dan de uitvoering van de pensioenregeling worden bewaard.

IORP II

In 2019 is de regelgeving in het kader van IORP II van kracht geworden en heeft het bestuur het beleidsdocument IORP II: beleid sleutelfuncties vastgesteld. In 2020 heeft DNB ingestemd met de benoeming van de sleutelfunctiehouders (SFH):

- SFH actuariel: de heer J.H.M. Terheggen van Mercer, tevens certificerend actuaaris;
- SFH interne audit: de heer P.E.M. Peerboom van Peerboom Support & Advies B.V.;
- SFH risicobeheer: de heer P. Weeting, voorzitter van de risicomanagementcommissie en bestuurslid CRH Pensioenfonds.

Geschiktheid en permanente educatie bestuur

Beleidsplan geschiktheid

Het fonds beschikt over een beleidsplan geschiktheid. In dit plan is op gestructureerde wijze vastgelegd over welke deskundigheid de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel (moeten) beschikken en op welke wijze de deskundigheid wordt bevorderd en gehandhaafd. Hierbij zijn de uitgangspunten van de Beleidsregel geschiktheid van DNB en AFM en de visie en uitgangspunten van het bestuur leidend geweest.

Om haar taak goed te kunnen uitvoeren heeft het bestuur een voorgeschreven deskundigheid op geschiktheidsniveau nodig. Dit is deskundigheid op niveau A en B zodat, met het oog op de belangen van de (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en andere belanghebbenden, sprake is van een adequate besturing van het fonds.

Opleidingsplannen 2021

Opleidingsplannen maken deel uit van het geschiktheidsplan. Door middel van opleidingsplannen worden eventuele lacunes in de geschiktheid onderkend en wordt in een opleiding op maat voorzien. Een opleidingsplan dient om aspirant bestuurders op het gewenste aanvangsniveau voor hun geschiktheid om te besturen te brengen, geschiktheid van bestaande bestuurders te onderhouden door middel van permanente educatie en deskundigheid te verdiepen.

De commissie governance, deskundigheid en communicatie heeft voor het jaar 2021 samen met de bestuursleden de individuele opleidingsplannen opgesteld. Hierin moet als uitgangspunt voor de individuele opleidingsplannen aandacht zijn voor de vereiste geschiktheid van de individuele bestuursleden en het bestuur als geheel. De geschiktheidsmatrix van het bestuur vormt hiertoe een goede basis. De voorzitter van het fonds heeft vastgesteld dat de bestuursleden aan hun opleidingsverplichtingen hebben voldaan. De commissie governance, deskundigheid en communicatie heeft de voortgang van de geschiktheid gemonitord.

Permanente educatie in 2021

In maart 2021 heeft het bestuur een Legal & Compliance kennissessie gevolgd welke werd verzorgd door CRH. Hierbij werd onder meer stilgestaan bij de Zakelijke Gedragscode van CRH en GDPR.

Standaard organiseert het fonds jaarlijks twee studiedagen. In het voorjaar een studiedag beleggingen en in het najaar een studiedag met pensioen en governance gerelateerde onderwerpen.

Op 16 april 2021 vond een online opleidingssessie plaats in het kader van ESG. Tijdens de ochtendsessie werd door NNIP stilgestaan bij maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Hierbij werd ingegaan op de relatie tussen het huidige MVB-beleid van CRH Pensioenfonds en de meest recente wet- en regelgeving op dit gebied. Vervolgens werd ingegaan op diverse markttrends en instrumenten op ESG-gebied. Tijdens de interactieve middagsessie heeft het bestuur aan de hand van een aantal ESG-stellingen haar mening kenbaar gemaakt via de zogenoemde mentimeter. Deze uitkomsten vormen de basis voor het ESG beleid dat in de loop van het jaar 2022 op de bestuursagenda zal komen.

Op 11 november 2021 werd in de ochtend een online kennissessie gehouden over het actuele onderwerp inflatie. In deze door Mercer en NNIP verzorgde training werd ingegaan op de definitie, historie, oorzaken, voor- en nadelen en vooruitzichten voor inflatie. Er werd vervolgens stilgestaan bij de impact van inflatie op het (verwacht) pensioen en op het beleggingsbeleid.

Het intern toezicht is in 2021 ondergebracht bij een visitatiecommissie die bestaat uit externe deskundigen. Omdat het belegd vermogen van het CRH Pensioenfonds eind 2020 en ook in 2021 de grens van € 1 miljard had gepasseerd, was de kans groot dat voor 2022 het intern toezicht ondergebracht moest worden bij een Raad van Toezicht. Daarom vond in de middag een online kennissessie plaats over Raad van Toezicht welke heeft plaatsgevonden onder externe begeleiding. Verschillen tussen een visitatiecommissie en een Raad van Toezicht, de praktijk van inrichten en werking van een Raad van Toezicht worden in processtappen besproken. Zoals eerder aangegeven heeft CRH Pensioenfonds met ingang van 1 april 2022 een Raad van Toezicht aangesteld.

Nieuwe herverzekeringscontract

Het 4-jarige herverzekeringscontract op basis van stop-loss met Zwitserleven liep per 31 december 2021 af. Zodoende is onderzocht welke herverzekeringsmogelijkheden er zijn voor de periode vanaf 2022. Hiertoe is ook een risico-analyse uitgevoerd. Ook heeft de sleutelfunctiehouder actuariael een aantal opmerkingen en suggesties gedaan, welke zijn meegenomen in het bestuursbesluit. Conform het uitbestedingsbeleid zijn er bij een drietal verzekeraars offertes opgevraagd. Alles in ogenschouw nemende heeft het bestuur besloten de stop-loss verzekering voort te zetten. Dit betekent automatisch dat de herverzekering wederom bij Zwitserleven is ondergebracht, omdat deze verzekeraar momenteel de enige aanbieder is van een stop-loss verzekering. Het nieuwe herverzekeringscontract met Zwitserleven is afgesloten voor een contractperiode van 3 jaar.

Eigenrisicobeoordeling

In overeenstemming met de huidige wet- en regelgeving heeft het bestuur van het CRH Pensioenfonds een eigenrisicobeoordeling (ERB) uitgevoerd. Bij het uitvoeren van de ERB heeft het bestuur zich laten bijstaan door externe deskundigen (Willis Towers Watson).

Het bestuur heeft de ERB gebruikt om het integraal risicomanagement van het fonds te evalueren en eventuele verbeterpunten te identificeren. Daarnaast heeft het bestuur de ERB gebruikt als middel om verantwoording af te leggen over de risico's ten opzichte van de missie, visie en strategie, maar ook over de effectiviteit en efficiëntie van het risicobeheer.

Daarnaast heeft het bestuur de doeltreffendheid van de beheersmaatregelen ten aanzien van de meest materiële financiële en niet-financiële risico's geëvalueerd. Het bestuur is van mening dat de beheersmaatregelen voldoende effectief zijn. De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft hiertoe een risico-opinie geschreven; de ERB voldoet aan de wettelijk minimaal vereiste elementen en geeft naar zijn oordeel een correcte weergave van het IRM van het fonds en de uitkomsten van de zelfevaluatie. De sleutelfunctiehouder risicobeheer deelt de mening van het bestuur dat de beheersmaatregelen ten aanzien van de meest materiële risico's voldoende effectief zijn.

De aanbevelingen zijn in eerste instantie bij de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de risicomangementcommissie neergelegd. Begin 2022 is hier opvolging aan gegeven en hebben de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de risicomangementcommissie concrete voorstellen gepresenteerd om te komen tot invulling van de geïdentificeerde verbetermogelijkheden.

Risicoparagraaf

In het verslagjaar is de risicomangementcommissie zeven keer bijeen geweest waarvan twee keer tezamen met de beleggingscommissie.

Vast onderdeel van het risicomangement is de behandeling van de risicomatrix. De risico's zijn hierbij onderverdeeld in financiële en niet-financiële risico's. De financiële risico's worden uitgedrukt in punten dekkingsgraad en de niet-financiële risico's in nominale bedragen. Gedurende het jaar is de risicomatrix volledig doorlopen en zijn alle risico's en de mitigerende maatregelen opnieuw gekwantificeerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de ex-ante analyse van het risico en de ex-post beoordeling of de mitigerende maatregelen ook volgens verwachting hebben gewerkt. Ten aanzien van de resterende netto-risico's vindt een indeling plaats in een drietal klassen; hoog, midden en laag.

Tijdens de gezamenlijke vergaderingen met de beleggingscommissie zijn de beleggingsrisico's inhoudelijk besproken en geëvalueerd. Hierbij valt onder meer te denken aan het renterisico, valutarisico, inflatierisico, marktrisico en kredietrisico. Ook zijn de prudent person bevindingen van de certificerend actuaris besproken en waar mogelijk omgezet in concrete actiepunten. De ISAE rapportages van NNIP en Altis zijn tevens doorgenomen. Daarnaast is besproken of de uitvoering van het beleggingsbeleid in lijn is met de strategische doelstellingen en de risicohouding.

Binnen de risicomangementcommissie is veel aandacht besteed aan de uitbesteding van de belangrijkste operationele zaken; het vermogensbeheer en de uitvoering van de pensioenadministratie. Zoals eerder aangegeven is de ISAE van NN IP beoordeeld tijdens de gezamenlijke bespreking met de beleggingscommissie. De pensioenadministratie wordt in eigen beheer gevoerd met behulp van het administratiepakket van AxyWare BV. Deze organisatie draagt tevens zorg voor de hosting van de data. AxyWare verstrekt jaarlijks een ISAE verklaring en daarnaast tussentijdse risicorapportages. De ISAE en rapportages zijn getoetst binnen de risicomangementcommissie. Hierbij is gebruik gemaakt van de IT-deskundigen vanuit de CRH organisatie. Ook worden door een delegatie van de risicomangementcommissie diverse bijeenkomsten van AxyWare bijgewoond inzake ISAE en risicorapportages. Voorts zijn de interne SOX auditrapporten door de CRH IT-organisatie besproken met de risicomangementcommissie.

Om de communicatiestroom beheersbaar te houden heeft het bestuur in 2021 besloten om het printen en versturen van grotere communicatie-uitingen, zoals de Uniforme Pensioenoverzichten, onder te brengen bij een externe partij. Hiertoe heeft de risicomanagementcommissie een risicoanalyse uitgevoerd waar met name is ingezoomd op de operationele risico's. Er zijn drie partijen geselecteerd en na een zorgvuldige analyse is de keuze gevallen op Quantes B.V.. Inmiddels zijn de eerste opdrachten naar tevredenheid voltooid.

De risicomanagementcommissie heeft in 2021 een tracker met relevante wet- en regelgeving opgesteld. In deze tracker waren onder meer opgenomen SFDR, Wet bestuur en toezicht rechtspersonen, Wet digitale overheid, Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen, Wet pensioenverdeling bij scheiding en Wetsvoorstel verbetering proces waardeoverdracht klein pensioen. De risicomanagementcommissie monitort de voortgang van deze onderwerpen en heeft geconstateerd dat, indien van toepassing, de benodigde acties en besluiten zijn genomen door het bestuur.

De heer Peerboom, sleutelfunctiehouder Interne Audit, was in 2021 te gast tijdens een vergadering van de risicomanagementcommissie. De heer Peerboom heeft het plan van aanpak voor de komende jaren toegelicht. Het is de bedoeling om de komende vier jaar een vijftal onderwerpen te auditen, waarbij governance jaarlijks zal terugkomen. Ten aanzien van de governance heeft de heer Peerboom een aantal aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn waar mogelijk opgevolgd.

Ook in 2021 heeft de risicomanagementcommissie de DNB-uitvraag niet-financiële risico's voorbereid. Het betrof een vijftal vragenlijsten met de volgende onderwerpen: operationele risico's, informatiebeveiliging, (niet-) financiële risico's, integriteitsrisico's en governance, gedrag, cultuur en risicomanagement.

De afgelopen jaren heeft CRH een aantal bedrijfsonderdelen verkocht. Dit zou leiden tot een krimpend bestand van actieve deelnemers. In 2020 is daarom een risicoanalyse gemaakt van de impact van de afname van het deelnemersbestand. In deze analyse was reeds rekening gehouden met de beëindiging van de deelname per 1 oktober 2021 van de BME bedrijven. Per 1 januari 2022 heeft ook Brakel Atmos haar deelname aan het fonds stopgezet. De toekomstbestendigheid van het fonds is naar oordeel van het bestuur niet acuut in het geding. Een open dialoog met alle stakeholders is belangrijk waarbij het belang van de deelnemer voorop zal blijven staan.

Bij belangrijke bestuursbesluiten worden de bestuursstukken voorzien van een risicoanalyse. Hierdoor wordt afgedwongen dat bij de besluitvorming structureel de relevante risico's in beschouwing worden genomen. Ook zal indien van toepassing een risico-opinie worden opgesteld door de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Voorbeelden van risicoanalyses waren in het verslagjaar:

- Versturen en printen van bulkcommunicatie door een externe partij;
- Nieuw herverzekeringscontract;
- ERB.

Het bestuur is van mening dat de risicomanagementcommissie een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan het bestuursbeleid. Dit is ook gebleken uit de evaluatie van de risicomanagementcommissie door het bestuur. Bij belangrijke bestuurszaken maakt een risicoanalyse inmiddels een vast onderdeel uit van de besluitvorming. Als aanbeveling gaf het bestuur aan dat de terugkoppelingen tijdens bestuursvergaderingen schriftelijk ondersteund kunnen worden. Inmiddels is aan deze aanbeveling gehoor gegeven en vindt er een terugkoppeling plaats middels een presentatie. Onderdeel hiervan is het nieuw ontwikkelde risico dashboard.

De risicomanagementcommissie heeft ten behoeve van het bestuur een verslag opgesteld over de uitgevoerde activiteiten in het jaar 2021. Hiermee is verantwoording afgelegd aan het bestuur. Het bestuur is op grond van dit verslag van mening dat het pensioenfondsbestuur gedurende het jaar 2021 in control is geweest.

Samenvatting belangrijkste risico's

Bij risicomanagement wordt onderscheid gemaakt tussen financiële risico's en niet financiële risico's.

De volgende categorieën financiële risico's worden onderkend:

- Matching en renterisico's;
- Marktrisico's;
- Kredietrisico's
- Verzekeringstechnische risico's.

De volgende categorieën niet financiële risico's worden onderkend:

- Omgevingsrisico's;
- Operationele risico's;
- IT-risico's;
- Integriteits- en deskundigheidsrisico's;
- Juridische risico's;
- Strategische risico's;
- Uitbestedingsrisico's.

Als belangrijkste financiële risico's worden beschouwd:

1. Renterisico

CRH Pensioenfonds kent een dynamisch renteafdekkingsbeleid. De renteafdekking is afhankelijk van de hoogte van de 30-jaarsswaprente. Dit is vastgelegd in een door het bestuur vastgestelde tabel. Eind 2021 bedroeg de strategische mate van renteafdekking 35% waarbij de verplichtingen zijn berekend op marktwaarde. Maandelijks vindt monitoring plaats van de renteafdekking. Omdat het renterisico voor 65% open staat, resteert een groot netto-risico. Dit risico wordt bewust door het fonds gelopen.

2. Marktrisico beleggingen

Vanuit de ALM-studie is door het bestuur een strategische assetmix gedefinieerd. Door diversificatie over beleggingscategorieën, sectoren, regio's en ondernemingen is het marktrisico gespreid. Per beleggingsfonds vindt jaarlijks een evaluatie plaats waarbij het beleid en het rendement van het beleggingsfonds worden geëvalueerd. Door de fiduciair vermogensbeheerder wordt op dagbasis gemonitord of de beleggingen zich binnen de in het mandaat vastgelegde begrenzings bevinden. Wanneer een grens wordt doorbroken vindt er een rebalancing plaats. In het jaar 2021 heeft dit er toe geleid dat als gevolg van de gestegen aandelenkoersen er een beperkte rebalancing plaats heeft gevonden van € 10,6 miljoen vanuit Aandelen wereldwijd naar bedrijfsobligaties. Het netto marktrisico valt in de categorie hoog.

3. Inflatierisico

De inflatie bevond zich de afgelopen jaren op een laag niveau, maar is in 2021 sterk opgelopen. Het inflatierisico is één van de grootste risico's voor de koopkracht van de pensioenen. CRH Pensioenfonds belegt deels in aandelen en vastgoed. Hiervan wordt verondersteld dat deze assets in

een bepaalde mate meestijgen met de inflatie. Verder heeft CRH Pensioenfonds eind 2021 het renterisico voor 35% afgedekt. Omdat inflatie vaak gepaard gaat met een hogere rente zal in dat geval de dekkingsgraad van het pensioenfonds toenemen waardoor er een grotere kans op indexatie bestaat. Het netto risico wordt als midden geclassificeerd.

Als belangrijkste niet-financiële risico's worden aangemerkt:

1. Risico van maatschappelijke veranderingen

Maatschappelijke veranderingen kunnen leiden tot veranderingen in de markt voor pensioenregelingen. Hierop zullen zowel de sociale partners als het pensioenfonds op in moeten spelen. Het is belangrijk dat zij elkaar hierin ondersteunen. Maatschappelijke wijzigingen komen ook tot uiting in veranderende wet- en regelgeving.

CRH Pensioenfonds moet er voor zorgen dat het een pensioenregeling uitvoert die tegemoet komt aan de behoeften van de deelnemers en die voldoet aan alle wet- en regelgeving. Als concreet voorbeeld kan genoemd worden de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. Dit risico wordt als hoog bestempeld. Sociale partners zullen met ondersteuning vanuit het pensioenfonds een nieuwe regeling moeten afspreken waarbij het pensioenfonds moet beoordelen of het een eventuele opdracht kan aanvaarden.

2. IT-risico

Het IT-risico is onderverdeeld in de risico's samenhangend met de IT-systemen en de inrichting van het IT-platform, het risico van databeveiliging en het risico van cloudcomputing. De correcte werking van met name het pensioenadministratiepakket is omgeven door een pakket aan maatregelen dat een correcte werking van het systeem moet garanderen. Zo vinden er diverse onafhankelijke controleberekeningen plaats, vindt er na elke nieuwe oplevering een regressietest plaats en wordt er jaarlijks een ISAE-verklaring opgeleverd door de leverancier die wordt gemonitord door de risicomanagercommissie.

CRH Pensioenfonds maakt gebruik van het IT-platform van CRH Nederland. Op de werking en beveiliging van het IT-platform van CRH vinden jaarlijks audits plaats. Deze audits worden in de risicomanagercommissie in het bijzijn van verantwoordelijken voor de IT-organisatie binnen CRH gemonitord.

Een belangrijk aandachtsgebied is de Cybercrime. De risicomanagercommissie heeft vastgesteld dat er sprake is van een professionele IT-organisatie die voorziet in back-upfaciliteiten, uitwijkprocedures, Virusscanners en Firewall, digitale en fysieke toegangsbeveiliging. De risicomanagercommissie is zich er van bewust dat cybercriminelen op steeds geavanceerdere wijze toegang weten te krijgen tot systemen en data. Dit zal de komende jaren dan ook tezamen met de IT-partners een speerpunt van beleid vormen. De netto-IT risico's wordt gemiddeld in de categorie midden geschaard.

3. Continuïteit pensioenbureau

Het pensioenbureau van CRH Pensioenfonds verzorgt de uitvoering van de primaire processen. Het kent een relatief kleine bezetting en is daarmee kwetsbaar. Er vindt formeel en informeel frequent overleg plaats tussen het bestuur en het pensioenbureau. Het bestuur is daardoor zeer goed op de hoogte van wat er speelt op het pensioenbureau en wordt in een vroeg stadium geïnformeerd over eventuele capaciteitsproblemen. Binnen het bestuur is een commissie actief die zich bezig houdt met de successieplanning. Het netto risico is ingeschaald op midden.

Deelnemersbestand

Het deelnemersbestand nam in 2021 toe met 372 (gewezen) deelnemers van 12.694 naar 13.066. Een specificatie van de mutaties gedurende het afgelopen jaar wordt in onderstaande tabel weergegeven:

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Ouderdoms Pensioen	Nabest. pensioen	Wezen pensioen	Invaliditeits Pensioen	Totaal
Stand per 31-12-2020	2.775	8.307	1.187	353	43	28	12.693
Mutaties door:							0
- nieuwe toetreding	535						535
- herintreding	40	-37	-3				0
- ontslag	-2.090	2.090					0
- waarde overdracht		-95					-95
- ingang pensioen	-35	-88	125	44	13	-1	58
- overlijden	-5	-28	-28	-10			-71
- expiratie/afkoop	-4	-15	-3	-8	-14	-1	-45
- andere oorzaken	-1	-8			-1		-10
Mutaties per saldo	-1.560	1.819	91	26	-2	-2	372
Stand per 31-12-2021	1.215	10.126	1.278	379	41	26	13.065

Het aantal actieve deelnemers gaf een daling van 1.560 te zien van 2.775 naar 1.215. Dit werd voornamelijk veroorzaakt doordat de deelname van Building Materials Europe B.V. werd beëindigd per 1 oktober 2021. Van de 2.090 ontslaggevallen hebben 1.695 gevallen betrekking op deze collectieve beëindiging Het aantal nieuwe toetredingen steeg daarentegen ten opzichte van 2020 van 363 naar 535 in 2021.

Het aantal gepensioneerd neemt ieder jaar verder toe. In het verslagjaar nam het aantal deelnemers aan wie een ouderdomspensioen wordt uitgekeerd toe van 1.187 in 2020 naar 1.278 eind 2020. Deze stijging zal zich naar verwachting de komende jaren verder doorzetten.

Administratie- en beleggingskosten

De administratiekosten van het fonds daalden in het boekjaar van EUR 989.000 in 2020 naar EUR 965.000 in 2021. Uitgedrukt in een bedrag per deelnemer (exclusief gewezen deelnemers) bedroegen de administratiekosten EUR 328 in 2021 en EUR 225 in 2020. De gewogen gemiddelde kosten voor ondernemingspensioenfondsen bedroegen in 2020 EUR 258 en de mediaan EUR 354.

De beleggingskosten zoals deze zijn opgenomen in de jaarrekening geven een onvolledig beeld van de hoogte van deze post. In de jaarrekening staan de kosten verantwoord die via de bankrekening van het pensioenfonds worden afgerekend. Dit betreft de aan- en verkoopkosten van de beleggingsfondsen, de rechtstreeks in rekening gebracht beheerfee en fiduciaire fee, de ontvangen korting op de beheerfee, de vanuit het pensioenbureau doorberekende administratiekosten en de advieskosten van de externe beleggingsadviseur. De kosten die binnen de beleggingsfondsen worden verrekend maken hier geen deel van uit.

Beleggingskosten	2021	2020
	EUR 1.000	EUR 1.000
Directe transactiekosten	6	61

Advies- en administratiekosten	212	158
Fiduciaire fee	402	397
Beheerfee, rechtstreeks gefactureerd	807	708
Retour ontvangen beheerfee	-/- 993	-/- 1.066
Saldo directe kosten vermogensbeheer in jaarrekening	434	258

De post rechtstreeks gefactureerde beheerfee steeg van 708 naar 807 met name als gevolg van de toegenomen waarde van de fondsen. De post retour ontvangen beheerfee daalde als gevolg van de verkoop van het NNIP Hoog-dividend aandelen fonds.

Om een volledig beeld van de beleggingskosten te verkrijgen levert de vermogensbeheerder een overzicht op van (deels geraamde) kosten die binnen de beleggingsfondsen worden verrekend. Deze kosten worden in het onderstaande overzicht bijgeteld.

	2021 EUR 1.000	2020 EUR 1.000
Saldo directe kosten vermogensbeheer in jaarrekening	434	258
Bij: aan beleggingsfondsen onttrokken beheerfee	2.011	2.085
Subtotaal beheerfee en transactiekosten	2.445	2.343
Bij: raming transactiekosten binnen beleggingsfondsen	1.120	750
Bij: overige kosten beleggingsfondsen	359	333
Totaal geraamde beleggingskosten	3.924	3.426

De beleggingskosten dienen op grond van de Pensioenwet te worden onderverdeeld in transactiekosten en kosten van vermogensbeheer.

	2021 EUR 1.000	2020 EUR 1.000
Transactiekosten	1.126	811
Kosten vermogensbeheer	2.798	2.615
Totaal beleggingskosten	3.924	3.426

Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen laten de beleggingskosten het onderstaande beeld zien.

	2021 %	2020 %
Transactiekosten	0,11%	0,09%
Kosten vermogensbeheer	0,27%	0,28%
Totaal beleggingskosten	0,38%	0,37%

Ten opzichte van het jaar 2020 laten de beleggingskosten uitgedrukt in bedragen een stijging zien met 498 van 3.426 naar 3.924. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de met 315 gestegen geraamde kosten van transacties binnen de beleggingsfondsen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de gestegen waarde van de beleggingsfondsen.

De kosten van vermogensbeheer stegen in bedragen uitgedrukt met 183 van 2.615 in 2020 naar 2.798 in 2021, Procentueel is er echter sprake van een daling van 0,28% in 2020 naar 0,27% in 2021.

De gemiddelde transactiekosten van alle pensioenfondsen bedroeg in 2020 0,11%. De gemiddelde vermogensbeheerkosten van de pensioenfondsen bedroegen in 2020 0,44%. Totaal komt dit op 0,55%. Op dit gebied is CRH Pensioenfonds concurrerend ten opzichte van de markt.

Toeslagverlening, franchise aanpassing en aanpassing minimum pensioengrondslag

De consumentenprijsindex is in de referentieperiode (oktober 2020 tot oktober 2021) gestegen met 3,28% (stijging van het indexcijfer van 106,81 naar 110,31). Het fonds streeft ernaar de prijsontwikkeling in Nederland te volgen en de opgebouwde pensioenaanspraken van actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers hierop af te stemmen door middel van toeslagverlening zodat de pensioenaanspraken waardevast blijven. Toeslagverlening over opgebouwde aanspraken is voorwaardelijk en vindt plaats op grond van het geldende pensioenreglement. Voorwaardelijk betekent, dat er geen recht is op toeslagverlening; ook is het voor de langere termijn niet zeker of en in hoeverre toeslagverlening zal plaatsvinden. Er is geen geld gereserveerd voor toeslagverlening en er wordt geen premie ontvangen voor toeslagverlening. Voorwaarde voor toeslagverlening is dat het fonds naar het oordeel van het bestuur op basis van de beleidsdekkingsgraad over voldoende vermogen beschikt. Het fonds heeft in het beleidskader vastgelegd dat ruimte voor indexering bestaat wanneer de beleidsdekkingsgraad zich boven 110% bevindt. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarde van voldoende vermogen, dan beperkt CRH Pensioenfonds de toeslagverlening of wordt er in het geheel geen toeslag verleend. Gelet op de financiële positie per 31 december 2021 was het bestuur genoodzaakt conform de beleidsstaffel te besluiten om de pensioenaanspraken van de actieve, gepensioneerde en gewezen deelnemers per 1 januari 2022 niet te verhogen.

Voor een beperkte groep actieve en gepensioneerde deelnemers zijn nominale pensioenaanspraken verzekerd. Dit betreft een gesloten regeling. De in deze regeling opgenomen deelnemers hebben geen recht op toeslagverlening na pensioeningang.

De franchises van de diverse regelingen werden per 1 januari 2021 aangepast aan de ontwikkeling van de loonindex. In de referentieperiode (oktober 2019 tot oktober 2020) steeg deze met 2,95% (stijging van het loonindexcijfer van 115,40 naar 118,80).

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving.

Er zijn geen dwangsommen en bestuurlijke boeten opgelegd o.g.v. artikel 96a van de Pensioenwet.

Er is geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet ontvangen.

Er is geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet aangesteld.

Communicatie

De gepensioneerde deelnemers hebben in januari 2021 de gebruikelijke jaarlijkse nieuwsbrief ontvangen. Hierin werd meegedeeld dat het op grond van de financiële positie van het fonds niet mogelijk was om de pensioenen per 1 januari 2021 te verhogen. Verder werd in deze nieuwsbrief gewezen op de risico's dat de kans dat de pensioenen in de nabije toekomst verlaagd moeten worden nog altijd reëel aanwezig is.

In maart 2021 zijn de actieve deelnemers schriftelijk geïnformeerd over het feit dat het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen per 1 januari 2021 is verlaagd van 1,50% naar 1,35%.

In deze brief zijn de deelnemers gewezen op de negatieve gevolgen voor hun bereikbare levenslange ouderdomspensioen en het verzekerde levenslange nabestaandenpensioen.

In het jaar 2021 hebben naast de actieve en de gepensioneerde deelnemers ook de gewezen deelnemers een Uniform Pensioenoverzicht ontvangen. In de begeleidende brief is onder meer ingegaan op dat de kans op korten van de opgebouwde pensioenen nog altijd aanwezig was en het nieuwe pensioenstelsel.

De vernieuwing van de website was in twee delen opgesplitst. De eerste fase bestond uit de vernieuwing van het platform waarop de website draait. Deze technische aanpassing was in 2020 reeds doorgevoerd en afgerond. De tweede fase bestond uit het vernieuwen van de homepage. In het jaar 2021 is deze aangepast; zo bestaat de homepage nu uit aansprekende iconen en minder tekst. De beleidsdekkingsgraad is in één oogopslag zichtbaar en de Engelstalige pagina is uitgelicht.

In 2021 heeft het pensioenfonds onderzoek gedaan naar de mogelijkheid voor een deelnemersportaal. Een deelnemersportaal helpt bij frequenter en gericht communiceren met deelnemers, past bij de huidige tijdsgeest en wordt een belangrijk communicatiemiddel in het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur staat positief tegenover het gebruik van een deelnemersportaal, echter wil graag de invoering van de Wet digitale overheid, die mogelijk per 1 juli 2022 wordt ingevoerd, afwachten.

Om de communicatiestroom beheersbaar te houden zijn de mogelijkheden onderzocht voor het printen en versturen van grotere communicatie-uitingen, zoals de Uniforme Pensioenoverzichten, door een externe partij. Hiertoe heeft de risicomanagementcommissie een risicoanalyse uitgevoerd waar met name is ingezoomd op de operationele risico's. Er zijn drie partijen geselecteerd en na een zorgvuldige analyse is de keuze gevallen op Quantas B.V.. Inmiddels zijn de eerste opdrachten naar tevredenheid voltooid.

Pension Fund Governance

CRH Pensioenfonds heeft een bestuur met een paritair model. Het intern toezicht is voor 2021 ondergebracht bij een visitatiecommissie die bestaat uit de leden die in vanaf 1 april 2022 de Raad van Toezicht vormen. Op pagina 42 is een verslag van de visitatiecommissie opgenomen. Met ingang 2022 is het intern toezicht ondergebracht bij een Raad van Toezicht.

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af over het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan kent vertegenwoordigers namens de werkgever, de werknemers en de gepensioneerden. Om ook als klankbord te fungeren heeft de geleding werknemers plaats voor zes vertegenwoordigers terwijl de geleding namens de gepensioneerden twee vertegenwoordigers en de werkgever één vertegenwoordiger kent. Elke geleding heeft echter evenveel stemmen. Het verantwoordingsorgaan heeft op een aantal belangrijke beleidsterreinen een adviesrecht. Het gaat hierbij o.a. om de inrichting van het intern toezicht en het wijzigen van de uitvoeringsovereenkomst. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het boekjaar 2021 maakt deel uit van dit jaarverslag.

De pensioenregelingen per 1 januari 2021

De afspraken tussen de werkgever en de werknemer ten aanzien van de pensioenregeling zijn vastgelegd in de pensioenovereenkomst. De regelingen hebben het karakter van een collectieve beschikbare premieregeling. De werkgever heeft als enige verplichting de betaling van de vast overeengekomen premie.

De werkgever kan niet worden aangesproken voor tekorten in het fonds, maar kan evenmin aanspraak maken op eventuele overschotten. Toeslag van opgebouwde pensioenaanspraken is voorwaardelijk en is afhankelijk van de middelen van het fonds. Toeslagverlening vindt plaats op basis van het consumentenprijsindexcijfer.

Vanuit de vaste premie vindt opbouw plaats van ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Het partnerpensioen bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. De pensioenregelingen kennen diverse mogelijkheden tot flexibilisering. Het ouderdomspensioen kan worden vervroegd of uitgesteld en een deel van het ouderdomspensioen kan worden omgezet in nabestaandenpensioen en vice versa. Ook kan bij eerdere pensionering dan op de AOW-leeftijd een deel van het levenslange pensioen worden omgezet in een tijdelijk ouderdomspensioen.

De pensioenregelingen van CRH Pensioenfonds zijn per 1 januari 2021 kennen ten aanzien van het ouderdomspensioen een beoogd fiscaal maximaal opbouwpercentage van 1,875% bij een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Uitgangspunt van het bestuur hierbij is dat de premiedekkingsgraad in principe tenminste 90% bedraagt. Als gevolg van de gedaalde rente, zag het bestuur zich genoodzaakt het opbouwpercentage per 1 januari 2021 te verlagen van 1,50% naar 1,35%.

Het partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum bij actief dienstverband bestaat uit:

- Een tijdelijk partnerpensioen tot aan de 1^e van maand waarin de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt van € 16.061 (peildatum 1 januari 2021) gelijk aan de AOW voor alleenstaanden;
- Een levenslang partnerpensioen op opbouwbasis ter grootte van 70% van het ouderdomspensioen. Omdat deze opbouw van partnerpensioen is gerelateerd aan de (lagere) opbouw van het ouderdomspensioen is de dekking van het partnerpensioen verminderd.

Verder bestaat de mogelijkheid tot deeltijdpensioen vanaf leeftijd 60 jaar. De deelnemer kan ervoor kiezen om een, twee of drie dagen in de week minder te gaan werken en het pensioen gedeeltelijk respectievelijk 20%, 40% of 60% in te laten gaan. Wanneer de pensioenleeftijd wordt bereikt, gaat tevens het resterende deel van het ouderdomspensioen in. De keuze voor deeltijdpensioen kan éénmalig worden gemaakt en kan niet worden gewijzigd.

De in 2021 geldende uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en CRH Pensioenfonds is sinds 1 januari 2018 van kracht. Onderdeel van deze afspraken is dat de werkgever de vaste premie tussentijds kan wijzigen in het geval de geambieerde pensioenopbouw wordt aangepast aan de fiscale regelgeving. De werkgeverspremie is conform deze afgesproken methodiek tot stand gekomen. Deze uitvoeringsovereenkomst gold tot en met 31 december 2021 en liep hiermee op dezelfde datum af als waarop het verwacht rendement waarmee de berekening van de kostendeekkende premie plaatsvindt, dient te worden aangepast.

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt sinds 2004 niet door het pensioenfonds verzekerd. Reeds ingegane uitkeringen worden door het pensioenfonds gecontinueerd. Het fonds kent een regeling voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.

Hierna volgen de hoofdlijnen van de pensioenregelingen die in 2021 van kracht waren.

Pensioenregeling I

Dit is de hoofdregeling. Hieronder vallen de deelnemers van de meeste CRH bedrijven.

- De werkgeversbijdrage bedroeg in 2021 23,3 % van de pensioengrondslag;
- De deelnemersbijdrage bedroeg 3,6% over de eerste € 16.883 van de pensioengrondslag en 6,9% over de rest van de grondslag;
- Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen bedroeg 1,35% van de pensioengrondslag;
- Het opbouwpercentage van het partnerpensioen was 0,945 (70% van het ouderdomspensioen);
- De franchise bedroeg in 2021 € 14.544;
- De pensioenrichtleeftijd is per 1 januari 2021 68 jaar.

Pensioenregeling B

Deze regeling is van toepassing op de deelnemers van de Cementbouwbedrijven die voor de invoering van de wet VPL in 2006 een pensioenleeftijd van 65 jaar kenden.

- De werkgeversbijdrage bedroeg in 2021 26,4% van de pensioengrondslag;
- De deelnemersbijdrage bedroeg in 2021 2,7% over de eerste € 9.979 van de pensioengrondslag en 6,4% over de rest van de grondslag;
- Het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen bedroeg 1,35% van de pensioengrondslag;
- Het opbouwpercentage van het partnerpensioen was 0,945 (70% van het ouderdomspensioen);
- De franchise bedroeg in 2021 € 21.448;
- De pensioenrichtleeftijd is per 1 januari 2021 68 jaar.

Flexibiliteit

- Op de pensioendatum is er een keuze voor een tijdelijk hoger ouderdomspensioen. Bijvoorbeeld in de eerste jaren een hogere pensioenuitkering, gevolgd door een lagere uitkering in de jaren daarna;
- Op de pensioendatum is uitruil mogelijk tussen ouderdomspensioen en partnerpensioen;
- Op de pensioendatum kan de hoogte van het partnerpensioen gekozen worden;
- Er kan gekozen worden voor deeltijdpensioen;
- De pensioendatum kan vervroegd of uitgesteld worden.

Financiële positie

Samenvatting van de financiële positie van het fonds en ontwikkelingen gedurende het jaar.

	<u>Werkelijk</u>	<u>Herstelplan</u>	<u>Vershil</u>
Actuele dekkingsgraad 1 januari 2021	94,2%	94,3%	-/- 0,1%
Premiebijdragen	-/- 0,2%	-/- 0,2%	0,0%
Uitkeringen	-/- 0,1%	-/- 0,1%	0,0%
Toeslagverlening	0,0%	0,0%	0,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	7,1%	0,0%	7,1%
Beleggingsresultaat	4,5%	2,9%	1,6%
Overige oorzaken	<u>0,3%</u>	<u>0,1%</u>	<u>0,2%</u>
Actuele dekkingsgraad 31 december 2021	<u>105,8%</u>	<u>97,0%</u>	<u>8,8%</u>

De actuele dekkingsgraad steeg in het verslagjaar met 11,6% van 94,2% per 1 januari 2021 naar 105,8% per 31 december 2021. De stijging heeft te maken met een positief rendement van 4,5%. Echter de wijziging van de rentetermijnstructuur zorgde voor de grootste stijging met 7,1%.

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 bedroeg 101,3% (2020; 89,1%). Het bestuur stelt vast dat de beleidsdekkingsgraad onder de in de ABTN vastgelegde minimumgrens per 31 december 2021 van 104,0% ligt. De vereiste dekkingsgraad zoals die voortvloeit uit de solvabiliteitsvoorschriften volgens de Pensioenwet bedraagt 115,5%. Ultimo 2021 is er derhalve sprake van een reservetekort. Het fonds heeft in het beleidskader vastgelegd dat ruimte voor indexering bestaat wanneer de beleidsdekkingsgraad zich boven 110% bevindt. Dit beleidskader maakt onderdeel uit van de ABTN. Conform dit beleidskader heeft het bestuur besloten de pensioenen per 1 januari 2021 niet te verhogen.

Waardeoverdrachten

Vanaf 1 januari 2019 is de ‘Wet waardeoverdracht klein pensioen’ ingegaan. Deze wet maakt de automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen (minder dan EUR 503,24 bruto per jaar, bedrag 2021) naar de nieuwe pensioenuitvoerder van de deelnemer mogelijk. Zo kunnen kleine pensioenen worden gebundeld tot een groter pensioen. Daarnaast beperkt deze wet de mogelijkheid om kleine pensioenen af te kopen. Net als in 2020, zijn ook in 2021 automatische kleine waardeoverdrachten

ontvangen. Ook zijn er kleine pensioenen die zijn ontstaan na 2018 overgedragen.

Omdat de beleidsdekkingsgraad vanaf 1 december 2021 weer boven de 100% lag, was hiermee de financiële positie voldoende om ook weer de reguliere waardeoverdrachten te mogen uitvoeren.

Feitelijke premie, kostendekkende premie en ex-post kostendekkende premie

De feitelijke premie bedroeg in het verslagjaar 20.247. De ex-post gedempte kostendekkende toetspremie op basis van verwacht rendement kwam uit op 15.641. Dit betekent dat er sprake was van een positieve marge van 4.606.

Een beperkt deel van deze premies heeft betrekking op voorgaande boekjaren. Indien de premies die betrekking hebben op voorgaande boekjaren buiten beschouwing worden gelaten, dan bedroeg de feitelijke premie in het verslagjaar 20.213, de ex-post gedempte kostendekkende toetspremie op basis van verwacht rendement 15.613 en het overschot 4.600.

Op grond van de wettelijke regels was de premie voor 2021 in beide situaties dus toereikend om de pensioenopbouw over dat jaar te financieren.

Het verwacht rendement over 2021 was echter aanzienlijk hoger dan de DNB rentetermijnstructuur. De zuivere kostendekkende premie (op basis van de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur) bedroeg 27.224 inclusief een solvabiliteitsopslag van 3.477. Exclusief de solvabiliteitsopslag bedroeg deze dus 23.747. De ontvangen premie ad 20.247 heeft dan ook een negatieve bijdrage ad 3.500 aan het resultaat over het boekjaar geleverd. Exclusief een positief resultaat op kosten ad 26 is dit een negatief resultaat op premie van 3.526.

De premiedekkingsgraad over het verslagjaar kan als volgt worden bepaald:

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Feitelijke premie boekjaar incl. opslag uitvoeringskosten	20.247	24.119
Af: Opslag voor uitvoeringskosten	570	614
A: Feitelijke premie excl. opslag voor uitvoeringskosten	19.677	23.505
B: Actuarieel benodigde voor onvoorwaardelijke verplichtingen	23.177	26.234
Premiedekkingsgraad (A:B)	84,9%	89,6%

De premiedekkingsgraad voor het jaar 2021 ligt met 84,9% onder de in principe vereiste minimale premiedekkingsgraad van 90,0%. Het opbouwpercentage ging in 2021 verder omlaag naar 1,35% (2020 was 1,50%).

De zuivere kostendekkende premie is als volgt opgebouwd:

2021	2020
------	------

	1.000 EUR	1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	23.177	26.234
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	3.477	4.329
Opslag voor uitvoeringskosten	570	614
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	0	0
Totaal kostendekkende premie	27.224	31.177

De ex-post kostendekkende premie is als volgt opgebouwd:

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	9.307	10.818
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	1.396	1.785
Opslag voor uitvoeringskosten	596	541
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	4.342	5.269
Totaal kostendekkende premie	15.641	18.413

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Feitelijke premie		
Werkgeversdeel	16.525	19.719
Werknemersdeel	3.722	4.400
Feitelijke premie	20.247	24.119
Premie overgangsregeling 55-min	137	17.024
Totaal premie boekjaar	20.384	41.143

Actuariële paragraaf

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt worden samengevat:

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Premieresultaat	-/- 3.526	-/- 2.656
Interestresultaat	125.106	-/- 69.764
Toeslagverlening	0	0
Sterfte	1.171	2.052
Arbeidsongeschiktheid	459	434
Aanpassing overlevingsgrondslagen	0	24.704
Aanpassing (technische) grondslagen	0	0
Overig resultaat	53	3.353
Totaal	123.263	-/- 41.877

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Premieresultaat		
Ontvangen premiebijdragen	20.247	24.119
Benodigde premie (excl. solvabiliteitsopslag)	23.773	26.775
	-/- 3.526	-/- 2.656
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	41.941	76.016
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	5.831	3.084
Wijziging marktrente	77.334	-/- 148.864
	125.106	-/- 69.764
Sterfteresultaat		
Resultaat langlevensrisico	498	2.300
Resultaat overlijdensrisico	673	-/- 248
	1.171	2.052
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	459	434
Aanpassing overlevingsgrondslagen	0	24.704
Overig resultaat		
Toeslagverlening	0	0
Resultaat op waardeoverdrachten	-/- 7	8
Resultaat op kosten	26	-/- 73
Mutatie voorz. premievrijstelling a.g.v. mutatie opbouwpercentage	-/- 699	2.755
Mutatie voorz. premievrijstelling i.v.m. opbouw tot AOW-lftd	641	0
Resultaat affinanciering overgangsregeling 55-min	-/- 17	1.094
Resultaten op mutaties en overige posten	109	-/- 431
	53	3.353
Totaal saldo van baten en lasten	123.263	-/- 41.877

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

Het nFTK kent twee toetsingsgrenzen.

1. Het Minimaal Vereist Vermogen. Dit bedraagt per 31 december 2021 104,0% van de Voorziening Pensioenverplichtingen. Indien de beleidsdekkingsgraad van het fonds gedurende een aaneengesloten periode van vijf jaar beneden deze grens ligt, en de actuele dekkingsgraad na vijf jaar eveneens onder deze grens ligt, dient het fonds tot korting van de opgebouwde pensioenen over te gaan. Per 31 december 2021 bedraagt de actuele dekkingsgraad van CRH Pensioenfonds 105,8%. Hiermee wordt voldaan aan de eis van het Minimaal Vereist Vermogen.
2. Het Vereist Vermogen. Dit bedraagt per 31 december 2021 115,5%. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan deze grens, dient het fonds in een herstelplan aan te tonen dat de beleidsdekkingsgraad binnen een periode van tien jaar het niveau van het Vereist Vermogen bereikt.

De beleidsdekkingsgraad van CRH Pensioenfonds bedroeg per 31 december 2021 101,3%. De solvabiliteit van het fonds voldoet daarmee niet aan de eisen die door het nFTK worden gesteld ten aanzien van het Vereist Vermogen en ook niet ten aanzien van het Minimaal Vereist Vermogen. Dit betekent dat er eind 2022 (achtste meetmoment) opnieuw getoetst moet worden of de beleidsdekkingsgraad boven de grens van het minimaal vereist vermogen ligt. Als dit niet het geval is en ook de actuele dekkingsgraad ligt beneden de grens van het minimaal vereist vermogen, is een korting van de opgebouwde pensioenen nog altijd mogelijk. Begin 2022 heeft het fonds dan ook een geactualiseerd herstelplan ingediend bij DNB. Uitkomst van dit herstelplan was dat de beleidsdekkingsgraad van het fonds zich naar verwachting binnen de voorgeschreven periode van tien jaar herstelt tot het niveau van het Vereist Vermogen. DNB is van oordeel dat dit herstelplan concreet en haalbaar is en heeft dit herstelplan inmiddels goedgekeurd.

Oordeel van de externe actuaris over de financiële positie

De waarmerkend actuaris beoordeelt de financiële positie per 31 december 2021 als onvoldoende omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Toekomstparagraaf

In februari 2022 viel Rusland Oekraïne binnen. Sindsdien woedt er een hevige oorlog waaronder de bevolking van Oekraïne zwaar lijdt. Met name de NAVO-landen steunen Oekraïne economisch en militair. De uitkomst van dit conflict is onvoorspelbaar. De dreiging van een verdere escalatie is aanwezig en de gevolgen daarvan kunnen enorm zijn. Europa bevindt zich hiermee in een scenario dat lange tijd niet meer voor mogelijk werd gehouden. De directe exposure naar Rusland van CRH Pensioenfonds was beperkt (0,6% van de beleggingsportefeuille). Op de dag van de inval en in de dagen erna daalden de handelsvolumes snel en was er geen goede prijsvorming meer mogelijk. Aandelen en obligaties in Rusland, Wit-Rusland en Oekraïne daalden snel in waarde, net als de Russische roebel. Momenteel is het bijna niet mogelijk deze stukken te verhandelen. Het pensioenfonds heeft de fiduciair manager gevraagd er bij de vermogensbeheerders op aan te dringen om stappen te nemen om de Russische effecten te desinvesteren zodra dit mogelijk is. De indirecte gevolgen op het belegd vermogen van het pensioenfonds kunnen echter veel groter zijn dan deze directe exposure en zijn moeilijk in te schatten.

Mede onder invloed van de oorlog in Oekraïne zijn de prijzen van energie, grondstoffen en voedsel gestegen. De inflatie over het jaar 2022 zal naar verwachting hoog zijn. Dit heeft ook een opwaarts effect op de rente en heeft een positief effect op de nominale dekkingsgraad. Of CRH Pensioenfonds op korte termijn in staat zal zijn de pensioenen te indexeren is echter nog onzeker. Een pensioen dat niet mee groeit met de gestegen prijzen boet sterk in aan koopkracht. Het bestuur realiseert zich dit en kijkt in haar beleid niet alleen naar de nominale dekkingsgraad maar ook naar de reële dekkingsgraad.

Het Coronavirus hield de wereld de afgelopen twee jaar in haar greep. Door de uitrol van het vaccinatieprogramma en het relatief milde verloop van de Omikron variant lijkt de grootste angst in de eerste maanden van 2022 naar de achtergrond te verdwijnen. Het is echter geenszins uitgesloten dat het virus in de loop van 2022 opnieuw de kop opsteekt en opnieuw een grote impact zal hebben op het maatschappelijk verkeer en de financiële markten.

In de loop van 2022 zal waarschijnlijk de Wet Toekomst Pensioenen in het parlement worden behandeld. Op dat moment ontstaat meer duidelijkheid over het nieuwe pensioenstelsel. Op initiatief van de werkgever is een projectorganisatie opgezet waarin alle stakeholders deelnemen. Deze projectgroep zal zich moeten buigen over fundamentele vragen. Zo zal een keuze gemaakt moeten worden tussen een Flexibele pensioenovereenkomst of een Solidaire pensioenovereenkomst maar ook of CRH Pensioenfonds als de meest geschikte kandidaat uit de bus komt om de toekomstige pensioenregeling uit te voeren.

Vaststelling door het bestuur op 16 juni 2022 te Amsterdam

Namens de werkgever:
F.A.J. Brouwer (voorzitter)

Namens de gepensioneerden:
R.J. Boesjes (bestuurslid)

Namens de werkgever:
A.N. Jager (bestuurslid)

Namens de werknemers:
P. Weeting (bestuurslid)

Namens de werkgever:
R.H. Pennings (bestuurslid)

Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Het bestuur van het CRH-pensioenfonds (PF) legt verantwoording over het door haar gevoerde beleid af aan het Verantwoordingsorgaan (VO). Het VO heeft ten aanzien van een aantal met name in de Pensioenwet vermelde onderwerpen adviesrecht en kan ook ongevraagd adviezen aan het bestuur geven. Jaarlijks rapporteert het VO over haar bevindingen in het jaarverslag van het Pensioenfonds, waarop het bestuur van het PF op haar beurt een reactie geeft.

De samenstelling van het Verantwoordingsorgaan van Stichting CRH Pensioenfonds per 31 december 2021 is weergegeven op pagina 3 van dit jaarverslag. De mutaties van het VO zijn weergegeven op pagina 9.

Voor haar oordeel heeft het VO zich in hoofdzaak gebaseerd op:

- Een voorlopige versie van het jaarverslag 2021;
- 3 vergaderingen met het bestuur van het PF;
- 12 besluitenlijsten van bestuursvergaderingen van het PF;
- 2 vergaderingen met de Visitatiecommissie;
- Rapport visitatie Stichting CRH Pensioenfonds 2021;
- Het opleidingsplan over 2021;
- Het communicatieplan voor 2022.

In de tweede helft van 2021 heeft het VO via een enquête een zelfevaluatie uitgevoerd. Belangrijkste conclusies van deze enquête zijn:

- Het op peil houden van een minimale bezettingsgraad van het VO blijft een constant punt van aandacht, mede gezien de verkoop van bedrijven door CRH;
- Ondanks dat het niet altijd gemakkelijk is voldoende tijd vrij te maken voor het werk van het VO, is men over het algemeen van mening dat het VO in voldoende mate in staat is zijn taak te verrichten;
- De ontwikkelingen op pensioen gebied en die bij het CRH-pensioenfonds in het bijzonder, maken het noodzakelijk dat door bijscholing het kennisniveau van het VO op peil blijft. Aandachtspunten daarin zijn taken en verantwoordelijkheden van het VO, het nieuwe pensioenstelsel en de keuzes die het CRH-pensioenfonds moet maken voor de toekomst, in het licht van een afnemend aantal actieve deelnemers.

Volgens de Pensioenwet(PW) dient het VO een oordeel te geven over:

1. Het handelen van het bestuur van het PF;
2. Het door het bestuur gevoerde beleid;
3. De beleidskeuzes van het bestuur betrekking hebbende op de toekomst;
4. Het VO geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur ten aanzien van specifieke in de PW vermelde onderwerpen.

Ad 1 Oordeel over het handelen van het bestuur.

Naar het oordeel van het VO functioneert het bestuur van het CRH-pensioenfonds goed, ondanks het online vergaderen en de verkoop van CRH-bedrijven. Om de bezetting van het bestuur op peil te houden zorgt men er voor dat er steeds iemand op de reservebank zit, die in de keuken mee kan kijken en ondertussen voldoende kennis kan opdoen om bij het vertrek van een bestuurslid tot het bestuur toe te treden. De vaste terugkoppeling in de bestuursvergaderingen van de bevindingen van de Beleggings-, Risicomanagement- en de Commissie Governance, Deskundigheid en Communicatie, zorgt er voor dat het bestuur in staat is tijdig bij te sturen waar gewenst. Jammer genoeg is de tijd die het VO gegeven wordt om, in voorkomende gevallen, een weloverwogen advies te geven te kort of te laat, zoals bij de aanpassing van het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst. Tevens

betreurt het VO het feit dat het bestuur op basis van de realiteit de ambities t.a.v. missie, visie en strategie naar beneden heeft moeten bijstellen.

Raad van Toezicht (RvT)

Omdat het vermogen van het pensioenfonds al voor het tweede jaar boven de miljard Euro uitkwam, moest de visitatiecommissie vervangen worden door een RvT. Samen met het bestuur en Pensioenbureau zijn de profielen voor deze leden opgesteld. Het werven en voorselecteren werd door een extern bureau gedaan. Vanuit de VO, Pensioenbureau en het bestuur was een selectiecommissie samengesteld die de CV's bekeek en beoordeelde. In 2022 zijn de gesprekken gevoerd, is een RvT geselecteerd en heeft het VO een voordracht aan het bestuur gedaan. Het VO heeft dit proces als zeer prettig ervaren.

Pensioenakkoord

In 2020 bereikten sociale partners en het kabinet een akkoord inzake een nieuw pensioenakkoord. In 2021 heeft het bestuur een werkgroep opgestart waarin de diverse belanghebbenden zitting hebben. Na de invoering van een nieuwe pensioenregeling zal de werkgroep starten per 1 januari 2022. Voor het VO is het ook belangrijk dat zij hierbij betrokken blijft in de keuzes die gemaakt worden. Ook de communicatie richting de deelnemers/slapers/pensioengerechtigden, inzake de impact van het nieuwe pensioenstelsel op hun pensioen, is een belangrijk aandachtspunt.

Ad 2 Oordeel over het gevoerde beleid

Communicatiebeleid

Het VO heeft communicatie vanaf 2020 als één van de speerpunten benoemd, en heeft daar geregeld en intensief aandacht voor. Zeker gezien de vele zaken die er spelen op pensioengebied, zoals aanpassingen in wet- en regelgeving, beleid, dekkingsgraden, maar ook ten aanzien van de uitvoering. Voorts richt het VO zich op een actief communicatiebeleid en proactieve communicatie wat betreft gevolgen voor deelnemers, bijvoorbeeld naar aanleiding van resultaten van het pensioenfonds, het opbouwpercentage en (gemiste) indexatie. Verder moet het gaan over uiteenlopende zaken die in de nabije toekomst spelen, zoals het pensioenakkoord. Wat zijn de effecten voor deelnemers, generiek en persoonlijk. Zoals bijvoorbeeld in geval van de wens om eerder te stoppen met werken, of wat geldt er in geval van arbeidsongeschiktheid etc.

De vraag is telkens driedig. Wanneer kunnen deelnemers van het pensioenfonds informatie verwachten, in welke vorm wordt het aangereikt en hoe kunnen deelnemers erachter komen wat de effecten voor hen persoonlijk inhouden als er wat wijzigt. Het doel blijft primair dat uitgelegd wordt wat alles concreet betekent voor de (gewezen)deelnemers. Een en ander vereist professionaliteit en een gedegen aanpak om alle betrokkenen tijdig op de hoogte te brengen en adequaat geïnformeerd te houden.

Wat we toejuichen is dat er door het fonds een beleid en plan van aanpak op het gebied van communicatie is uitgewerkt aan het einde van 2021, en gepresenteerd per begin 2022. Deze meer beleidsmatige aanpak wordt door het VO verwelkomd, aangezien zo beter te volgen is wat er qua communicatie op stapel staat of gepland wordt op te pakken. Kortom hiermee is vorm gegeven aan een belangrijke stap om informatie en communicatie een centralere plek te geven binnen het dagelijkse takenpakket van het fonds.

Onderdeel hiervan is om in 2022 en verder, de diverse locaties te bezoeken en proactief informatie aan te bieden en vragen te beantwoorden, daar waar actieve deelnemers werkzaam zijn in de CRH bedrijven. De informatie moet telkens zo laagdrempelig mogelijk worden gedeeld, en bij voorkeur via meerdere kanalen naast elkaar. Dus fysieke sessies (die gelukkig weer mogen en kunnen gezien Covid), als aanvulling op de brieven en overzichten die het fonds stuurt. Ook de nieuwe voorpagina van de website draagt hieraan bij, al zijn de achterliggende documenten (nog) niet voor iedereen even toegankelijk. Ook de interne communicatie krijgt meer aandacht. In het bijzonder heeft einde 2021 de communicatie tussen het bestuur, uitvoerder en het VO aan kracht gewonnen. De afstemming en besluitvorming in het proces rondom het vinden en benoemen van leden van de in te stellen Raad van Toezicht bij het CRH pensioenfonds, zijn qua samenwerking een voorbeeld van hoe het zou moeten en goed heeft gewerkt.

Vervolgens en hierop aansluitend is het voornemen van het verantwoordingsorgaan om vanaf 2022 ook sterke (en open) communicatielijn te onderhouden met de (nieuwe) RvT. Alles om in dialoog een evenwichtige balans na te streven van belangen, een professionele insteek tussen partijen, met ruim aandacht voor de governance, beheersing van de eigen processen en de betrokkenheid bij o.a. transitievraagstukken. Ook omdat de transitie ten gevolge van het nieuwe pensioenakkoord vele stakeholders kent. Naast het bestuur van het fonds, de RvT en de uitvoerder, zal het verantwoordingsorgaan in 2022 en verder contacten houden met de Pensioenraad (zoals gemeenschappelijke training, alsmede uitwisseling van standpunten) en de diverse stakeholders in de bedrijven (bestuur en ondernemingsraden).

Beleggingsbeleid

De beleggingsadviescommissie (BAC) heeft in 2021, ondanks de moeilijke periode van lage rente en Coronacrisis, in de ogen van het VO goed gefunctioneerd. Het doet het VO deugd dat het fonds duurzaam en maatschappelijk verantwoord beleggen hoog in het vaandel heeft staan en er op toeziet dat de fondsbeheerder in overeenkomst hiermee handelt. Ook is het VO van oordeel dat de gezamenlijke vergaderingen van de BAC met de Risicomanagementcommissie (RMC), die minimaal tweemaal per jaar plaatsvinden, een goede ontwikkeling is.

De BAC vergadert zeer frequent en rapporteert in de reguliere bestuursvergaderingen over haar bevindingen en geeft adviezen indien bijstelling van de portefeuille noodzakelijk geacht wordt.

Risicomanagementbeleid

Evenals de BAC doet de RMC in de reguliere bestuursvergaderingen verslag van haar bevindingen. Het mag duidelijk zijn dat de inschatting van risico's waar het fonds mee te maken heeft geen eenmalige actie is, maar onder invloed van de ontwikkelingen steeds opnieuw gewogen moeten worden. Denk hierbij bijvoorbeeld maar aan de Coronapandemie, de onverwacht oplopende rente en inmiddels in 2022 de gevolgen van de oorlog in Oekraïne. Conform de wettelijke bepalingen heeft in 2021 een eigenrisicobeoordeling (ERB) plaatsgevonden, waarbij de risico's waar rekening mee moet worden gehouden opnieuw benoemd en gewogen zijn.

Rendement

Door de oplopende rente zijn eind 2021 de vastrentende waarden flink in waarde gedaald. Gelukkig werd er op aandelen zoveel winst gemaakt dat het fonds nog met een positief resultaat van 4,24% het jaar kon afsluiten. Mede door deze winst en de opgelopen rente, waardoor de pensioenverplichtingen een stuk lager uitvielen, klom de beleidsdekkingsgraad naar 101,3%.

Dekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 was 101,3% ten opzichte van 89,1% op 31 december 2020. Ondanks dat dit een forse verhoging van de dekkingsgraad is, kon er helaas per

1 januari 2021 nog niet geïndexeerd worden. Door de gestegen dekkingsgraad is de kans dat pensioenen op korte termijn gekort moeten worden tevens een stuk kleiner geworden.

Pensioenopbouw

Het bestuur van CRH pensioenfonds was wel genoodzaakt de pensioenopbouw met ingang van 1 januari 2021 te verlagen. Het opbouwpercentage van 1,50% (2020) was helaas niet te handhaven.

Het bestuur heeft besloten het opbouwpercentage voor 2021 vast te stellen op 1,35%.

Dit percentage ligt ruim een half procent lager dan het wettelijk toegestane en door het pensioenfonds nagestreefde opbouwpercentage van 1,875%. Helaas was het op basis van de beschikbare premie en de hierbij geldende regelgeving, waarbij tevens de belangen van alle deelnemers tegen elkaar worden afgewogen, niet mogelijk een hoger percentage toe te passen. Waar in betere tijden het nog mogelijk is de pensioenaanspraken via een inhaalindexatie te compenseren voor de niet verleende indexatie, is een inhaalopbouw helaas niet mogelijk voor het niet toepassen van het maximaal toegestane opbouwpercentage.

Indexatie

Ook dit jaar heeft het bestuur op basis van de daarvoor geldende regels de pensioenen niet kunnen indexeren, d.w.z. dat de pensioenen niet met de kosten voor het gestegen levensonderhoud mee konden stijgen. Sinds 2008 is het slechts eenmaal mogelijk geweest de pensioenen met een half procent te verhogen. De gestegen kosten voor levensonderhoud zijn in diezelfde periode met ca. 20% gestegen, wat dus een substantiële uitholling van de pensioenen tot gevolg heeft gehad. Een reparatie van dit gat lijkt er op korte termijn niet in te zitten, gezien de hoge inflatie einde 2021 en de eerste helft van 2022. Dat de pensioenen niet verhoogd konden worden is te wijten aan de lange termijnrente die jarenlang op een zeer laag niveau heeft gestaan. In schril contrast hiermee staan de rendementen die binnen het fonds de afgelopen jaren zijn gerealiseerd. Zo werd in dezelfde periode van 2008 tot nu een gemiddeld rendement van 7,3% behaald.

Ad 3 Oordeel over toekomstige beleidskeuzes

Het VO blijft zich zorgen maken over de toekomst van het CRH-pensioenfonds. De verkoop van steeds meer deelnemende CRH bedrijven in Nederland heeft direct gevolgen voor de toekomst van het CRH-pensioenfonds en baart nog steeds zorgen. Niet alleen omdat de omvang van het CRH-pensioenfonds hierdoor steeds kleiner wordt en de kosten per deelnemer stijgen, maar ook om de continuïteit van het pensioenfonds en het vervullen van essentiële functies binnen het pensioenbestuur, de pensioenraad en het verantwoordingsorgaan. Het VO blijft er daarom op aandringen om zo snel mogelijk, in overleg met alle betrokken partijen, diverse scenario's uit te werken, waardoor het CRH-pensioenfonds ook in de toekomst toekomstbestendig kan zijn en blijven. Uitgangspunt blijft een (boven) marktconforme en betaalbare pensioenregeling.

Eind 2021 zijn er nieuwe afspraken gemaakt voor de CRH pensioenregeling voor 4 jaar, vanaf 2022. Er zal een hogere premie moeten worden betaald door zowel werkgevers als werknemers. Hiermee is het mogelijk gebleken om de pensioenopbouw in 2022 te verhogen van 1,35% naar 1,5%. Voor deze 4 jaren zal de toe te kennen pensioenopbouw in het gunstigste normale geval 1,592% bedragen. Helaas nog steeds een stuk lager dan het fiscaal toelaatbare opbouw-percentage van 1,875.

Wat voor gevolgen de oorlog in Oekraïne zal hebben voor de toekomst van het CRH pensioenfonds is op dit moment nog niet helemaal te overzien.

Binnenkort zal er gestart gaan worden met de voorbereidingen voor het Nieuwe Pensioenstelsel (NPS). Alle betrokken partijen (Werkgever, Pensioenfonds, Verantwoordingsorgaan, Pensioenraad en Ondernemingsraden) worden dan bijgepraat over zaken als de nieuwe mogelijke regelingen,

tijdslijnen, keuzes, etc. Het uitvoeren van alle acties rondom dit nieuwe pensioenstelsel zal veel tijd en energie gaan vergen van alle betrokken partijen. Een goede communicatie richting de deelnemers is daarbij van essentieel belang.

Ad 4 Adviezen

Het VO heeft in 2021 advies uitgebracht over de samenstelling van de RvT.

Het VO is ingenomen met het degelijke rapport over 2021 van de Visitatiecommissie en kan zich volledig vinden in de uitgebrachte aanbevelingen.

Conclusie

Het VO is van mening dat het pensioenfonds op professionele wijze bestuurd wordt, en dat de samenwerking met het bestuur op een adequate wijze plaatsvindt. Bij haar besluiten worden de belangen van de verschillende deelnemersgroepen op een evenwichtige manier gewogen. Door de verkoop van bedrijven en daarmee gepaard gaande substantiële afname van het aantal actieve deelnemers blijft de beheersing van kosten en kwaliteit een extra aandachtspunt. De transitie naar een nieuw pensioenstelsel zal zowel voor VO als bestuur een extra uitdaging worden, op inhoudelijk vlak als wat betreft communicatie.

Reactie van het bestuur op het oordeel van het verantwoordingsorgaan

Met belangstelling heeft het bestuur van CRH Pensioenfonds kennis genomen van het oordeel van het verantwoordingsorgaan (VO) over het verslagjaar 2021.

In het verslag van het VO worden een aantal zaken belicht. Ook zijn er aanbevelingen en aandachtspunten opgenomen waarop het bestuur onderstaand graag reageert.

Zelfevaluatie VO

Het bestuur vindt het positief dat het VO in 2021 een zelfevaluatie heeft gehouden. Met interesse heeft het bestuur de voornaamste conclusies van deze evaluatie gelezen.

Het bestuur is verheugd dat het VO medio 2022 weer voldoet aan de minimale bezettingsgraad, maar onderkent dat het op peil houden hiervan continu aandacht vereist. Het bestuur is het VO hierbij graag behulpzaam en kan net als voorgaande jaren ondersteunen bij de werving van potentiële kandidaten.

Het bestuur onderschrijft het belang van permanente educatie, zowel voor VO als bestuur. Het bestuur heeft positieve ervaringen met gezamenlijke kennissessies. Met de komst van het nieuwe pensioencontract zullen de diverse stakeholders de komende jaren intensiever met elkaar samenwerken. Om een zo optimaal mogelijke samenwerking te creëren, behoort het gezamenlijk deelnemen aan kennissessies in het kader van het nieuwe pensioenstelsel ook weer tot de mogelijkheden.

1. Oordeel over het handelen van het bestuur

Het VO geeft aan niet altijd voldoende tijd toebedeeld te krijgen om tot een weloverwogen advies te komen. Concrete voorbeelden die worden aangedragen zijn het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst. Het bestuur is van mening dat het soms inderdaad kort dag is. Het punt heeft echter de aandacht van het bestuur, omdat het belangrijk is dat het VO haar rol op een goede manier moet kunnen vervullen.

Het VO geeft aan het te betreuren dat het bestuur op basis van de realiteit de ambities ten aanzien van missie, visie en strategie naar beneden moest bijstellen. Op grond van geldende regelgeving resulteerde de afgesproken pensioenpremie in een pensioenbouw die in de ogen van het bestuur niet meer aan de bovenkant van de markt zat. In de ogen van het bestuur is de missie, visie en strategie van het fonds inhoudelijk echter niet veranderd, immers het bestuur gaat niet over de hoogte van de premie.

Pensioenakkoord

De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zal een complex en intensief traject worden. Inmiddels heeft hiervoor de kick-off plaatsgevonden met de diverse stakeholders; werkgever, pensioenraad, bestuur, VO en pensioenbureau. Het bestuur ziet uit naar een voortzetting van de goede samenwerking met het VO om samen tot een zo goed mogelijke pensioenregeling en -uitvoering voor de deelnemers te komen. Betrokkenheid van het VO bij de diverse keuzes die gedurende dit traject gemaakt zullen worden, is hierbij een vereiste.

2. Oordeel over het gevoerde beleid

Communicatiebeleid

Het bestuur onderschrijft het belang van transparante en laagdrempelige communicatie en heeft dit onderwerp dan ook hoog op de agenda staan. Tijdens de gezamenlijke vergaderingen van het bestuur

en VO is dit onderwerp dan ook een vast agendapunt geworden. Het bestuur is verheugd dat de inspanningen van het pensioenfonds op communicatiegebied bij het VO niet onopgemerkt zijn gebleven.

Het VO vraagt aandacht voor de communicatie richting alle deelnemers in de aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel. Het bestuur onderkent het belang hiervan. Zo zal de risicohouding bij de deelnemers worden uitgevraagd en vinden er inmiddels bijeenkomsten op locatie plaats waar op hoofdlijnen het nieuwe pensioenstelsel wordt uitgelegd.

Gezien het adviesrecht van het VO, ook in aanloop naar het nieuwe pensioencontract, vindt het bestuur het een goede ontwikkeling dat het VO contacten onderhoudt met diverse stakeholders en Raad van Toezicht.

Pensioenopbouw

Het bestuur begrijpt de teleurstelling over de verlaging van het opbouwpercentage in 2021. Als gevolg van de lage rentestand eind 2020 was de afgesproken vaste premie echter ontoereikend om de beoogde opbouw te kunnen financieren. Het verlagen van het opbouwpercentage van 1,50% in 2020 naar 1,35% in 2021 was voor het bestuur in het kader van de evenwichtige belangenafweging dan ook helaas een onvermijdelijke beslissing.

Per 1 januari 2022 zijn er tussen werkgever en de pensioenraad (werknemers) nieuwe pensioenafspraken overeengekomen voor een periode van vier jaar; de pensioenpremie is verhoogd en er wordt een opbouwpercentage nagestreefd van 1,35%. Afhankelijk van de marktomstandigheden kan dit percentage jaarlijks door het bestuur naar boven of beneden worden bijgesteld. Het opbouwpercentage voor 2022 bedraagt 1,50% en is daarmee hoger dan in 2021 (1,35%). Een verdere toekomstige verhoging van het opbouwpercentage blijft op grond van de huidige wet- en regelgeving vooralsnog beperkt tot maximaal 1,592%.

Indexatie

Het bestuur probeert de pensioenen elk jaar te laten meestijgen met de inflatie. Helaas heeft het fonds de afgelopen jaren niet kunnen indexeren, hoofdzakelijk door de langdurig lage rente. Ondanks dat de dekkingsgraad eind 2021 flink was gestegen, was dit helaas nog niet voldoende om de pensioenen te mogen indexeren. Het pensioenfonds deelt de zorgen van het VO omtrent de dalende koopkracht als gevolg van de oplopende inflatie, maar is bij de toekenning van indexatie gehouden aan de geldende wet- en regelgeving.

3. Oordeel over toekomstige beleidskeuzes

Het VO geeft aan zich zorgen te maken over de toekomst van CRH Pensioenfonds. Het bestuur staat zelf ook kritisch ten opzichte van de toekomst van het eigen ondernemingspensioenfonds. Het VO dringt erop aan om spoedig diverse scenario's uit te werken, waardoor CRH Pensioenfonds ook in de toekomst toekomstbestendig kan zijn en blijven. Het bestuur kan zich vinden in deze aanbeveling. Een dergelijke analyse is onderdeel van het stappenplan van het nieuwe pensioenstelsel waarin een beslismoment is opgenomen waarop de stakeholders gezamenlijk kunnen vaststellen bij welke pensioenuitvoerder men de gekozen nieuwe pensioenregeling wenst onder te brengen.

Het VO geeft aan dat niet geheel is te overzien welke impact de oorlog in Oekraïne heeft op CRH Pensioenfonds. Het bestuur, de beleggingscommissie en de risicomanagementcommissie hebben dit hoog op de agenda's staan en er zijn reeds concrete acties ondernomen. Zo heeft het bestuur besloten om, indien mogelijk, de Russische blootstelling in beleggingen volledig te beëindigen. Ook heeft het bestuur een risicoanalyse opgesteld en zijn er diverse maatregelen op IT-beveiligingsgebied genomen

ten aanzien van een mogelijke cyberaanval. Bovendien heeft het bestuur tijdelijk de liquiditeit wat verruimd, zodat uitbetaling van uitkeringen nog beter is gewaarborgd.

4. Adviezen

Het VO heeft in 2021 advies uitgebracht over de samenstelling van de Raad van Toezicht. Ook het bestuur heeft de samenwerking met het VO tijdens dit proces als zeer prettig ervaren.

Conclusie

Het bestuur is verheugd over het positieve oordeel van het VO aangaande het door het bestuur in 2021 uitgevoerde beleid. Het bestuur dankt het VO voor zijn inspanningen, de constructieve samenwerking, open dialoog en positief kritische blik.

Het bestuur onderkent het aandachtspunt inzake de beheersing van de kosten en kwaliteit nu het aantal actieve deelnemers van CRH Pensioenfonds aanzienlijk is gedaald. Het bestuur is echter van mening dat het kostenniveau nog altijd marktconform is. Het dalend aantal deelnemers zorgt weliswaar voor een afname van de benodigde capaciteit, anderzijds is echter extra capaciteit nodig in verband met toenemende toezichtseisen en de voorbereidingen in het kader van het nieuwe pensioenstelsel.

Het bestuur heeft de opmerkingen tot zich genomen en zal waar mogelijk met de aanbevelingen en aandachtspunten rekening houden in haar uitvoering.

Het bestuur kijkt er naar uit om samen met het VO de uitdaging van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel aan te gaan.

Verslag van de visitatiecommissie

Stichting CRH Pensioenfonds heeft per 1 april 2022 een raad van toezicht benoemd. Hiertoe was het pensioenfonds verplicht omdat het belegd vermogen eind 2021 voor het tweede achtereenvolgende jaar meer is dan € 1 miljard.

Eerder was er sprake van een jaarlijkse visitatie die uitgevoerd werd door een visitatiecommissie. Een raad van toezicht heeft zwaardere bevoegdheden dan een visitatiecommissie.

De per 1 april 2022 benoemde raad van toezicht heeft van het bestuur de opdracht gekregen om als visitatiecommissie het functioneren van (het bestuur van) het fonds over boekjaar 2021 kritisch te bezien. De visitatiecommissie heeft bij de uitvoering van de visitatie de wettelijke voorschriften in acht genomen en het functioneren onder andere getoetst aan de normen zoals opgenomen in de Code Pensioenfondsen 2018 (hierna: “de Code”). De visitatiecommissie heeft haar oordeel gebaseerd op de haar ter beschikking gestelde en op de website beschikbare stukken en op interviews die de visitatiecommissie heeft gehouden met een groot aantal personen betrokken bij het fonds (bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan, medewerkers van het pensioenbureau, sleutelfunctiehouders en adviseurs). De visitatiecommissie zal het rapport bespreken met het bestuur en verantwoording afleggen aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever.

Algemene conclusie

De visitatiecommissie is positief over het functioneren van het bestuur in 2021 en constateert dat er sprake is van een grote toewijding en betrokkenheid. De risico 's worden adequaat beheerst en de belangen van alle belanghebbenden worden op een evenwichtige wijze afgewogen en meegenomen in de besluitvorming van het bestuur. Het bestuur heeft oog voor de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.

Hieronder treft u, aan de hand van de acht thema's zoals in de Code opgenomen, de bevindingen van de van de visitatiecommissie betreffende het jaar 2021.

Thema 1. Vertrouwen waarmaken

Het bestuur maakt het in haar gestelde vertrouwen in 2021 waar. Dat blijkt uit adequaat bestuur, beheerst beleggingsbeleid en adequate risicobeheersing.

Adequaat bestuur

De visitatiecommissie heeft waargenomen dat binnen het bestuur relevante en gedegen discussies plaatsvinden waarbij ieder bestuurslid voldoende ruimte krijgt om zijn standpunt naar voren te brengen. Het bestuur heeft, binnen de kaders van de afspraken tussen sociale partners, de uitvoeringsovereenkomst adequaat uitgevoerd. De afspraken tussen de sociale partners bieden geen ruimte voor een maximale fiscale opbouw. Het bestuur heeft blijk gegeven van een evenwichtige belangenafweging bij belangrijke besluiten in 2021. Een voorbeeld is de besprekingen en discussies over het opbouwpercentage in relatie tot de premiedekkingsgraad.

Eind 2021 eindigde de uitvoeringsovereenkomst. In 2021 is intensief gesproken met de betrokken partijen om te komen tot een nieuwe uitvoeringsovereenkomst. Dit heeft ertoe geleid dat er begin 2022 een nieuwe uitvoeringsovereenkomst tot stand is gekomen waarbij het beoogde opbouwpercentage (de ambitie) in evenwicht is met het overeengekomen premiepercentage. Hiermee is ook opvolging gegeven aan een belangrijke aanbeveling van de visitatiecommissie over het boekjaar 2020.

Het bestuur werkt met een drietal commissies, te weten: de beleggingsadviescommissie, de risicomanagementcommissie en de commissie governance, communicatie en deskundigheid. De commissies bereiden adviezen voor die besproken worden in het bestuur en dragen op deze wijze mee aan documenten die ter ondersteuning zijn voor de besluitvorming van het bestuur. Verder kent het pensioenfonds een pensioenbureau dat het bestuur en de commissies ondersteunt en de pensioenadministratie uitvoert.

Met betrekking tot de implementatie van de IORP-richtlijn door het fonds constateert de visitatiecommissie dat de inhoudelijke invulling door de drie verplichte sleutelfunctiehouders onderling verschilt. De sleutelfunctiehouders risicomanagement en actuariael koppelen periodiek de bevindingen op een systematische wijze terug. De sleutelfunctie interne audit is vooralsnog meer instrumenteel ingevuld. De compliance functie zou meer geïntegreerd kunnen worden binnen de werkzaamheden van de sleutelfunctiehouders.

Het verantwoordingsorgaan is regelmatig bijgepraat door het bestuur en op de hoogte gehouden van de besluitvorming van het bestuur. 2022 zal een belangrijk jaar zijn voor de aanpak van de pensioenhervormingen. Hier is van belang dat het verantwoordingsorgaan wordt meegenomen in de ontwikkeling van de kennis van het bestuur op dit gebied zodat de juiste discussies met het verantwoordingsorgaan kunnen plaatsvinden.

Aanbevelingen

- De visitatiecommissie beveelt aan om de inrichting voor de drie sleutelfunctiehouders op een uniforme wijze meer in balans te brengen en daarnaast te evalueren of de compliancefunctie hier meer in geïntegreerd zou kunnen worden.
- De visitatiecommissie beveelt aan om het verantwoordingsorgaan te betrekken in kennissessies over de nieuwe pensioenhervormingen.

Beheerst beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid is adequaat vormgegeven. Door middel van adequaat risicobeheer wordt bewaakt dat de uitvoering van het beleggingsbeleid binnen de gedefinieerde kaders blijft. De risicomanagementcommissie werkt hiervoor samen met de beleggingsadviescommissie (BAC).

In het bestuur worden constructieve discussies gevoerd (o.a. over rebalancingbeleid en rentebeleid), waarbij verschillende invalshoeken belicht en besproken worden.

In de BAC vindt monitoring plaats. De ontwikkelingen op de rente- en aandelenmarkten worden actief gevolgd, evenals de dekkingsgraad. Rapportages beleggingen zien er goed uit met aandacht voor onder meer de financiële positie, effect renteafdekking, sensitiviteitstabel en performance analyse en worden besproken in het bestuur.

In april 2021 is door het pensioenfonds een studiedag georganiseerd om bestuurders en betrokkenen te informeren over de onderwerpen ESG (inclusief Shareholders Directive) en klimaatrisico's. Het pensioenfonds heeft er begin 2021 voor gekozen om de pensioenregeling niet als duurzaam te classificeren in afwachting van de EU Taxonomieverordening. In 2022 zal het fonds het ESG-beleid verder formuleren. Het pensioenakkoord met vraagstukken over risicohouding en beleggingen is aan de orde geweest. De invoering van de nieuwe UFR vanaf 2021 is besproken evenals de gevolgen van de Brexit voor de beleggingsportefeuille.

De renteafdekking is vanwege het bereiken van het renteniveau uit de dynamische rentestaffel verhoogd van 30% ultimo 2020 naar 35% ultimo 2021. Het bestuur zal de renteafdekking vanaf de

norm van 35% niet verder verlagen. Het beleid is om niet meer beneden de 40% afdekking te dalen op het moment dat de 40% afdekking eenmaal is bereikt.

De visitatiecommissie ziet dat de actuele onderwerpen worden voorbereid door de BAC en besproken in het bestuur waar de besluitvorming plaatsvindt. Het beleggingsproces verloopt goed en de beleggingscyclus, inclusief evaluatie, wordt gevolgd.

Adequaat risicomanagement

Het fonds heeft risicomanagement structureel geborgd zowel op strategisch als operationeel niveau. De beleidsuitgangspunten zijn vastgelegd in een risicomanagementbeleid. Jaarlijks wordt een risicojaarplan opgesteld. De risicomanagementcommissie bereidt het jaarplan voor.

In dit jaarplan is opgenomen welke acties in het komend jaar worden uitgevoerd ten behoeve van het risicomanagement. Dit jaarplan is gebaseerd op de jaarlijkse risicoassessment, verwachte thema-onderzoeken van DNB en ontvangen informatie van externe partijen.

De risicomanagementcommissie heeft een adviesrol, is ook vervuller van de sleutelfunctie van het fonds en komt periodiek bij elkaar. De risico's worden interactief gevolgd en structureel besproken met behulp van een risicomatrix. Elk opgenomen risico wordt minimaal één keer per jaar behandeld. De sleutelfunctiehouder risicomanagement is de voorzitter van de commissie, tevens bestuurslid en koppelt elke bestuursvergadering de bevindingen van de risicomanagementcommissie terug.

Conform de wettelijke vereisten heeft het fonds in 2021 een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd. Hierin zijn de materiële risico's geëvalueerd waaraan het fonds blootgesteld kan worden alsmede de effectiviteit en doelmatigheid van het risicobeheer. De ERB is uitgevoerd onder begeleiding van een externe partij. De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat het proces van totstandkoming robuust is geweest en de uitkomsten uitgebreid besproken zijn door het bestuur. De ERB biedt een goede basis om het risicomanagementproces verder te professionaliseren.

De posities voor de sleutelfunctiehouder van de actuariële functie en de sleutelfunctie interne audit heeft het fonds ingevuld met externe bezetting.

Aanbevelingen

- In voorgaand jaar heeft de visitatiecommissie aanbevolen om ook in geval van (onder)uitbesteding de risico's goed te borgen. Het fonds steunt hierin op de afdekking vanuit de externe ISAE3402 rapportages van uitbesteders. Vanuit deze inrichting is het wel aan te bevelen om periodiek zelfstandig te toetsen of de reikwijdte en diepgang van de certificeringsrapportages toereikend zijn.
- In het risicomanagementproces en in de uitgevoerde ERB worden zowel financiële als niet financiële risico's behandeld. Als onderdeel van de ERB is tevens een beoordeling van nieuwe en/of opkomende risico's uitgevoerd. Risico's op het terrein van milieu en klimaat, mensenrechten en sociale verhoudingen, cybercrime en datakwaliteit zijn voorbeelden van nieuwe of opkomende risico's die de afgelopen jaren meer aandacht hebben gekregen. Sommige nieuwe en opkomende risico's zijn reeds onderdeel van het risicoraamwerk van het fonds, maar niet in alle gevallen expliciet. De visitatiecommissie beveelt aan om de nieuwe risico's verder te monitoren, te evalueren en op basis daarvan op bestuurlijk niveau verder te expliciteren. Hierin kunnen ook de risico's en daarbij behorende mitigerende maatregelen in beeld worden gebracht voor de toekomst bestendigheid van het pensioenfonds dat mede ontstaat door een krimpend deelnemers bestand.

Thema 2. Verantwoordelijkheid nemen

Het mogelijke “key-man” risico blijft ook in 2021 bestaan. Dit is inherent aan de grootte van het fonds en de gekozen zelfadministrerende procesinrichting. Het risico wordt erkend door en heeft aandacht van het bestuur en wordt waar mogelijk gemitigeerd en geaccepteerd. Gecombineerd met de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, toenemende wet- en regelgeving en extern toezicht zal de druk op pensioenbureau naar verwachting alleen maar toenemen.

Keerzijde van het key-man risico is de bevoegenheid en verantwoordelijkheidsgevoel van het pensioenbureau. Het pensioenbureau is op elkaar ingespeeld en wordt gewaardeerd voor haar inzet zowel door het bestuur alsook de deelnemers. Aanvullend heeft de visitatiecommissie geconstateerd dat het bestuur haar verantwoordelijkheid heeft genomen door in gesprek te gaan met pensioenbureau om de opvolging van de directie bespreekbaar te maken en mogelijke opvolging scenario's te concretiseren.

In 2021 is er een plan van aanpak en roadmap opgesteld voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel onder begeleiding van een externe partij.

De kwaliteit van de pensioenadministratie is in 2021 verder verstevigd: het fonds heeft een nieuwe uitkeringsmodule in gebruik genomen waardoor het uitkeringsproces verder gestructureerd is en het vierogen principe geautomatiseerd wordt afgedwongen.

Thema 3. Integer handelen

Er is voldoende aandacht voor integriteit en naleving van de gedragscode. Het bestuur heeft ervoor gekozen om de gedragscode van de onderneming te gebruiken. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van de integriteitstrainingen van de onderneming. Deze training wordt ook gevolgd door alle leden van het bestuur. Ook is er in het bestuur aandacht voor (mogelijke schijn van) belangenverstrengelingen. Het bestuur is daar naar elkaar open in. De visitatiecommissie heeft dit in gesprekken waargenomen en in de notulen gelezen. Ten tijde van de visitatie was de jaarlijkse verklaring van de compliance-officer van het pensioenfonds over boekjaar 2021 nog niet gereed.

De systematische integriteitsanalyse (SIRA) is in 2021 geëvalueerd hier zijn geen bijzonderheden uit naar voren gekomen.

Aanbevelingen

- Leg (een mogelijke schijn) van belangenverstrengeling met de daarbij behorende risico mitigerende maatregelen vast en toets periodiek of de risico mitigerende maatregelen voldoende zijn.
- Toets of de gedragscode van de onderneming voldoende dekkend is om te dienen als de gedragscode van het pensioenfonds en leg dit vast.

Thema 4. Kwaliteit nastreven

Het bestuur is zich ten volle bewust van haar rol. In 2021 heeft er een zelfevaluatie plaats gevonden tijdens deze evaluatie zijn ook de partijen waaraan wordt uitbesteed en adviseurs besproken en geëvalueerd. De evaluaties zouden meer diepgang kunnen hebben middels een interview met twee bestuursleden en de betreffende partijen waarbij verbeterpunten worden vastgesteld. De aanpak van de evaluaties kan geborgd worden in het uitbestedingsbeleid.

Het bestuur reflecteert tijdens de vergaderingen op haar eigen gedrag en heeft een positief, kritische, lerende houding. Dit blijkt uit hoe het bestuur bijvoorbeeld omgaat met de good practice robuuste pensioenadministratie die De Nederlandsche Bank heeft opgesteld. Het bestuur heeft in 2021 afgesproken dat een delegatie van het bestuur in 2022 zal nagaan of er op basis van die good practice

verbeterpunten zijn voor de uitvoering van de pensioenadministratie. Ook worden leerpunten uit een gepubliceerde aanwijzing door DNB bij een ander pensioenfonds aangegrepen om dit ook bij het eigen fonds te bezien en waar nodig verbeteringen aan te brengen.

Het bestuur is er in geslaagd om het bestuur weer voltallig te krijgen. Ook zijn maatregelen getroffen dat het verantwoordingsorgaan ook weer compleet is en alle geledingen zijn vertegenwoordigd.

Het bestuur heeft ervoor gekozen om te werken met commissies die uitsluitend een ondersteunende en adviserende rol hebben en geen mandaat. Alle besluitvorming vindt plaats in het bestuur.

Aanbeveling

- Verdiep de evaluaties van uitbestedingspartijen en adviseurs door het houden van interviews en het vastleggen van verbeterpunten. Leg de aanpak van de evaluaties vast in het uitbestedingsbeleid.

Thema 5. Zorgvuldig benoemen

De visitatiecommissie heeft in de voorgaande visitatie aanbevolen om de diversiteitseisen die wet- en regelgeving voorschrijven te blijven volgen en te voldoen.

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat het bestuur bij het werven van nieuwe bestuursleden de diversiteitseisen als bewust uitgangspunt neemt: geslacht en leeftijd, alsook de eisen qua diversiteit in de achtergrond van de bestuursleden zijn de criteria. In 2021 heeft het bestuur iemand als aspirant bestuurslid gevonden die vanuit leeftijd alsook qua achtergrond (risicomanagement) complementair is aan de achtergronden van de aanwezige bestuursleden.

Verder is het verantwoordingsorgaan in samenspraak met het bestuur de werving gestart voor een nieuw aan te stellen Raad van Toezicht. In de procedure zijn de diversiteitsstellingen in acht genomen en als selectiecriteria gehanteerd.

Thema 6. Gepast belonen

De VC concludeert dat het fonds een beheerst beloningsbeleid toepast. Het bestuur heeft toegelicht dat het extern bestuurslid (namens de werkgever) wel een vergoeding ontvangt van de werkgever en dat het bestuurslid namens de gepensioneerden een vergoeding ontvangt (reiskosten en vrijwilligersvergoeding) van het pensioenfonds. De overige leden kunnen werkzaamheden verrichten in werktijd waardoor een vergoeding niet benodigd is.

Thema 7. Toezicht houden en inspraak waarborgen

Het verantwoordingsorgaan wordt regelmatig bijgepraat en op de hoogte gehouden van de besluiten die het bestuur neemt.

De aanbevelingen van de sleutelfunctiehouders, accountant, certificerende actuaaris, verantwoordingsorgaan en visitatiecommissie worden opgepakt en besproken door het bestuur en commissies.

Aanbeveling

- Betrek het verantwoordingsorgaan meer in trajecten waar zij adviesrechten hebben.

Thema 8. Transparantie bevorderen

De kracht van dit ondernemingspensioenfonds in de communicatie is het zelfadministrerende inrichtingsprincipe. Het pensioenbureau voert enerzijds ondersteunende taken voor het bestuur uit en anderzijds ook de pensioenadministratie. Hiermee effectueert het pensioenbureau korte lijnen met de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden waarvan zij dankbaar gebruik maken.

Het pensioenfonds kent een jaarlijks communicatieplan. Dit plan is (nog) niet geborgd vanuit een strategisch communicatiebeleid dat aansluit op de missie, visie en strategie van het pensioenfonds.

Met een strategisch kader kan meer borging gegeven worden aan de communicatie van het pensioenfonds. Een strategische communicatieplan kan bijvoorbeeld voor drie jaar worden opgesteld. Er is een redelijk nieuwe website die nog doorontwikkeld kan worden. Deze website biedt deelnemers handelingsperspectief. Verder wordt de website door het pensioenbureau actueel gehouden.

Het verantwoordingsorgaan ontvangt informatie van het bestuur en wordt periodiek bijgepraat. Om verdere transparantie te bevorderen is meer schriftelijke informatie richting het verantwoordingsorgaan een volgende stap.

Aanbeveling

- Stel een strategisch communicatieplan op dat aansluit bij de missie, visie en strategie van het pensioenfonds.

Reactie van het bestuur op het oordeel van de visitatiecommissie

Reactie bestuur op oordeel visitatiecommissie

Per 1 april 2022 is het intern toezicht ondergebracht bij een Raad van Toezicht. Om praktische redenen is in onderling overleg besloten dat dit gremium de visitatie over 2021 uitvoert.

Het bestuur van CRH Pensioenfonds heeft met belangstelling kennis genomen van het verslag van de visitatiecommissie (VC). Het bestuur heeft het verslag in een bijeenkomst met de VC besproken en de bevindingen zijn door de VC toegelicht. In deze bespreking heeft het bestuur vastgesteld dat de VC op basis van de acht thema's van de Code Pensioenfondsen heeft gerapporteerd.

Op hoofdlijnen oordeelt de VC dat er bij het bestuur sprake is van een grote toewijding en betrokkenheid. De belangen van alle belanghebbenden worden op evenwichtige wijze behartigd. De risico's worden adequaat beheerst. Ook is er oog voor de toekomstbestendigheid van het fonds. Het bestuur is verheugd over dit positieve oordeel dat raakt aan de kern van de opdracht die het bestuur zichzelf heeft gesteld.

De VC doet in haar verslag een aantal aanbevelingen. Op basis van de aanbevelingen van de VC zullen de nodige acties geformuleerd worden. Hier zal het komende jaar waar mogelijk opvolging aan worden gegeven. In deze reactie wil het bestuur graag alvast reageren op de in haar ogen belangrijkste aanbevelingen.

Thema 1: Vertrouwen waarmaken

Adequaat bestuur

Het bestuur onderschrijft het belang van permanente educatie voor zowel bestuur als VO. De diverse stakeholders zullen de komende jaren in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioencontract intensiever met elkaar moeten samenwerken. Gezamenlijke kennissessies kunnen bijdragen aan een optimale samenwerking en het voeren van de juiste discussies.

Het bestuur heeft reeds positieve ervaringen met kennissessies met het VO. Zo heeft in 2020 een gezamenlijke kennissessie plaatsgevonden in het kader van het nieuwe pensioenstelsel. In 2021 hebben het bestuur en VO een gezamenlijke cursus gevolgd inzake de instelling van een Raad van Toezicht. In mei 2022 heeft de kick-off plaatsgevonden van het project nieuwe pensioenstelsel met diverse stakeholders van het pensioenfonds, waaronder ook het bestuur en VO.

De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel is een ingewikkeld en intensief traject. Betrokkenheid van het VO bij de diverse keuzes die gedurende dit traject gemaakt moeten worden, is mede gezien de adviesrechten die zij op bepaalde punten heeft, een vereiste.

De visitatiecommissie adviseert de inrichting van de sleutelfuncties te uniformeren en meer met elkaar in balans te brengen. Het bestuur zal onderzoeken hoe dit kan worden vormgegeven. In dit onderzoek zal ook de compliance functie worden meegenomen.

Adequaat risicomangement

Door de verkoop van diverse aangesloten ondernemingen is het aantal actieve deelnemers bij CRH Pensioenfonds aanzienlijk afgenomen. De VC onderkent de toekomst van het pensioenfonds dan ook als een belangrijk thema. Onderdeel van het traject naar het nieuwe pensioenstelsel is het door stakeholders gezamenlijk vaststellen bij welke pensioenuitvoerder de nieuwe pensioenregeling zal worden ondergebracht. Het pensioenfonds blijft uiteraard ook de risico's monitoren, evalueren en

mitigerende maatregelen in beeld brengen voor de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds als gevolg van het krimpende deelnemersbestand. Concrete voorbeelden van risico's zijn de hoogte van de kosten per deelnemer en de bestuursbezetting.

Thema 3: Integer handelen

Zoals de VC aangeeft, heeft CRH Pensioenfonds voldoende aandacht voor integriteit en naleving van de gedragscode. Ook heeft het bestuur continu aandacht voor (mogelijke schijn van) belangenverstrengelingen. De VC beveelt aan een laag dieper te gaan. Dit kan bijvoorbeeld door een kader op te stellen waarbinnen geïdentificeerd wordt waar een schijn van belangenverstrengeling kan ontstaan en wat hiertoe de mitigerende maatregel is. Het bestuur neemt deze aanbeveling mee bij de periodieke behandeling van de Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA).

Thema 4: Kwaliteit nastreven

Jaarlijks evalueert het bestuur de uitbestedingspartijen. Hierbij maakt het bestuur gebruik van een vragenlijst. De evaluaties worden vervolgens besproken met de uitbestedingspartij. De VC beveelt aan om de evaluaties te verdiepen door bijvoorbeeld het houden van interviews en het vastleggen van eventuele verbeterpunten. Daarnaast dient het evaluatieproces opgenomen te worden in het uitbestedingsbeleid. Het bestuur neemt deze aanbeveling mee bij de eerstvolgende evaluatieronde van de uitbestedingspartijen.

Thema 8: Transparantie bevorderen

In de ABTN is het communicatiebeleid van het pensioenfonds opgenomen. Daarnaast stelt het bestuur jaarlijks een communicatiejaarplan vast. De VC beveelt aan dit plan te borgen vanuit een strategisch communicatiebeleid dat aansluit op de missie, visie en strategie van het pensioenfonds. Het bestuur heeft communicatie hoog op de agenda staan. Externe ontwikkelingen (evaluatie Wet Pensioencommunicatie en het nieuwe pensioenstelsel), maar ook interne ontwikkelingen (nieuwe pensioenregeling) bepalen de communicatie-uitingen van het pensioenfonds. Het bestuur zal onderzoeken hoe het communicatiebeleid duidelijker kan worden gekoppeld aan de missie, visie en strategie van het pensioenfonds.

Slotwoord

Het bestuur van CRH Pensioenfonds dankt de leden van de VC voor het heldere en positieve visitatierapport 2021. Het bestuur spreekt zijn dank en waardering uit aan de VC voor alle werkzaamheden die zijn uitgevoerd om tot zijn oordeel en bevindingen te komen. Het bestuur stelt de constructieve wijze op prijs waarop het visitatieproces- en overleg hebben plaatsgevonden.

Zoals aangegeven zijn per 1 april 2022 de leden van de VC formeel benoemd als lid van de Raad van Toezicht. Gezien de positieve ervaringen met de visitatie over 2021, heeft het bestuur er alle vertrouwen in dat ook in die vorm van intern toezicht de samenwerking plezierig, open en constructief zal verlopen.

Stichting CRH Pensioenfonds

Jaarrekening 2021

1. Balans per 31 december (na voorgestelde bestemming saldo van baten en lasten)

		2021	2020
	<i>Toelichting</i>	1.000 EUR	1.000 EUR
ACTIEF			
A. Beleggingen voor risico pensioenfonds	(2.1)		
1. Onroerend goed		26.560	19.449
2. Aandelen		388.388	330.698
3. Vastrentende waarden		648.576	642.618
4. Derivaten	(2.2)	0	1.650
B. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen			
1. Garantiecontracten		17.772	19.584
C. Vorderingen en overlopende activa	(2.3)	2.212	868
D. Liquide middelen	(2.4)	1.113	23.068
		<u>1.084.621</u>	<u>1.037.935</u>
PASSIEF			
A. Stichtingskapitaal en reserves			
I. Overige reserves	(2.5)	59.010	-/- 64.253 0
B. Technische voorzieningen	(2.6)		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds		1.003.654	1.078.286
Herverzekeringsdeel voorziening pensioenverplichtingen		17.772	19.584
Overige technische voorzieningen		2.301	2.951
C. Schulden en overlopende passiva	(2.7)	1.884	1.367
		<u>1.084.621</u>	<u>1.037.935</u>
Actuele dekkingsgraad (in %)		105,8	94,2

In duizenden euro

2. Staat van baten en lasten 2021

		2021	2020
		1.000	1.000
	<i>toelichting</i>	EUR	EUR
BATEN			
A. Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	(3.1)	20.384	41.143
B. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(3.2)	41.941	76.016
C. Overige baten	(3.3)	0	0
		<u>62.325</u>	<u>117.159</u>
LASTEN			
D. Pensioenuitkeringen	(3.4)	14.026	13.258
E. Pensioenuitvoeringskosten	(3.5)	965	989
F. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds:	(3.6)		
- Pensioenopbouw		23.098	26.011
- Toeslagverlening		0	0
- Rentetoevoeging		-/- 5.817	-/- 3.076
- Onttrekking uit voorziening voor uitkeringen		-/- 13.915	-/- 13.155
- Onttrekking uit voorziening voor uitvoeringskosten		-/- 989	-/- 913
- Wijziging marktrente		-/- 77.196	148.557
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		789	110
- Wijziging overlevingsgrondslagen		0	-/- 24.704
- Wijziging technische grondslagen, opslag voor excassokosten		0	0
- Verlaging opbouwpercentage		699	-/- 2.755
- Inkoop aanspraken vanuit overgangsregeling 55-min		154	15.930
- Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen		-/- 1.455	-/- 1.276
G. Mutatie overige technische voorzieningen	(3.7)	-/- 650	35
H. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen		0	0
I. Saldo overdrachten van rechten	(3.8)	-/- 782	-/- 118
J. Overige lasten	(3.9)	135	143
		<u>-/- 60.938</u>	<u>159.036</u>
Saldo van baten en lasten		<u>123.263</u>	<u>-/- 41.877</u>

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is ten laste gebracht van de overige reserves.

In duizenden euro

3. Kasstroomoverzicht over 2021

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	20.374	41.208
Ontvangen in verband met overdracht van rechten	1.230	463
Betaalde pensioenuitkeringen	-/- 14.794	-/- 13.997
Betaald in verband met overdracht van rechten	-/- 448	-/- 345
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-/- 1.007	-/- 1.420
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraar	682	638
Betaalde premies herverzekering	-/- 29	-/- 43
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	6.008	26.504
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	91.860	105.113
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	957	3.892
Aankopen beleggingen	-/- 120.346	-/- 118.172
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-/- 434	-/- 258
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-/- 27.963	-/- 9.425
Netto-kasstroom in jaar	-/- 21.955	17.079
Liquide middelen per 31 december	1.113	23.068
Liquide middelen per 1 januari	23.068	5.989
Mutatie liquide middelen	-/- 21.955	17.079

Toelichting op de jaarrekening

Bedragen in deze toelichting luiden in duizenden euro, tenzij expliciet anders aangegeven.

1. Algemene toelichting

1.1 Informatie over het pensioenfonds

Stichting CRH Pensioenfonds is opgericht in 1946 en is statutair gevestigd te Amsterdam. Het inschrijvingsnummer bij de Kamer van Koophandel is 41141392. Het doel van Stichting CRH Pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerde deelnemers en hun nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Ook voorziet het fonds in voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

Covid-19

Het uitbreken van het Coronavirus en de als gevolg hiervan door de overheid genomen preventieve maatregelen hebben gezorgd voor grote economische onzekerheid. De financiële markten lieten in 2020 aanvankelijk een sterke daling zien van zowel beurskoersen als rente. In het verslagjaar 2021 was er echter sprake van een sterk herstel. Zowel de aandelenkoersen als de rente lieten een stijging zien, waardoor de dekkingsgraad steeg van 94,3% op 31 december 2020 naar 105,8% op 31 december 2021.

De negatieve effecten voor de aangesloten ondernemingen bleven uiteindelijk ook beperkt en aan alle verplichtingen ten aanzien van de pensioenpremie is voldaan.

Ten aanzien van de operationele risico's is bij het uitbreken van de Coronacrisis in 2020 een analyse gemaakt. Tijdens de Coronacrisis konden alle werkzaamheden van het pensioenbureau door middel thuiswerken doorgang vinden. Tevens konden alle geplande vergaderingen online gewoon doorgang vinden.

Ook met de belangrijkste uitbestedingspartijen hebben alle diensten zonder noemenswaardige verstoringen doorgang gevonden.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling kan worden gekenmerkt als een collectieve beschikbare premieregeling. De werkgever stelt jaarlijks een vaste premie ter beschikking. Deze premie wordt aangewend voor de aanspraken op basis van het pensioenreglement, de voor de uitvoering noodzakelijke uitvoeringskosten en de aan te houden buffers. Alle actuariële- en beleggingsrisico's zijn voor rekening van de verzekerden van het fonds. Door betaling van genoemde premie voldoet de werkgever aan al haar verplichtingen. De werkgever kan niet aansprakelijk gesteld worden voor een tekort van het fonds. Evenmin kan de werkgever aanspraak maken op enig overschot van het fonds. Wanneer het

fonds financieel ernstig tekortkomt, is het mogelijk dat de reeds opgebouwde aanspraken worden verlaagd.

Herverzekeringsbeleid

Het fonds heeft het partner- en wezenpensioen op risicobasis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij door middel van een stop-lossdekking. Het huidige contract is per 1 januari 2018 verlengd. Dit contract heeft een looptijd van vier jaar en eindigt op 31 december 2021. In 2021 is een onderzoek gedaan naar een nieuw contract, waarbij naast een stop-lossdekking tevens is gekeken naar een volledige herverzekering van het partner- en wezenpensioen. Het pensioenfonds heeft uiteindelijk gekozen voor nieuwe stop-lossverzekering per 1 januari 2022 met een looptijd van 3 jaar.

1.2. Grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op basis van de wettelijke bepalingen van Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

1.3 Samenvatting van belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

1.3.1 Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling

1.3.2 Valutaomrekening

Transactie in vreemde valuta worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de functionele valutakoers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de functionele valutakoers op de balansdatum.

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling dan wel de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta, worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

De koers op balansdatum van de euro ten opzichte van de belangrijkste valuta is:

	2021	2020
US Dollar	1,1372	1,22355
Japanse Yen	130,8895	126,25215
Britse Pond	0,8403	0,90125

1.3.3 Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

1.3.4 Financiële instrumenten

Vrijwel alle activa en passiva van het pensioenfonds zijn financiële instrumenten.

Bij de eerste verwerking van een financieel actief of financiële verplichting wordt dit actief of deze verplichting gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. De reële waarde van de financiële instrumenten is bepaald met behulp van beschikbare marktinformatie of schattingsmethoden. Bij deze schattingsmethoden wordt de reële waarde benaderd:

- door deze af te leiden uit de reële waarde van zijn bestanddelen of een soortgelijk instrument indien voor de bestanddelen ervan of een soortgelijk instrument wel een betrouwbare reële waarde is aan te wijzen; of
- met behulp van algemeen aanvaarde waarderingsmodellen en waarderingstechnieken.

De waardering na eerste verwerking hangt af van de classificatie van het financiële instrument.

Financiële activa als onderdeel van de beleggingsportefeuille

Deze categorie wordt na de eerste waardering gewaardeerd tegen reële waarde zonder aftrek van eventuele transactiekosten bij vervreemding. Baten of lasten die voortvloeien uit veranderingen in de reële waarde worden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Overige vorderingen en financiële verplichtingen

Overige vorderingen en financiële verplichtingen dienen bij eerste verwerking te worden gewaardeerd tegen de reële waarde, onder aftrek van transactiekosten. Overige vorderingen en financiële verplichtingen dienen na eerste verwerking te worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen, gecorrigeerd voor eventuele waardeverminderingen indien er sprake is van oninbaarheid.

1.3.5 Schattingswijzigingen

In 2021 hebben geen wijzigingen plaatsgevonden in de overlevingsgrondslagen, de opslag voor uitvoeringskosten en de opslag voor premievrijstelling van het fonds. Wel heeft er in 2021 de eerste van de stapsgewijze aanpassing plaatsgevonden in de UFR.

1.3.6 Beleggingen

Onroerend goed

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in indirect onroerend goed worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Aandelen en participaties in instellingen welke niet beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in aandelen worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Aandelen en participaties in instellingen welke niet beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Vastrentende waarden

Hieronder zijn opgenomen:

- Obligaties;
- Hypothecaire leningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente;
- Beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in vastrentende waarden;
- Deposito's.

Beursgenoteerde obligaties en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen die beleggen in obligaties worden gewaardeerd tegen de beurskoers per balansdatum. Obligaties en participaties in instellingen die niet beursgenoteerd zijn, worden gewaardeerd tegen intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Hypothecaire leningen, leningen op schuldbekentenis en andere waardepapieren met een vaste of variabele rente worden gewaardeerd tegen de geschatte toekomstige netto kasstromen die uit de beleggingen zullen toevloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente, rekening houdend met het risicoprofiel, waaronder het krediet- en liquiditeitsrisico, en de looptijd van de belegging.

Middels de beleggingsfondsen is er per 31 december 2021 voor € 578.000 belegd in CRH bedrijven. Dit is 0,05% van de totale beleggingsportefeuille.

Derivaten

Derivaten zijn financiële instrumenten die zijn afgeleid van meer traditionele producten zoals aandelen en obligaties. Voorbeelden van derivaten zijn valutatermijncontracten, interest rate swaps, futures, swaptions en credit default swaps. Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering per balansdatum, of als deze er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingsmodellen.

De posities uit hoofde van derivatencontracten betreffen valutaderivaten en worden opgenomen onder de beleggingen. Deze zijn gebaseerd op de marktwaarde van de betreffende valuta op balansdatum.

1.3.7 Vorderingen, liquide middelen en schulden

Vorderingen die geen deel uitmaken van de beleggingsportefeuille, liquide middelen en schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering van vorderingen wordt zo nodig rekening gehouden met waardeverminderingen wegens oninbaarheid.

1.3.8 Technische voorzieningen

De voorziening pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd tegen reële waarde. De reële waarde is bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente welke is gebaseerd op de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB.

De inschatting van de toekomstige kasstromen vindt plaats door rekening te houden met actuele overlevingsgrondslagen. De voorziening pensioenverplichtingen voor het boekjaar 2021 is gebaseerd op de laatst gepubliceerde prognosetafel AG2020.

Deze tafel wordt gecorrigeerd op basis van leeftijdsafhankelijke correctiefactoren op basis van inkomensklasse “Hoog-midden” voor mannen en op inkomensklasse “midden” voor vrouwen volgens het Mercermodel 2019. Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende pensioenreglementen en van de over de verstreken dienstjaren verworven aanspraken.

Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of over de aanspraken en ingegane pensioenen toeslag wordt verleend en in hoeverre dit zal gebeuren. Per 1 januari 2021 kon gelet op de financiële positie van het fonds geen toeslag worden verleend.

De bij de berekening van de technische voorziening voor uitgesteld nabestaandenpensioen voor actieve deelnemers en slapers in aanmerking genomen partnerfrequenties voor mannen en vrouwen zijn conform de overlevingstabellen van het AG over de waarnemingsperiode 1980-1985. Voor het uitruilbare nabestaandenpensioen is deze frequentie op pensioenleeftijd 68 gelijk aan 1. Voor de verzekering van het nabestaandenpensioen is aangenomen dat de partner drie jaar jonger is dan de verzekerde man en drie jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voor uitgesteld wezenpensioen wordt de technische voorziening gelijkgesteld aan 1,5% van de technische voorziening voor uitgesteld nabestaandenpensioen.

De jaarlijkse pensioenopbouw van de arbeidsongeschikte deelnemers is begrepen in de opgebouwde aanspraken. Voor de toekomstige opbouw van deze deelnemers is in de voorziening pensioenverplichtingen begrepen de contante waarde van de toekomstige vrijgestelde premies. Hierbij wordt rekening gehouden met de mate van premievrije opbouw, die afhankelijk is van de mate van arbeidsongeschiktheid. Hierbij is ervan uitgegaan dat er geen revalidatie zal plaatsvinden. Tevens is rekening gehouden met de toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die naar verwachting arbeidsongeschiktheid zullen worden verklaard. Met betrekking tot deze laatste categorie is de verplichting geschat op basis van ervaringscijfers. De premievrijstelling wordt gefinancierd door middel van een opslag van 3% van de bruto premie.

In het jaar 2021 is de hoogte van deze opslag geëvalueerd. Conclusie was dat de opslag van 3% over langere termijn bezien voldoende prudent is.

Met toekomstige excassokosten is rekening gehouden door de netto technische voorzieningen te verhogen met een opslag van 2,7%. Ook de hoogte van deze opslag is in het jaar 2021 geëvalueerd. Ook hier was de conclusie om de opslag van 2,7% te handhaven.

1.3.9 Herverzekerd deel technische voorziening

De technische voorziening voor risico van de herverzekeraar betreffen de aanspraken die bij Aegon zijn ondergebracht. De waarderingsgrondslagen van deze aanspraken zijn gelijk aan de fondsgrondslagen (zonder afslag voor kredietrisico). Het herverzekeringsdeel technische voorzieningen (onderdeel van de passiva) is gelijk aan de technische voorzieningen voor risico van de herverzekeraar onder aftrek van de opslag voor excassokosten ad 2,7% die niet door de herverzekeraar wordt vergoed.

1.3.10 Grondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Premiebijdragen

Als premiebijdragen worden verantwoord de op het boekjaar betrekking hebbende bijdragen van werkgevers en deelnemers welke voor het boekjaar zijn vastgesteld, respectievelijk bekend zijn geworden, waarbij rekening is gehouden met eventueel verleende premiekortingen en/of premieopslagen. Met toekomstige administratie- en excassokosten wordt rekening gehouden door een opslag te hanteren van 1,25% van de pensioengrondslagsom ter dekking van de administratiekosten en 2,3% van de netto premie in verband met toekomstige excassokosten.

Beleggingsresultaten

Beleggingsresultaten bestaan uit:

- Directe beleggingsopbrengsten
- Indirecte beleggingsopbrengsten
- In aftrek gebrachte kosten van vermogensbeheer
- In aftrek gebrachte transactiekosten

De directe beleggingsopbrengsten hebben betrekking op ontvangen huren, dividenden en rente. Huuropbrengsten worden lineair opgenomen gedurende de huurperiode. Dividenden worden in de staat van baten en lasten verwerkt indien het fonds daarop recht heeft verkregen en hun ontvangst waarschijnlijk is. Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de staat van baten en lasten verwerkt indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

De indirecte beleggingsopbrengsten hebben betrekking op gerealiseerde en ongerealiseerde waardeinstijgingen of waardedalingen van de beleggingen.

De in aftrek gebrachte kosten van vermogensbeheer hebben betrekking op het beheer van de vastrentende en aandelen portefeuille gedurende de verslagperiode alsmede met de overige kosten van vermogensbeheer. De beheerfee is in mindering gebracht op de koersen van de fondsen en komen dus ten laste van de performance van de fondsen.

Pensioenuitkeringen

Pensioenen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De kosten worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten

De bij overdracht van pensioenen bepaalde overdrachtswaarden zijn gebaseerd op de wettelijke berekeningsgrondslagen. De in- en uitgaande waardeoverdrachten worden toegerekend aan het verslagjaar waarin de bijbehorende pensioenaanspraken zijn verwerkt.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

De mutatie voorziening voor pensioenverplichtingen bestaat uit de volgende componenten:

Pensioenopbouw: de kosten van één jaar inkoop; toerekening vindt plaats aan de periode waarin de opbouw van pensioenrechten plaatsvindt.

Toeslagverlening: de toeslag wordt als last verwerkt voor zover vóór balansdatum een besluit daartoe genomen is.

Rentetoevoeging: de voorziening wordt opgerent op basis van de nominale rente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur met een looptijd van één jaar.

Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten: de vrijval wordt ten gunste van het resultaat verwerkt in de periode waarin de lasten bij de berekening aan de voorziening waren voorzien.

Wijziging marktrente: het effect van de aanpassing van de marktrente gedurende het jaar op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur wordt ultimo het verslagjaar bepaald en in de staat van baten en lasten opgenomen.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten: het saldo van actuariële inkomende en uitgaande waardeoverdrachten wordt toegerekend aan de periode waarin zij betrekking hebben.

Wijziging overlevingsgrondslagen: het effect van wijziging uit hoofde van de overstap naar het meeste recente model 2019 voor ervaringssterfte van Mercer en de gewijzigde indeling binnen dit model van Mercer naar inkomensklasse “hoog-midden” voor mannen en inkomensklasse “midden” voor vrouwen.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen: effect als gevolg van diverse overige oorzaken.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten worden opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

1.4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de directe methode. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Het aan koersveranderingen toe te schrijven verschil tussen de in het kasstroomoverzicht gerapporteerde totale netto-kasstroom en de mutatie van de in de balans opgenomen geldmiddelen wordt afzonderlijk in het kasstroomoverzicht vermeld als onderdeel van de aansluiting tussen de netto-kasstroom en de balansmutatie van de geldmiddelen.

Onder liquide middelen zijn opgenomen de bij banken aangehouden rekening-courantsaldi alsmede deposito's en callgelden.

2. Toelichting op de balans

2.1 Beleggingen

Het verloop van de beleggingen in 2021 is als volgt.

	Onroerend goed	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	19.449	330.698	642.618	1.650	994.415
Aankopen/ expiratie	1.002	3.000	112.313	2.721	119.036
Verkopen/ expiratie	0	20.606	71.254	0	91.860
Herwaardering	6.109	75.296	-/- 35.101	-/- 5.293	41.011
Stand per 31 december	<u>26.560</u>	<u>388.388</u>	<u>648.576</u>	<u>-/- 922</u>	<u>1.062.602</u>
Opgenomen op de balans onder beleggingen	26.560	388.388	648.576		1.063.524
Opgenomen op de balans onder overige passiva	0	0	0	922	922

Specificatie per regio	Totaal
	1.000 EUR
EU	480.944
Noord-Amerika	330.017
Opkomende markten	100.169
Groot-Brittannië	75.438
Japan	26.827
Azië/Pacific	27.162
Overige	22.045
Totaal	<u>1.062.602</u>

Specificatie per bedrijfstak	Aandelen+ Onr. goed	Vastrentende Waarden	Overige Beleggingen	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR

Overheid		132.522		132.522
Financiële instellingen	57.649	124.328	-922	181.055
Nijverheid, handel, industrie	121.211	130.189		251.400
IT, telecom	126.177			126.177
Energie	22.952			22.952
Vastgoed	26.560			26.560
Overige	60.399	261.537		321.936
Stand per 31 december	414.948	648.576	-922	1.062.602

De vastgoed- en aandelen en vast rentende waardenportefeuille zijn belegd in niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.

2020

	Onroerend goed	Aandelen	Vastrenten- de waarden	Overige beleggingen	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	23.034	283.937	601.534	839	909.344
Aankopen/ expiratie	512	83.044	37.175	-/- 2.559	118.172
Verkopen/ expiratie	0	62.443	42.670	0	105.113
Herwaardering	-/- 4.097	26.160	46.579	3.370	72.012
Stand per 31 december	19.449	330.698	642.618	1.650	994.415
Opgenomen op de balans onder beleggingen	19.449	330.698	642.618	1.650	994.415
Opgenomen op de balans onder overige passiva	0	0	0	0	0

Specificatie per regio	Totaal
	1.000 EUR
EU	478.860
Noord-Amerika	260.681
Opkomende markten	122.410
Groot-Brittannië	58.646
Japan	33.503
Azië/Pacific	23.517
Overige	16.798
Totaal	994.415

Specificatie per bedrijfstak	Aandelen+ Onr. goed 1.000 EUR	Vastrentende Waarden 1.000 EUR	Overige Beleggingen 1.000 EUR	Totaal 1.000 EUR
Overheid		282.929		282.929
Financiële instellingen	40.158	119.004	1.650	160.812
Nijverheid, handel, industrie	93.534	149.555		243.089
IT, telecom	93.706			93.706
Energie	18.846			18.846
Vastgoed	27.834			27.834
Overige	76.069	91.130		167.199
Stand per 31 december	350.147	642.618	1.650	994.415

Beleggingen naar waarderingsmethode 2021

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke Taxaties of afgeleid van marktnotering	NCW- berekening	Andere methode
Onroerend goed	36.314	0	0	0
Aandelen	372.517	194	93	0
Vastrentende waarden	623.434	0	46.221	0
Overige beleggingen	-/- 2.303	-/- 13.868	0	0
Totaal	1.029.962	-/- 13.674	46.314	0

Voor de waardering van de posten onroerend goed, aandelen en vastrentende waarden geldt dat deze ultimo 2021 volledig waren belegd in beleggingsfondsen. Deze fondsen kennen een jaarlijkse intrinsieke waardebeoordeling, dagelijkse toe- en uittredingsmomenten (met uitzondering van het hypotheekfonds) en hebben voornamelijk beursgenoteerde stukken in portefeuille. De waardering van de niet beursgenoteerde beleggingsfondsen vindt plaats op intrinsieke waarde. De bepaling van de reële waarde van de hypotheekportefeuille geschiedt door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren tegen de Aegon rente, rekening houdend met vervroegde aflossingen van de klant. Hierbij houdt Aegon rekening met het markttarief en wordt de waarderingsgrondslag aangepast indien de Aegon rente buiten een bandbreedte van het markttarief van +/-25bps valt.

De post overige beleggingen betreft de valutaderivaten die het fonds heeft afgesloten om het valutarisico van de dollar, de yen en het pond af te dekken. De waardering van deze derivaten is gebaseerd op de marktwaarde van de valuta per balansdatum.

2.2 Derivaten

Het fonds maakt gebruik van derivaten om valutarisico's af te dekken. Naast de afdekking van de valutarisico's binnen de beleggingsfondsen, heeft het pensioenfonds aanvullend alleen de dollar aanvullend afgedekt. Het valutarisico van de Dollar bedroeg per 31 december 2021 strategisch maximaal 5% van de beleggingsportefeuille. Het is het beleid van het fonds om geen derivaten af te sluiten voor speculatieve doeleinden. Het kenmerk van derivaten is dat bij het aangaan van het contract veelal geen kasstromen plaatsvinden (waarde nihil) maar dat door de hoge mate van 'leverage' de waarde van de contracten nadien erg volatiel is en een grote impact kan hebben op het resultaat van het fonds. De volgende tabel laat de marktwaarde van de derivaten zien in relatie tot de onderliggende waarden. De onderliggende waarde is de maatstaf op basis waarvan waardeveranderingen worden gemeten en afgerekend.

	2021			2020		
	Actief	Passief	Onderliggende waarde	Actief	Passief	Onderliggende waarde
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Valuta- swaps	95	1.017	71.831	1.650	0	53.246

2.3 Vorderingen en overlopende activa

Te vorderen premies werkgevers
Betaald Collateral valutaderivaten
Diversen
Stand ultimo boekjaar

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
	888	860
	1.310	0
	14	8
	2.212	868

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar.

2.4 Overige activa

Liquide middelen ultimo boekjaar

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
	1.113	23.068

Onder de liquide middelen zijn opgenomen de tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

2.5 Stichtingskapitaal en reserves

Het verloop is als volgt:

Stand ultimo vorig boekjaar
Bestemming resultaat boekjaar
Stand ultimo boekjaar

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
	-/- 64.253	-/- 22.376
	123.263	-/- 41.877
	59.010	-/- 64.253

De pensioenwet stelt eisen aan het eigen vermogen van pensioenfondsen. De voor het fonds relevante kengetallen in relatie tot de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn als volgt.

Minimaal vereist vermogen
Vereist vermogen
Actuele dekkingsgraad ultimo boekjaar
Beleidsdekkingsgraad ultimo boekjaar

	2021	2020
	104,0%	104,1%
	115,5%	114,7%
	105,8%	94,2%
	101,3%	89,1%

De vermogenspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als dekkingstekort. Voor de berekening van het vereist vermogen wordt gebruik gemaakt van een standaardmodel. De actuele dekkingsgraad wordt bepaald als het vermogen van het fonds gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen. De beleidsdekkingsgraad is gebaseerd op de ultimo maandstanden van de actuele dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden.

Herstelplan

Begin 2022 heeft op grond van de geraamde financiële positie een evaluatie van het herstelplan plaatsgevonden. Conclusie van deze evaluatie was dat er sprake is van een concreet en haalbaar herstelplan. In de loop van 2022 is het herstelplan goedgekeurd door DNB.

2.6 Technische voorzieningen

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	1.003.654	1.078.286
Voorziening pensioenverplichtingen herverzekering	17.772	19.584
Overige technische voorzieningen	2.301	2.951
Stand ultimo boekjaar	1.023.727	1.100.821

Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	1078.286	933.557
Toevoeging pensioenopbouw	23.098	26.011
Indexatie en overige toeslagen	0	0
Rentetoevoeging	-/- 5.817	-/- 3.076
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-/- 13.915	-/- 13.155
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-/- 989	-/- 913
Wijziging marktrente	-/-77.196	148.557
Mutatie overdracht van rechten	789	110
Aanpassing overlevingsgrondslagen	0	-/- 24.704
Wijziging opslag voor excassokosten	0	0
Aanpassing opbouwpercentage	699	-/- 2.755
Pensioenopbouw vanuit overgangsregeling 55-min	154	15.930
Overige mutaties	-/- 1.455	-/- 1.276
Stand per 31 december	1.003.654	1.078.286

De voorziening pensioenverplichtingen nam in het boekjaar af van 1.0078.286 per 31 december 2020 naar 1.003.654 per 31 december 2021. De belangrijkste oorzaak voor de daling van de voorziening was de gestegen marktrente.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld.

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actieven	194.092	377.022
Slapers	563.876	457.329
Gepensioneerden	245.686	243.935
Netto pensioenverplichtingen	1.003.654	1.078.286

Voorziening pensioenverplichtingen herverzekering
Het verloop van deze voorziening is als volgt.

Stand 1 januari
Mutaties boekjaar
Stand 31 december

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
	19.584	18.744
	-/- 1.812	840
	17.772	19.584

Het verloop van de voorziening pensioenverplichtingen herverzekering kan als volgt worden weergegeven:

Voorziening pensioenverplichtingen herverzekering

Stand 1 januari
Rentetoevoeging
Onttrekking wegens uitkeringen
Wijziging RTS
Wijziging overlevingsgrondslagen
Overige mutaties boekjaar
Stand 31 december

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
	19.584	18.744
	-/- 102	-/- 59
	-/- 651	-/- 620
	-/- 1.163	1.871
	0	-/- 426
	104	74
	17.772	19.584

Deze post betreft bij Aegon herverzekerde pensioenen van deelnemers die tot 1 januari 2001 deelnamen in het pensioenfonds NBM Amstelland en per die datum deelnemer werden in het pensioenfonds Cementbouw. De pensioenregeling van NBM Amstelland was verzekerd bij Aegon. Deze deelnemers kregen een totaal-toezegging van het Pensioenfonds Cementbouw omdat het de bedoeling was dat de bij Aegon opgebouwde pensioenen zouden worden overgedragen naar het Pensioenfonds Cementbouw. Uiteindelijk is deze beoogde collectieve waardeoverdracht nooit geëffectueerd. De betreffende deelnemers krijgen vanaf de pensioendatum het pensioen uitbetaald inclusief het bij Aegon verzekerde pensioen. Aegon maakt het aldaar verzekerde pensioen vanaf de pensioendatum over aan CRH Pensioenfonds in haar rol als rechtsopvolger van Pensioenfonds Cementbouw. Op de voorziening pensioenverplichtingen herverzekering is de opslag voor excassokosten op de technische voorzieningen in mindering gebracht omdat deze opslag niet van de herverzekeraar wordt ontvangen.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

2.6.1 Overige technische voorzieningen

Voorziening Invaliditeitspensioen

Het verloop van de voorziening Invaliditeitspensioen is als volgt.

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR

Stand 1 januari	976	1.037
Mutatie boekjaar	-/- 113	-/- 61
Stand 31 december	863	976

Deze voorziening omvat de contante waarde van de ingegane WAO-hiaatpensioenen. Deze voorziening heeft een overwegend langlopend karakter.

IBNR Arbeidsongeschiktheid

Het verloop van de voorziening IBNR is als volgt.

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand 1 januari	1.975	1.879
Mutatie boekjaar	-/- 537	96
Stand 31 december	1.438	1.975

Deze voorziening heeft betrekking op schadegevallen als gevolg van arbeidsongeschiktheid die al wel is opgetreden maar nog niet bij het fonds is gemeld omdat gedurende de eerste twee jaar zieke werknemers door de werkgever worden doorbetaald. De omvang van de niet gemelde schade is geraamd op tweemaal de jaarpremie voor voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid. Deze voorziening nam in het verslagjaar toe af 537 (in 2020 toename 96). Het verschil in toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de gestegen rente.

Totaal overige technische voorzieningen

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Voorziening Invaliditeitspensioen	863	976
Voorziening IBNR Arbeidsongeschiktheid	1.438	1.975
Totaal overige technische voorzieningen	2.301	2.951

2.7 Schulden en overlopende passiva

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Schulden pensioenactiviteiten:		
- Schulden aan werkgevers	45	27
- Te betalen loonheffing	313	298
- Te betalen advies- en administratiekosten	311	354
Schulden beleggingsactiviteiten:		
- Valuta derivaten	922	0
- Ontvangen collateral	0	440
- Te betalen beheerfee	267	234
Overige schulden	26	14
Stand ultimo boekjaar	1.884	1.367

De schulden en overlopende passiva hebben een looptijd van korter dan één jaar.

3. Toelichting op de staat van baten en lasten

3.1 Premiebijdragen

De premiebijdragen van de aangesloten ondernemingen en deelnemers zijn als volgt.

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Werkgeversdeel	16.525	19.719
Werknemersdeel	3.722	4.400
Premie overgangsregeling 55-min	137	17.024
	20.384	41.143

De zuivere kostendeekkende premie is als volgt opgebouwd.

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	23.177	26.234
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	3.477	4.329
Opslag voor uitvoeringskosten	570	614
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	0	0
Totaal kostendeekkende premie	27.224	31.177

De ontvangen premie over 2021 (exclusief de overgangsregeling 55-min) bedraagt 20.247. De benodigde premie (inclusief solvabiliteitsopslag) bedroeg 27.224. Er was derhalve sprake van een tekort van 6.977. Na aftrek van de solvabiliteitsopslag resteert een tekort van 3.500.

Voor de toets op kostendeekkendheid is de ex-ante kostendeekkende toetspremie van belang. Deze bedroeg 17.278. De hier tegenover staande ex-ante feitelijke premie (exclusief premie overgangsregeling 55-min) bedroeg 22.293. en was 5.015 hoger dan de kostendeekkende toetspremie ad 17.278. De premie over 2021 is derhalve ex-ante Deze bedragen zijn conform de in het eerste kwartaal van 2021 aan DNB gerapporteerde bedragen in de premierapportage.

De feitelijke ontvangen premie na aftrek van de opslag voor administratiekosten bedraagt 19.677 (20.247 -/- 570). Actuarieel benodigd was 23.177. De premiedekkingsgraad komt daarmee op 84,9% (2020; 89,6%). Dit is beneden de door het bestuur vastgestelde ondergrens van 90%.

De ex-post kostendeekkende premie is als volgt opgebouwd.

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Actuariële premie benodigd voor onvoorwaardelijke verplichtingen	9.307	10.818
Opslag voor het in stand houden van het eigen vermogen	1.396	1.785
Opslag voor uitvoeringskosten	596	541
Bijdrage aan voorwaardelijke onderdelen	4.342	5.269
Totaal kostendeekkende premie	15.641	18.413

3.2 Beleggingsresultaten

2021	Onroerend goed	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen + derivaten	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Direct resultaat	1.002	0	412	-/- 50	1.364
Waardeveranderingen	6.109	75.296	-/- 35.101	-/- 5.293	41.011
Korting -/- kosten vermogensbeheer	-/- 15	-/- 555	136	0	-/- 434
Totaal	7.096	74.741	-/- 34.553	-/- 5.343	41.941

2020	Onroerend goed	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige beleggingen + derivaten	Totaal
	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR
Direct resultaat	513	3.285	494	-/- 30	4.262
Waardeveranderingen	-/- 4.097	26.160	46.579	3.370	72.012
Korting -/- kosten vermogensbeheer	-/- 14	-/- 344	100	0	-/- 258
Totaal	-/- 3.598	29.101	47.173	3.340	76.016

Kosten van vermogensbeheer

	2021 1.000 EUR	2020 1.000 EUR
Transactiekosten	6	61
Beheerfee, rechtstreeks aan vermogensbeheerder	1.209	1.105
Vermogensbeheerkosten toegerekend vanuit administratiekosten	212	158
Af: Korting beheervergoeding vermogensbeheerder	-/- 993	-/- 1.066
Saldo	434	258

3.3 Overige baten

	2021 1.000 EUR	2020 1.000 EUR
	0	0
	0	0

3.4 Pensioenuitkeringen

	Aantallen	2021	2020
	31-12-2021	1.000 EUR	1.000 EUR
Ouderdomspensioen	1.278	11.229	10.569
Partnerpensioen	379	2.668	2.540
Wezenpensioen	41	44	58
Arbeidsongeschiktheidspensioen	26	85	91
	1.724	14.026	13.258

3.5 Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Pensioenbureau	530	507
Inhuur t.b.v. notulering	23	0
Kosten pensioenadministratiepakket	97	108
Administratiekosten	33	31
Advies- en actuariskosten	263	297
Kosten accountant	50	53
Kosten toezichhouders	67	67
Kosten beleggingsadvies	75	58
Opleidingskosten bestuur	18	5
Bestuur	2	2
Verantwoordingsorgaan	2	2
Visitatiecommissie	17	17
	1.177	1.147
Af: Toegerekend aan vermogensbeheerkosten	-/ - 212	-/ - 158
Totaal administratiekosten	965	989

De kosten van het pensioenadministratiepakket namen met 11 af van 108 in 2020 tot 97 in 2021. Belangrijkste oorzaak hiervan is het wegvallen van de implementatiekosten van de excassomodule. Deze implementatie heeft in 2020 eenmalig tot hogere kosten geleid.

In 2021 is men gestart met het uitbesteden van de notulering van de Bestuursvergaderingen en de Beleggingscommissievergaderingen. Deze additionele kosten bedragen in 2021 23.

De kosten voor beleggingsadvies stegen van 58 in 2020 naar 75 in 2021. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2021 een aantal extra vergaderingen werd gehouden. Daarnaast is in 2021 gestart met het opstellen van investmentcases.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd. De accountantskosten, zoals hierboven opgenomen als onderdeel van de pensioenuitvoeringskosten, kunnen worden gespecificeerd zoals hieronder weergegeven.

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Controle van de jaarrekening	48	44
Extra kosten jaarrekening 2019	0	2
Audit in kader van gegevensaanlevering UWV	0	7
SFH intern toezicht	2	0
	50	53

3.6 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Stand per 1 januari	1.078.286	933.557
Pensioenopbouw	23.098	26.011
Toeslagverlening	0	0
Rentetoevoeging	-/- 5.817	-/- 3.076
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en –uitvoeringskosten	-/- 14.904	-/- 14.068
Wijziging rentetermijnstructuur	-/- 77.196	148.557
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	789	110
Wijziging uit hoofde van aanpassing levenskansen	0	-/- 24.704
Wijziging overige technische grondslagen	0	0
Aanpassing opbouwpercentage	699	-/- 2.755
Pensioenopbouw uit overgangsregeling 55-min	154	15.930
Overige mutaties	-/- 1.455	-/- 1.276
Stand per 31 december	1.003.654	1.078.286

De post pensioenopbouw betreft de kosten van één jaar diensttijdopbouw. Deze post is 2.913 lager dan in 2020. Dit is het gevolg van de verlaging van het opbouwpercentage per 1 januari 2021 van 1,50% naar 1,35%. Daarnaast is de deelname van enkele bedrijven in de loop van 2021 waardoor er minder deelnemers pensioen opbouwen.

Er heeft per 1 januari 2021 evenals in 2020 geen toeslagverlening plaats gevonden.

De rentetoevoeging bedraagt -/- 0,533% (2020 -/- 0,324%) en betreft de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur aan het begin van het boekjaar. De marktrente op basis van de rentetermijnstructuur behorend bij het profiel van de verplichtingen bedraagt per ultimo verslagjaar 0,60% tegen 0,20% aan het begin van het verslagjaar.

De omrekening naar de nieuwe rentetermijnstructuur is opgenomen in de post wijziging marktrente. Per saldo steeg de marktrente in 2021 met circa 0,4%-punt. Dit leidde tot een daling van de voorziening pensioenverplichtingen van 77.196.

Het opbouwpercentage is per 1 januari 2021 verlaagd van 1,50% naar 1,35%. Voor het jaar 2022 is dit percentage weer verhoogd naar 1,50%. De voorziening voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw is met ingang van 31 december 2021 gebaseerd op 1,50%. De leidde tot een toename in de voorziening van 699.

De post overige mutaties betreft een vrijval van 1.455 in het boekjaar 2021. Hierin zijn o.a. begrepen een positief resultaat op sterfte ad 1.171 en een positief resultaat op arbeidsongeschiktheid ad 459.

3.7 Mutatie overige technische voorzieningen

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Mutatie Voorziening Invaliditeitspensioen	-/- 113	-/- 61
Mutatie Voorziening Arbeidsongeschiktheid IBNR	-/- 537	96
	-/- 650	35

De mutatie van de voorziening Invaliditeitspensioen betreft nagenoeg geheel de vrijval in verband met de in het boekjaar betaalde uitkeringen.

De daling van de mutatie voorziening IBNR arbeidsongeschiktheid is te wijten aan de gestegen rente. Hierdoor dalen de kosten van verleende premievrijstelling.

3.8 Saldo overdracht van rechten

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Uitgaande waardeoverdrachten, regulier	0	0
Uitgaande waardeoverdrachten, kleine pensioenen	448	345
Inkomende waardeoverdrachten, regulier	0	0
Inkomende waardeoverdrachten, kleine pensioenen	1.230	463
Per saldo uitgaande overdrachten	-/- 782	-/- 118

3.9 Overige lasten

	2021	2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
Afkopen	106	100
Premie herverzekering	29	43
	135	143

Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn bij CRH Nederland. De hieraan verbonden kosten zijn door CRH Nederland aan het fonds doorbelast.

Bezoldiging bestuurders

De bezoldiging in de vorm van een onkostenvergoeding voor de bestuurders bedraagt in 2021 EUR 2.000 (2020: EUR 3.000).

Verbonden partijen

(a) *Identiteit van verbonden partijen*

Door het fonds worden de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de Raad van Toezicht alsmede adviseurs en externe leden van commissies tot de zogenaamde ‘verbonden partijen’ gerekend.

(b) *Transacties met bestuurders*

Er zijn geen leningen verstrekt aan noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

(c) *Overige transacties met verbonden partijen*

Verwezen wordt naar de uitvoeringsovereenkomst tussen fonds en werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er is geen sprake van niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

4. Risicobeheer

Solvabiliteitsrisico

In het bestuursverslag is ingegaan op de beleidsmatige aspecten van het risicobeheer. In deze paragraaf worden de kwantitatieve en kwalitatieve toelichtingen op de posten in de balans opgenomen. Het bestuur houdt in nauwe samenwerking met de risicomanagementcommissie van het fonds toezicht op het beheersen van de risico's. Aan de hand van de vastgestelde risicomatrix zijn in het boekjaar de diverse risico's periodiek getoetst.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen om te kunnen voldoen aan haar (toekomstige) pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten conform de richtlijnen welke bepaald zijn door de toezichthouder. De solvabiliteit wordt gemeten aan de hand van de actuele dekkingsgraad en het vereist vermogen. Onderstaand ziet u de solvabiliteit van het fonds berekend op basis van de door de toezichthouder voorgeschreven methodiek waarbij gekeken wordt naar beschikbaarheid van buffers ter dekking van de diverse risico's welke een impact hebben op de mate waarin het fonds in staat wordt geacht te kunnen voldoen aan haar toekomstige verplichtingen.

De actuele dekkingsgraad van het fonds steeg in het afgelopen boekjaar van 94,2% op 31 december 2020 tot 105,8% op 31 december 2021.

Vereist vermogen

Zoals hiervoor genoemd dient het fonds op grond van de pensioenwet te beschikken over een vereist vermogen. Hierbij wordt voor een zestal risicofactoren het effect gemeten van een onmiddellijke verandering op het vermogen.

1. Renterisico (S1)

Bij de bepaling van het renterisico wordt uitgegaan van de meest ongunstige wijziging van de rentetermijnstructuur (c.q. een daling van de rente) volgens een vastgestelde tabel. Een daling van de rente leidt tot een verhoging van de voorziening en tot een waardeinstijging van de vastrentende waarden. Het saldo van deze twee effecten vormen samen het renterisico.

Het renterisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen van een financieel instrument fluctueert als gevolg van wijzigingen in de markttrentetarieven. Het door het fonds gelopen risico wegens fluctuaties in de marktrentes heeft zowel betrekking op de vastrentende beleggingen als op de voorziening pensioenverplichtingen. Als de rente stijgt of daalt heeft dit effect op de marktwaarde van de beleggingen en de pensioenverplichtingen. De rentegevoeligheid van het fonds is afhankelijk van de gemiddelde looptijd van de vastrentende beleggingen ten opzichte van de gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen. Het fonds beheerst het renterisico door de gemiddelde looptijd van de beleggingen te verlengen. Het fonds belegt hiertoe in een combinatie van Duration Matching Fondsen, bedrijfsobligatiefondsen en een hypotheekfonds. De Duration Matching fondsen kennen een M, een L en een XL variant met verschillende looptijden. Door de verhouding tussen deze drie looptijden te optimaliseren wordt de curve van 35% van de verplichtingen zo goed mogelijk nagebootst. Het curve risico wordt hiermee zo veel mogelijk beperkt. De mate van afdekking van het renterisico per 31 december 2021 op basis van marktrente wordt geraamd op 34,2%.

2021	2020
------	------

Gemiddelde looptijd van vastrentende beleggingen	16,1	16,3
Gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen	22,5	23,2

De gemiddelde looptijd van de pensioenverplichtingen is berekend rekening houdend met de door DNB gepubliceerde RTS ultimo boekjaar.

De gevoeligheid van het renterisico op de actuele dekkingsgraad van het fonds kan als volgt worden weergegeven.

	1% daling	1% stijging
Impact op de actuele dekkingsgraad 2021	-/- 13,1%	15,1%
Impact op de actuele dekkingsgraad 2020	-/- 11,4%	13,2%

2. Zakelijke waarden risico (S2)

De beleggingsportefeuille zakelijke waarden (aandelen) van het fonds staat bloot aan een marktprijsrisico dat voortvloeit uit onzekerheden omtrent de toekomstige waarde van de aandelen waarin is belegd. Het fonds beheerst het prijsrisico door middel van diversificatie en de in het mandaat aan de vermogensbeheerder vastgelegde maximale afwijkingen van de benchmark. Periodiek rapporteert de vermogensbeheerder aan de door het bestuur ingestelde beleggingscommissie. De beleggingscommissie rapporteert en adviseert periodiek aan het bestuur.

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een daling van de zakelijke waarden aan de hand van een daling van de benchmark voor aandelen met 30% voor beursgenoteerde aandelen in ontwikkelde markten plus beursgenoteerd vastgoed, met 40% voor emerging markets en voor private equity, en een daling van de benchmark voor niet-beursgenoteerd onroerend goed met 15%. Tussen de hier onderscheiden risico's wordt een correlatie van 0,75 gehanteerd.

3. Valutarisico (S3)

Valutarisico is het risico dat de reële waarde van toekomstige kasstromen fluctueert als gevolg van wijzigingen in valutakoersen. De blootstelling van het fonds aan het risico van wijzigingen in valutakoersen heeft uitsluitend betrekking op de beleggingen van het fonds.

Het afdekkingsbeleid ziet er als volgt uit.

- Totale non-Euro valuta exposure (niet afgedekt):
 - 13,5% met bandbreedte van +3,0% (dus max. 16.5% aan non-Euro currency exposure; geen minimum)
- Ontwikkelde landen valuta exposure:
 - Maximaal 5% aan US\$ exposure
 - Maximaal 2.5% per overig individueel ontwikkelde landen valuta exposure
- Opkomende/Frontier landen valuta exposure:
 - Maximaal 1.5% per valuta
 - Voor Renminbi/Yuan geldt een valutilimiet van maximaal 2.5% gezien de omvang van de marktkapitalisatie en economie van China.

De valutapositie voor en na afdekking kan als volgt worden weergegeven.

	2021		
Beleggingen in vreemde valuta	Valuta afdekking	Netto-positie	Netto-positie

	1.000 EUR	1.000 EUR	1.000 EUR	%
US-Dollar	344.502	299.688	44.814	4,2%
Britse Pond	23.444	14.053	9.391	0,9%
Japanse Yen	20.094	12.771	7.323	0,7%
Overige valuta	116.653	23.027	93.626	8,8%
Sub-totaal	504.693	349.539	155.154	14,6%
Euro	557.913	349.539	907.452	85,4%
Totaal	1.062.606	0	1.062.606	100,0%

Uit de tabel blijkt dat alle vreemde valutaposities zich binnen de maximale posities begeven.

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een daling van de valutakoersen in ontwikkelde markten met 20% en in opkomende markten van 35%.

4. Commodities (S4)

De aan te houden buffer houdt rekening met een effect van een afwijking van de benchmark voor commodities met 35%.

5. Kredietrisico (S5)

Het Kredietrisico is het risico dat een tegenpartij de verplichtingen niet nakomt die voortvloeien uit een financieel instrument of een contract met een afnemer, waardoor financiële schade ontstaat. Het fonds staat bloot aan kredietrisico in verband met haar operationele activiteiten (voornamelijk premievorderingen en vorderingen op herverzekeraars) en beleggingsactiviteiten.

De aan te houden buffer voor dit risico wordt bepaald aan de hand van een veronderstelde stijging van de creditspreads waarbij onderscheid wordt gemaakt naar ratingklasse:

- Europese staatsobligaties met een AAA-rating geen stijging;
- Overige instrumenten met een AAA-rating, een stijging van 60 basispunten;
- Instrumenten met een AA rating, een stijging van 80 basispunten;
- Instrumenten met een A rating, een stijging van 130 basispunten;
- Instrumenten met een BBB rating, een stijging van 180 basispunten;
- Instrumenten met een lagere of zonder rating, een stijging van 530 basispunten.

Premievorderingen

Het debiteurenrisico wordt door het fonds beheerst met inachtneming van het vastgestelde beleid, procedures en controles van het fonds.

Vordering op herverzekeraar

In de balans is een vordering op Aegon opgenomen in verband met de vordering van herverzekerde pensioenaanspraken van actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers. Op deze post is geen afslag in verband met kredietrisico in mindering gebracht.

Beleggingen

Het kredietrisico dat voortvloeit uit de beleggingen wordt beheerst in overeenstemming met het beleid van het fonds. Het is het beleid van het fonds om uitsluitend beleggingstransacties af te sluiten met te goeder naam en faam bekendstaande tegenpartijen.

Kredietrisico kan worden uitgedrukt in een creditrating. Creditratings variëren van AAA (zeer kredietwaardig) tot de laagste rating C. De verdeling van de vastrentende waarden naar creditrating is als volgt.

Credit Rating Klasse	31 december 2021	31 december 2020
	1.000 EUR	1.000 EUR
AAA	78.813	75.293
AA	35.866	31.765
A	271.407	296.991
BBB	172.378	164.376
Lager dan BBB	65.658	59.332
Geen rating	22.899	13.722
Liquiditeiten begrepen in beleggingen	1.555	1.139
Totaal vastrentende waarden	648.576	642.618

6. Verzekeringstechnisch risico (S6)

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat voor de levenslange uitkeringen te weinig (of te veel) wordt voorzien. Het belangrijkste risico is het langlevensrisico. Het langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld door het fonds is verondersteld.

De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen vindt plaats op grond van de prognosetafel AG2020 waarbij een leeftijdsafhankelijke tabel voor de afwijkende sterftekansen van de populatie van het fonds is toegepast. Voor wat betreft deze correctiefactoren wordt gebruik gemaakt van het Mercermodel 2019 inkomensklasse “Hoog-midden” voor mannen en “midden” voor vrouwen. De verwachting is dat het langlevensrisico hiermee op adequate wijze in de waardering van de pensioenverplichtingen is verdisconteerd.

De verzekeringstechnische risico's betreffen drie risicofactoren die verband houden met sterfte. Het procesrisico, de sterfteonzekerheid (TSO) en negatieve stochastische afwijkingen (NSA). Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De risicofactoren TSO en NSA houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

7. Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds over onvoldoende liquiditeit beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Omdat de inkomende geldstroom in de vorm van premies en directe beleggingsopbrengsten de uitgaande geldstroom in de vorm van uitkeringen, kosten en uitgaande waardeoverdrachten ruim te boven gaat, is het liquiditeitsrisico van het fonds te verwaarlozen. Wel bestaat het risico dat bij extreme marktontwikkelingen de contractuele betalingsverplichtingen uit hoofde van valutacontracten kunnen leiden tot gedwongen verkoop van beleggingen, waarbij niet altijd de beste prijs verkregen kan worden. Dit risico wordt gelijk aan 0 verondersteld.

8. Concentratierisico (S8)

Concentraties van risico's kunnen zich voordoen als gevolg van risico's ten opzichte van één debiteur of ten opzichte van een groep van debiteuren met zodanig vergelijkbare kenmerken dat hun mogelijkheden om aan hun verplichtingen te voldoen naar verwachting op vergelijkbare wijze worden beïnvloed door veranderingen in economische of andere omstandigheden. In het beleid van het fonds

staat risicospreiding centraal. Door te beleggen in fondsen wordt een adequate mate van spreiding bewerkstelligd. Dit risico wordt gelijk aan 0 verondersteld.

9. Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door de Risicomanagementcommissie en het bestuur.

Het fiduciair vermogensbeheer is uitbesteed aan NN Investment Partners (NN IP). Met deze partij is een vermogensbeheerovereenkomst en een bijbehorend servicelevel agreement gesloten. Jaarlijks verstrekt NN IP een ISAE 3402 rapport. Dit rapport wordt door het pensioenfonds beoordeeld. De uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden wordt jaarlijks door de beleggingscommissie geëvalueerd. De beleggingscommissie rapporteert hierover aan het bestuur.

De pensioenadministratie wordt in eigen beheer gevoerd met behulp van het administratiepakket van AxyWare BV. Deze organisatie draagt tevens zorg voor de hosting van de data. Hiervoor zijn overeenkomsten afgesloten met AxyWare en de uitbesteding van de data in de Cloud is ook bij DNB gemeld. AxyWare verstrekt jaarlijks een ISAE 3402 verklaring en daarnaast tussentijdse risicorapportages. Deze rapportages worden getoetst binnen de risicomanagementcommissie. Waar nodig wordt hierbij gebruik gemaakt van IT-deskundigen vanuit de CRH organisatie.

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

10. Actief beheer (S10)

Onder actief beheer wordt verstaan het innemen van afwijkende posities ten opzichte van de strategische portefeuille door de portefeuillemanagers. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van een ex-ante tracking error. Deze tracking error meet de verwachte afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en het rendement op de portefeuille volgens de benchmarks. Hoe hoger de tracking error, hoe hoger de mate van actief beheer. Het risicoscenario voor actief beheer is in het standaardmodel vooralsnog alleen op het aandelenrisico (beursgenoteerde aandelen) van toepassing.

De effecten van de factoren S1 tot en met S10 leiden tot onderstaande opstelling van het vereist eigen vermogen per 31 december 2021

Risico's

Bedrag feitelijke Beleggingsmix	Bedrag strategische Beleggingsmix
--	--

	1.000 EUR	1.000 EUR
S1 Renterisico	21.512	20.330
S2 Risico zakelijke waarden	123.223	104.785
S3 Valutarisico	27.009	27.009
S4 Grondstoffenrisico	0	0
S5 Kredietrisico	36.984	40.173
S6 Verzekeringstechnisch risico	30.947	30.947
S10 Actief beheer risico	16.420	13.891
Vereist eigen vermogen	162.129	146.473
TV ultimo 2021	1.023.727	1.023.727
Vereist eigen vermogen 2021	15,8%	14,3%
Vereist eigen vermogen 2020	15,0%	14,7%

Inflatierisico

Het fonds heeft de ambitie om de pensioenen te verhogen op basis van de prijsinflatie. Toeslagverlening (indexatie) vindt uitsluitend plaats als de financiële positie van het fonds dit naar het oordeel van het bestuur toelaat. In het nieuwe FTK wordt de zogenoemde haalbaarheidstoets geïntroduceerd. Hierbij wordt het verwacht pensioenresultaat berekend en afgezet tegen een volledig geïndexeerd pensioen. Dit geeft het fonds en de deelnemer in de nabije toekomst meer inzicht in het inflatierisico. Het beleggingsbeleid van het fonds biedt een beperkte bescherming tegen het inflatierisico. Alleen van de categorie zakelijke waarden waarin strategisch voor 32,5% wordt belegd, wordt een positieve correlatie met de inflatie verwacht.

Reële waarde

De beleggingen en de pensioenverplichtingen zijn in de balans gewaardeerd tegen marktwaarde.

Gebeurtenissen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Deze wijziging volgt uit het advies van de Commissie Paramaters. Deze wijzigingen hebben een drukkend effect op de dekkingsgraad van het fonds. In januari 2021 werd het effect van de eerste stap geraamd op +/- 1,3 procentpunt. Het effect van de tweede stap in januari 2022 wordt geraamd op +/- 1,4 procentpunt.

Resultaatbestemming

In de statuten van Stichting CRH Pensioenfonds is geen expliciete regeling opgenomen omtrent de resultaatbestemming. Voorgesteld wordt het positief resultaat over het jaar 2021 ad 123.263 ten bate te brengen van de overige reserves. Dit voorstel is reeds verwerkt in de jaarrekening.

Amsterdam, 16 juni 2022

Namens de werkgever:
F.A.J. Brouwer (voorzitter)

Namens de gepensioneerden:
R.J. Boesjes (bestuurslid)

Namens de werkgever:
A.N. Jager (bestuurslid)

Namens de werknemers:
P. Weeting (bestuurslid)

Namens de werkgever:
R.H. Pennings (bestuurslid)

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van
Stichting CRH Pensioenfonds

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting CRH Pensioenfonds (hierna ook: “het pensioenfonds”) te Rijswijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting CRH Pensioenfonds op 31 december 2021 en van de staat van baten en lasten over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting CRH Pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 5,3 miljoen. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze bepalend is bij de berekening van de

(beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 159.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken. Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van beleggingen</p> <p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan bijna in zijn geheel uit beleggingen in beleggingsfondsen.</p> <p>In de toelichting bij de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer.</p> <p>In paragraaf 1.3.6 van de toelichting op de balans per 31 december 2021 zijn de gehanteerde waarderingsmethoden en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen uiteengezet.</p>	<p>Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beoordelen van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van vermogensbeheer. Voor zover relevant voor onze controle van de jaarrekening hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportage van de vermogensbeheerder; • voor beleggingen in beleggingsfondsen met een marktnotering: vaststellen dat de waarde per participatie volgens de beleggingsadministratie van het fonds aansluit op de waarde per participatie van een externe bron. • voor beleggingen in beleggingsfondsen zonder een marktnotering: vaststellen dat de waarderingsgrondslagen van de beleggingsfondsen vergelijkbaar zijn met die van het pensioenfonds en dat waarde per participatie volgens de laatste jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde; • toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is gegeven de geldende verslaggevingsregels.
<p>Waardering van de technische voorzieningen</p> <p>De technische voorzieningen zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds.</p> <p>In de toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen weer. In het</p>	<p>Bij de vaststelling van de adequate waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaris. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaris en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken.</p>

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>onderdeel ‘risicomanagement’ (risicoparagraaf) is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet, inclusief onzekerheden.</p>	<p>Door ons is tevens nagegaan of:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaaris worden gehanteerd bij het certificeren de technische voorziening voor pensioenverplichtingen, in alle van materieel belang zijnde aspecten juist, volledig en in overeenstemming met de pensioenregeling zijn opgesteld; • de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico’s; • de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; • de interne beheersing met betrekking tot mutatieverwerking in de pensioenadministratie is geborgd. Het afstemmen met gegevens van externe partijen waaronder de werkgever, maakt deel uit van de interne beheersing.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie bestaande uit de volgende onderdelen; algemene informatie, kerncijfers, verslag van het bestuur, verslag van het verantwoordingsorgaan, reactie van het bestuur op verslag verantwoordingsorgaan, samenvatting van het verslag van de visitatiecommissie, reactie bestuur op de samenvatting van het verslag visitatiecommissie en overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur met betrekking tot de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;

-
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
 - het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
 - het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
 - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 21 juni 2022

Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA

ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting CRH Pensioenfonds te Amsterdam is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting CRH Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 2.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 152.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen. Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132, waaraan niet wordt voldaan omdat het aanwezige vermogen lager is dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Deze situatie bestaat voor zeven achtereenvolgende jaareinden.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting CRH Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezige vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne-crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amstelveen, 21 juni 2022

Drs. J.H.M. Terheggen AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.